

UNIVERZITA PALACKÉHO V OLMOUCI
PŘÍRODOVĚDECKÁ FAKULTA
KATEGRA ROZVOJOVÝCH STUDIÍ

Bc. Petra Dostálová

**EKONOMICKÉ INTEGRACE V LATINSKÉ AMERICE SE
ZAMĚŘENÍM NA PROBLÉMY ROZVOJE**

DIPLOMOVÁ PRÁCE

Vedoucí práce: RNDr. Miloš Fňukal, Ph.D.

Olomouc, 2011

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

student

Petra DOSTÁLOVÁ

obor

Mezinárodní rozvojová studia

Název práce:

**Ekonomické integrace v Latinské Americe
se zaměřením na problémy rozvoje**

Economic Integrations in Latin America with a view to Problems of Development

Zásady pro vypracování:

Cílem diplomové práce je zhodnocení činnosti ekonomických integračních uskupení působících v oblasti Latinské Ameriky (v užším vymezení, tj. bez anglofonních a frankofonních zemí Karibiku). Zvláštní pozornost bude věnována otázkám rozvoje. Jednotlivé kapitoly práce se zaměří na tyto problémy:

1. současné postavení zemí Latinské Ameriky ve světové ekonomice
2. historie ekonomických integrací, motivy integračních procesů
3. charakteristika jednotlivých integračních uskupení (organizace, členské země, cíle, apod.)
4. specifické rysy ekonomických integrací v Latinské Americe
5. dopady ekonomické integrace na rozvoj

Diplomová práce bude zpracována v těchto kontrolovaných etapách: vytvoření výběrové bibliografie k tématu a upřesnění struktury práce (únor 2009), rešerše literárních pramenů (červen 2009), analytická část práce (léto 2009), zpracování výsledků (podzim a zima 2009), formulace závěrů (únor 2010), zpracování textu práce a graf. příloh, odevzdání DP (květen 2010).

Rozsah grafických prací: text a ilustrační mapy, grafy

Rozsah průvodní zprávy: 22 000 slov základního textu + práce včetně všech příloh v elektronické podobě

Seznam odborné literatury:

Práce věnované ekonomickým integračním procesům obecně, např.:

ADAMCOVÁ, L., *Rozvojový svět ve světové ekonomice v 90. letech - postavení, hlavní rozvojové regiony a regionální ekonomická integrace*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2000. 44 s. ISBN 80-245-0121-X

MAJEROVÁ, I. *Mezinárodní integrační procesy*. Karviná : Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2007. 125 s. ISBN 978-80-7248-420-1

ZLÝ, B., *Teorie mezinárodní ekonomické integrace*. Karviná : Slezská univerzita v Opavě, Obchodně podnikatelská fakulta v Karviné, 2006. 142 s. ISBN 80-7248-376-5

Práce zaměřené na specifika integračních procesů v Latinské Americe, např.:

ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I. *Regionální ekonomická integrace v Asii, Africe a Latinské Americe*. Praha : Vysoká škola ekonomická, Fakulta mezinárodních vztahů, 2001. 117 s. ISBN 80-245-0152-X

GOMBALA, I. *Latinská Amerika ve světové ekonomice: postavení a regionální ekonomická integrace v 90. letech*. Praha : Vysoká škola ekonomická, 2000. 45 s. ISBN 80-245-0087-6

REZA, G. A. de la, *Integración económica en América Latina : hacia una comunidad regional en el siglo XXI*. México : Universidad Autónoma Metropolitana Azcapotzalco, 2006. 317 s. ISBN 970-722-564-5

Internetové prezentace jednotlivých integračních seskupení, rozvojových agentur aktivních v oblasti L. Ameriky apod.

Vedoucí diplomové práce: Miloš Fňukal

Datum zadání diplomové práce: 30. 10. 2008

Termín odevzdání diplomové práce: 15. 5. 2010

---

vedoucí katedry

---

vedoucí diplomové práce

Místopřísežně prohlašuji, že jsem diplomovou práci na téma: "Ekonomické integrace v Latinské Americe se zaměřením na problémy rozvoje" vypracovala samostatně pod odborným dohledem vedoucího diplomové práce a uvedla jsem všechny použité podklady a literaturu.

V Olomouci dne 6. května 2011

Podpis.....

Touto cestou bych chtěla poděkovat vedoucímu práce RNDr. Miloši Fňukalovi, Ph.D., za cenné rady při odborném vedení práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Miroslavovi Syrovátkovi za odbornou konzultaci.

Obsah

Seznam zkratk	7
1. Úvod	11
2. Cíle práce	12
3. Diskuze literatury	13
4. Ekonomické integrace	15
5. Současné postavení zemí Latinské Ameriky ve světové ekonomice	17
6. Historie ekonomických integrací, motivy integračních procesů	20
7. Charakteristika jednotlivých integračních uskupení	35
7.1 Latinskoamerické sdružení pro integraci (ALADI)	35
7.2 Andské společenství národů (CAN)	39
7.3 Společný jihoamerický trh (MERCOSUR)	43
7.4 Unie jihoamerických národů (UNASUR)	48
7.5 Skupina Tři (G 3)	51
7.6 Bolívarská aliance pro lid naší Ameriky – obchodní dohoda národů (ALBA-TCP)	53
7.7 Společný středoamerický trh (MCCA)	56
7.8 Dominikánsko-středoamerická dohoda o volném obchodu (DR-CAFTA/TLC)	58
7.9 Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku (SELA)	61
7.10 Americká oblast volného obchodu (ALCA)	63
8. Specifické rysy ekonomických integrací v Latinské Americe	65
9. Možné dopady ekonomických integrací v Latinské Americe	71
Shrnutí	86
Summary	87
Přehled použité literatury	88
Přílohy	

Seznam zkratek

AEC	Asociace karibských států /Asociación de Estados de Caribe/ /Association of Caribbean States, ACS/
ALADI	Latinskoamerické sdružení pro integraci /Asociación Latinoamericana de Integración/ /Latin American Integration Association, LAIA/
ALALC	Latinskoamerické sdružení volného obchodu /Asociación Latinoamericana de Libre Comercio/ /Latin American Free Trade Association, LAFTA/
ALBA	Bolívarská alternativa pro Ameriky /Alternativa Bolivariana para las Américas/
ALBA – TCP	Bolívarská aliance pro lid naší Ameriky – obchodní dohoda národů /Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América - Tratado de Comercio de los Pueblos/
ALCA	Americká oblast volného obchodu /Área de Libre Comercio de las Américas/ /Free Trade Area of the Americas, FTAA/
ASEAN	Sdružení národů jihovýchodní Asie /Association of Southeast Asian Nations/ /Asociación de Naciones del Sudeste Asiático, ANSA/
BCIE	Středoamerická banka pro ekonomickou integraci /Banco Centroamericano de Integración Económica/
CAFTA	Středoamerická dohoda o volném obchodu /Tratado de Libre Comercio para la Centro América/ /Central America Free Trade Agreement/
CAMRE	Andská rada ministrů zahraničních věcí /Consejo Andino de Ministros de Relaciones Exteriores/ /Andean Council of Foreign Affairs, ACFA/
CAN	Andské společenství národů /Comunidad Andina de Naciones/ /Andean Community of Nations, ACN/
CAUCA	Jednotný celní kodex pro MCCA /Código Aduanero Uniforme Centroamericano/
CCC	Středoamerické zúčtovací středisko /Cámara de Compensación Centroamericana/

CCM	Obchodní komise MERCOSUR /Comisión de Comercio del MERCOSUR/ /MERCOSUR Commerce Commission, MCC/
CDS	Jihoamerická obranná rada /Consejo de Defensa Suramericano/
CECLA	Speciální komise pro koordinaci Latinské Ameriky /Comisión Especial de Coordinación Latinoamericana/
CEPAL	Ekonomická komise pro Latinskou Ameriku a Karibik /Comisión Económica para América Latina y el Caribe/ /Economic Commission for Latin America and the Caribbean, ECLAC/
CMC	Rada společného trhu /Consejo de Mercado Común/ /Council of the Common Market/
CNC	Výbor pro obchodní jednání /Comité de Negociaciones Comerciales/
CPC	Společná parlamentní komise /Comisión Parlamentaria Conjunta/
CSN	Společenství jihoamerických národů /Comunidad Sudamericana del Naciones/ /Union of South American Nations, USAN/
DR-CAFTA	Dominikánsko-středoamerická dohoda o volném obchodu /Tratado de Libre Comercio para la República Dominicana y Centro América/ /Dominican Republic – Central America Free Trade Agreement/
FCES	Ekonomické a sociální poradní fórum /Foro Consultivo Económico-Social/
FTA	oblast volného obchodu /Free Trade Area/
GATT	Všeobecná dohoda o clech a obchodu /General Agreement on Tariffs and Trade/
GMC	Skupina společného trhu /Grupo Mercado Común/
G-3	Skupina Tři /Grupo de los Tres/
ICC	Iniciativa pro karibskou oblast

	/Iniciativa para la Cuenca del Caribe/ /Caribbean Basin Initiative, CBI/
IPA	Proamerická iniciativa /Iniciativa para las Américas/
LAC	Latinská Amerika a Karibik /Latin America and Caribbean/
MCCA	Společný středoamerický trh /Mercado Común Centroamericano/ /Central American Common Market, CACM/
MERCOSUR	Společný jihoamerický trh /Mercado Común del Sur/ /Mercado Comum do Sul – MERCOSUL/
OAS	Organizace amerických států /Organization of American States/ /Organización de los Estados Americanos, OEA/
ODECA	Organizace středoamerických států /Organización de Estados Centroamericano/
PAECA	Plán ekonomické činnosti Střední Ameriky /Plan de Acción Economico de Cenroamérica/
PICE	Program o argentinsko-brazilské integraci a ekonomické spolupráci /Programa de Integración y Cooperación Económica Argentina-Brasil/ /Argentina-Brazil Integration and Economics Cooperation Program/
PM	Parlament MERCOSUR /Parlamento del MERCOSUR/
PTAs	Preferenční obchodní dohody /Preferential Trade Agreements/
PTR	Preference regionálních tarifů /Preferencia Tarifaria Regional/
RICI	Smlouva o režimu středoamerické ekonomické integrace /Convenio sobre Régimen de Industrias Centroamericanas de Integración/
SAM	Správní sekretariát MERCOSUR /Secretaría Administrativa del MERCOSUR/
SELA	Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku /Sistema Económico Latinoamericano y del Caribe/

SICA	Integrační systém Střední Ameriky /Sistema de Integración Centroamericana/ /Central American Integration System/
SIECA	Sekretariát pro středoamerickou ekonomickou integraci /Secretaría de Integración Económica Centroamericana/
SPT	Sekretariát „Pro-Témpore“ /Secretaría Pro-Témpore/
TCP	Obchodní dohoda národů /Tratado de Comercio de los Pueblos/
TLCAN	Severoamerická dohoda o volném obchodu /Tratado de Libre Comercio de América del Norte/ /North America Free Trade Agreement, NAFTA/
UNASUR	Unie jihoamerických národů /Unión de Naciones Suramericanas/ /União de Nações Sul-Americanas – UNASUL/
UNCTAD	Konference OSN o obchodu a rozvoji /United Nations Conference on Trade and Development/ /Conferencia de las Naciones Unidas sobre Comercio y Desarrollo, CNUCYD/

1. Úvod

Téma věnující se ekonomickým integracím v Latinské Americe jsem si vybrala vzhledem k jeho aktuálnosti. Integrační proces je v současné době jedním z nejběžnějších způsobů spolupráce mezi zeměmi a setkáme se s ním na každém kontinentě, nejčastěji ve formě politické, ekonomické či měnové.

Oblast Latinské Ameriky je velmi bohatá na integrace ekonomického rázu. Jednou z nejznámějších a možná i nejúspěšnějších ekonomických integrací je Společný jihoamerický trh (MERCOSUR). Ovšem i ostatní latinskoamerické integrace si podle mého názoru zaslouží pozornost.

Rozhodla jsem se věnovat tomuto tématu, abych zjistila, jaký byl vývoj ekonomických integrací na latinskoamerickém kontinentě a jaké jsou jejich dopady. Popřípadě s jakými problémy a překážkami se potýkají. Zajímalo mě také, jestli je jejich fungování úspěšné a jakým směrem by se mohly ve svém vývoji dále ubírat.

Za účelem užšího vymezení je z obsahu práce vyjmuta oblast anglofonních a frankofonních zemí Karibiku. Pozornost je věnována multilaterálním uskupením. I když někteří autoři řadí mezi latinskoamerické integrace i Severoamerickou dohodu o volném obchodu (TLCAN/NAFTA), kvůli Mexiku, z mého osobního hlediska se jedná spíše o integraci, která geograficky spadá více do oblasti Severní Ameriky (USA, Kanada). Z tohoto důvodu jsem ji nezařadila mezi ostatní latinskoamerické integrace.

2. Cíle práce

Cílem práce je zhodnotit činnost a popsat dopady ekonomických integrací v Latinské Americe.

Práce bude rozdělena do několika částí, které by měly nastínit vznik a hlavní cíle latinskoamerických integrací. Práce se též bude snažit charakterizovat aktuální politické a ekonomické přínosy integrací v Latinské Americe a jejich budoucí vývoj.

Takto pojatým cílům práce odpovídá i její vnitřní struktura. V úvodních kapitolách bude popsáno současné postavení zemí Latinské Ameriky ve světové ekonomice. Cílem této části by měl být popis současného ekonomického vývoje v latinskoamerických zemích. V následující části bude věnována pozornost historickému vývoji jednotlivých integrací a motivům, které vedly země na latinskoamerickém kontinentě k vytvoření těsnější ekonomické spolupráce. Další předmětem zájmu budou jednotlivé integrace. Půjde o přehledné zmapování jejich cílů, členských zemí a institucionální struktury. Jistá pozornost by měla být věnována také rozdílům mezi integracemi v Latinské Americe a integračními uskupeními v jiných oblastech světa. Cílem bude zjistit, čím se latinskoamerické integrace vyznačují.

Závěr práce se bude věnovat problémům a překážkám, kterým latinskoamerické integrace čelí. Měl by být také nastíněn jejich současný stav, který může být překvapující. Práce se pokusí popsat dopady, které mají tato ekonomická integrační uskupení na danou oblast.

3. Diskuze literatury

Pro zachování důvěryhodnosti a objektivnosti informací byly použity originální zdroje a oficiální stránky jednotlivých uskupení, zejména při popisování institucionální struktury jednotlivých integrací.

Tématem ekonomických integrací v Latinské Americe se zabývá řada publikací. Jejich dostupnost však není dostatečná. Ve většině případů se jedná o zahraniční knihy, které nejsou v České republice k dispozici. Pro vypracování práce byly použity zejména španělsky a anglicky psané zdroje. Většina citovaných španělských zdrojů byla vydána v Latinské Americe.

Obecné problematice latinskoamerických integračních uskupení se věnují tyto autoři: Bouzas, R. (1993) napsal sérii studií, které se zabývají procesem latinskoamerické integrace. Je rozdělena do tří částí. V první z nich se autor zabývá vývojem latinskoamerického integračního procesu. Druhá část je věnována výzvám a pokroku ve formování uskupení MERCOSUR. Třetí část je věnována procesům vedoucím k otevření těchto integrací vnějšimu světu.

Ruiz, J., B. (2007) se snaží analyzovat integrační procesy v Latinské Americe a Karibiku. Kniha je rozdělena do sedmnácti kapitol. Jsou zde popsána jednotlivá uskupení. Pozornost je koncentrována na dohody a procesy jednání. Integračním procesem v Latinské Americe a Karibiku se zabývá Guerra-Borges, A. (1991). Část jeho práce je věnována obtížnému překonání nerovnosti mezi zeměmi, dále pak integraci a jejímu nadnárodnímu charakteru, a také čeho bylo dosaženo v rámci jednotlivých integrací.

Kniha od Jaramillo, C. F., Lederman, D. (2006) je zaměřena na Společný středoamerický trh. Rozebírá například ekonomické efekty tohoto uskupení, důsledky vstupu na trh nebo domácí reformy.

Uskupením MERCOSUR se zabývá řada publikací. Arieti, A., S. (2005/2006) se ve své práci zabývá zejména rolí MERCOSUR v oblasti latinskoamerické integrace. Práce je rozdělena do čtyř částí. V první z nich se autor věnuje expanzi MERCOSUR a analyzuje rozsah a smysluplnost dohody Rady společného trhu, známé jako Decision 18/04, která představuje změnu v přístupu MERCOSUR v oblasti začleňování nových členských států. Druhá část je zaměřena na historii růstu MERCOSUR, jež vedla k uskutečnění summitů Rady společného trhu, které se uskutečnily v červenci a prosinci 2004 v Puerto Iguazu v Argentině a v Ouro Preto v Brazílii. Třetí část obsahuje

hodnocení podstaty Decision 18/04 a zkoumá, jaký pozitivní vliv bude mít na přidružené státy a pro státy usilující o členství. V závěrečné fázi je krátké pojednání o Decision 18/04 z hlediska směru integračního procesu v Latinské Americe. Práce od Porrata-Doria, A., R. (2004) pojednává o MERCOSUR, zejména o ekonomice základajících států. Dále rozebírá historii a postupně se dostává do současnosti. Hodnotí také instituce MERCOSUR. Komentuje vzájemné vztahy s přidruženými státy, Bolívií a Chile, a poté jejich vztahy s EU. Závěrem hodnotí úspěšnost a efektivnost MERCOSUR a poskytuje realistické hodnocení situace. Na uskupení MERCOSUR se také zaměřují Bouzas, R. a Fanelli, J., M. (2002). Jejich kniha je zaměřena na všechny sféry působení a fungování této integrace. Coffey, P. (2001) se zabývá historickým pozadím MERCOSUR a jednotlivými členskými zeměmi. Jedna z posledních kapitol je věnována perspektivám spolupráce MERCOSUR a TLCAN/NAFTA.

Budoucímu vývoji Andského společenství národů se věnují Adiwasio, E., Lombaerde, P. (2005). Zabývají se také vztahy mezi Andským společenstvím národů a Evropskou unií.

Z českých autorů se problematikou ekonomických integrací zabývají zejména Adamcová, L. a Gombala, I. (2001). Vzájemné vztahy Latinské Ameriky a USA, Číny, Mexika rozebírá Hrabálek, M. (2006).

Informace o historickém vývoji, cílech a institucích jednotlivých integrací jsou k dispozici na oficiálních stránkách jednotlivých integrací. Zajímavé články zabývající se ekonomickými integracemi v Latinské Americe jsou k dispozici v elektronické podobě v zahraničních databázích.

4. Ekonomické integrace

Termín „integrace“ vyjadřuje proces, při kterém dochází ke slučování částí do celku.¹ V případě ekonomické integrace vzniká „nové integrační seskupení z původních zakladatelských subjektů“.² Nezbytnou součástí tohoto procesu je spolupráce mezi zúčastněnými zeměmi. Podle Waisové (2005) patří ekonomické integrace do mezinárodních vládních organizací a režimů.

Ekonomické integrační procesy vyúsťují obvykle v „preferenční obchodní uskupení mezi skupinami zemí v rámci geografického regionu“. Tato uskupení vytvářejí tzv. obchodní bloky.

Ekonomická integrační uskupení se podle míry pravomocí, kterou přenesou zakládající státy na integrační seskupení, dělí na: (Waisová (2005) - a, g – doplněno)

a) oblast volného obchodu – překážky vzájemného obchodu jsou odstraněny, členské státy si pro nečlenské státy ponechají obchodní kvóty a celní předpisy (pozn. předstupněm oblasti volného obchodu jsou tzv. preferenční obchodní dohody – nižší obchodní sazby mezi členskými státy³)

b) celní unii – kromě oblasti volného obchodu se zde provádí také společná obchodní politika vůči nečlenským státům prostřednictvím společného celního sazebníku

c) společný trh – jedná se o celní unii společně s volným pohybem osob, služeb a kapitálu, mezi členskými státy zůstávají fyzické (státní hranice) a technické (normy a předpisy) bariéry

d) vnitřní trh – dochází k úplné liberalizaci trhu a jsou odstraněny fyzické, technické a daňové bariéry

e) měnovou unii – jedná se o společný trh se společnou měnou, základem je jednotný měnový systém a centrální banka

f) hospodářskou unii⁴ – plná integrace členských států, ve které nadnárodní orgány vytváří společnou hospodářskou politiku a funguje zde jednotný daňový systém

g) politickou unii – hospodářská a měnová unie je doplněna politickými institucemi⁵ - ty jsou plně odpovědné za fungování unie, politická unie může být federativního a konfederativního typu

---

¹ ABZ.cz, 2005 - 2006

² BusinessInfo, 2009

³ IOWA STATE UNIVERSITY, cca 2011

⁴ Někdy bývá hospodářská a měnová unie spojována v jeden typ ekonomické integrace (viz BusinessInfo, 2009)

⁵ WAISOVÁ, Š., 2008, str. 18, 54, 55

Ekonomické integrace se mohou dělit dále na ekonomické integrace regionální nebo globální nebo na ekonomické integrace mezistátní nebo nadstátní.⁶

Jiný přístup k problematice mají Aminian, N, Fung, K., C., Ng, F. (2008), kteří uvádějí, že existují dvě formy obchodní a ekonomické integrace, které mezi sebou země aplikují. Jedná se buďto o *integraci trhů (integration by markets)*, tzn. integrace ekonomik pomocí trhu, nebo o *integraci na základě dohod (integration by agreements)*. Jedná-li se o *integraci trhů*, jednotlivé státy v regionu mezi sebou intenzivně obchodují, aniž by podepsaly preferenční obchodní dohody (PTAs - Preferential Trade Agreements). Pro usnadnění vnitroregionálního obchodu v dané zemi může daný stát místo obchodních dohod podniknout jiné kroky. Například provádět politiku jednostranné domácí deregulace nebo liberalizace obchodu. Jiný stát může investovat do modernizace infrastruktury, provádět politiku podporující příliv přímých zahraničních investic.

Pokud mluvíme o *integraci na základě dohod*, pak jsou formální obchodní dohody, uplatňované prostřednictvím právních nástrojů, základním prvkem obchodní integrace. Obě zmíněné formy obchodní a ekonomické integrace se ve výsledku navzájem doplňují. Nevýhodou *integrace trhů* je nejistota mezi podniky, která je vyvolána neexistujícími formálními obchodními dohodami. Nevýhodou u *integrací na základě dohod* je riziko, že pokud nejsou v danou chvíli pro integraci vhodné ekonomické podmínky, mohou dohody vyznít naprázdno.⁷

---

⁶ BusinessInfo, 2009

⁷ AMINIAN, N., FUNG, K., C., NG, F., A., 2008, str. 2

5. Současné postavení zemí Latinské Ameriky ve světové ekonomice

Dnešní ekonomické postavení zemí Latinské Ameriky je výsledkem jejich ekonomického vývoje v posledních dvaceti letech.

Na počátku 90. let došlo v latinskoamerických zemích ke změně orientace hospodářských politik. Důraz byl kladen zejména na principy volného trhu a na makroekonomickou rovnováhu. Pro hospodářský vývoj zemí Latinské Ameriky je v současné době důležitý zejména příliv zahraničního kapitálu. Závislost na exportu do vyspělých zemí se snížila díky oživení integračních procesů v této oblasti.⁸

Tabulka č. 1: Meziroční růst HDP v zemích Latinské Ameriky, v procentech, převzato z CEPAL⁹

Rok	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009
HDP	-0,4	2,1	6,1	4,9	5,8	5,9	4,2	-1,8

Mezi roky 2003 až 2004 došlo v zemích Latinské Ameriky k výraznému růstu hrubého domácího produktu (HDP) z 2,1 % na 6,1%. Následující roky došlo k jeho mírnému poklesu (viz, tabulka č. 1).¹⁰ Před rokem 2008 (tedy před finanční a ekonomickou krizí) způsobila makroekonomická síla největších latinskoamerických zemí značné ekonomické rozdíly mezi zeměmi regionu. V tomto období se snažila většina vlád využít co nejvíce svých ekonomických možností: navýšily své mezinárodní finanční rezervy a snížily své dluhy. Ekonomický útlum, který nastal v roce 2008, přetrvával ještě na počátku roku 2009.¹¹ V tomto období byl meziroční růst HDP záporný (-1,8 %). Nejhlubší pokles HDP ze zemí Latinské Ameriky zaznamenalo Mexiko (-6,5 %), naopak Guayana zaznamenala oproti roku 2008 mírný růst (z 2 % na 3,3 %).¹² Podle ekonomického přehledu 2009-2010, který vydala Ekonomická komise pro Latinskou Ameriku (CEPAL), došlo v polovině roku 2009 v zemích Latinské Ameriky a Karibiku ke stabilizaci ekonomik. Příčinou byla zejména rostoucí domácí spotřeba, snižující se nezaměstnanost, větší množství půjček, vyšší investice a také

⁸ ADAMCOVÁ, L., 2000, str. 11

⁹ CEPAL, 2010b, str. 77

¹⁰ CEPAL, 2010b, str. 77

¹¹ CEPAL, 2010a

¹² CEPAL, 2010b, str. 77

zvýšení exportu.¹³ Například Brazílie zaznamenala v roce 2009 pokles HDP o 0,2 %, ale v posledním čtvrtletí 2009 již HDP vzrostlo oproti předcházejícímu čtvrtletí o 2 %. Jedním z důvodů byla spotřeba domácností, která vzrostla o 4,1 %, což se pozitivně odrazilo v sektoru služeb a následně na snížení nezaměstnanosti.¹⁴

Na počátku roku 2010 se latinskoamerické a karibské země potýkaly s negativními dopady vývoje globální ekonomiky. Například se snížením remitencí nebo se snížením objemu regionálních exportů. Postupný ekonomický růst se očekával na přelomu roku 2010/11, kdy mělo dojít v zemích Latinské Ameriky a Karibiku k nárůstu HDP na osobu o 3,7 % (*CEPAL, 2010a*). Ve skutečnosti vykazuje ekonomická situace silné regionální rozdíly. Nejlépe jsou na tom členské země MERCOSUR, země se silnými domácími trhy a také země, které mají větší kapacitu pro provádění veřejných politik. Jejich růst je podporován exportem orientovaným na asijský trh a regionálními aktivitami. Největší míra ekonomického růstu pro rok 2010 byla v oblasti Jižní Ameriky, zejména v ekonomicky silných státech, jako je například Brazílie, kde se očekával ekonomický růst okolo 7,6 %, pak následovaly Uruguay a Paraguay se 7 %, Argentina 6,8 % a Peru 6,7 %. Nejhůře na tom měla být Venezuela, kde se předpokládal záporný ekonomický růst, -3 % (*CEPAL, 2010a*).

V roce 2011 se v oblasti Jižní Ameriky očekává celkový pokles ekonomického růstu z 5,9 % (2010) na 4,3 %. CEPAL upozornila na důležitost veřejných politik v latinskoamerických zemích a doporučila jim, aby se jejich vlády věnovaly produkci, sociálním a makroekonomickým otázkám.¹⁵ Odhady celkového růstu HDP pro celou Latinskou Ameriku byly pro rok 2010 5,2 milionů dolarů. Pro rok 2011 je předpovídán růst o 3,2 milionů dolarů.¹⁶

Celkový vývoj světové ekonomiky bude ovlivněn do značné míry ekonomickou krizí, která se projeví snížením celkové poptávky z vyspělých zemí. Částečně by mohla být nahrazena naopak zvýšením poptávky ze zemí rozvojových. V následujících letech 2010-2014 by se měl růst světové ekonomiky pohybovat okolo 3 %, což je o 2 procentní body méně než mezi lety 2003-2007. V rozvinutých zemích by se pak měl ekonomický růst pohybovat mezi 1 a 1,5 %.¹⁷

---

¹³ CEPAL, 2010a

¹⁴ BusinessInfo, 2011

¹⁵ CEPAL, 2010a

¹⁶ CEPAL, cca 2011

¹⁷ CEPAL, 2010c, str. 23

Latinskoamerické země zatím nebyly velkým hospodářským útlumem nijak výrazně ovlivněny. Příčinou je obchodní a finanční otevřenost a vybudování odolných mechanismů, které nepodléhají ekonomickým šokům. V současné době došlo v latinskoamerických zemích k diverzifikaci obchodu a exportovaného zboží, což je další faktor, který zmírňuje dopad hospodářské krize. Významným faktorem je i zodpovědná a udržitelná politika řízení.¹⁸

V roce 2010 bylo odhadováno navýšení celkového obchodu v regionu o 20 %. V oblasti Jižní Ameriky měl být objem vývozu vyšší než v Karibiku nebo Střední Americe. Dovoz měl nejvíce vzrůst v zemích MERCOSUR (o 29,6 %). Navýšení celkového obchodu v roce 2010 bylo způsobeno zejména vysokou poptávkou z Číny a dalších asijských zemí po latinskoamerických a karibských exportních komoditách. Zlepšily se také obchodní podmínky (Brazílie, Mexiko) a podmínky pro poskytování obchodních úvěrů. V první polovině roku 2010 došlo k výraznému oživení obchodu latinskoamerických zemí se Spojenými státy americkými, který vytváří jeden z největších přebytků celkového obchodu v rámci latinskoamerického regionu. Co se týká obchodu mezi latinskoamerickými zeměmi a Evropskou unií (EU), došlo v roce 2011 k jeho navýšení oproti roku 2009. Tento rozdíl však nebyl nijak výrazný, i ve srovnání s ostatními obchodními partnery, jak v regionu, tak mimo něj.¹⁹

---

¹⁸ OECD, 2010, str. 3 - 5

¹⁹ CEPAL, 2010d, str. 56 - 58, 60

6. Historie ekonomických integrací, motivy integračních procesů

Zatímco do konce 80. let 20. století se většina latinskoamerických států potýkala s dlužní krizí, devalvací měny a únikem kapitálu (tzv. ztracená dekáda²⁰), na počátku 90. let došlo v těchto zemích k velkým změnám hospodářských politik a ekonomik. V hospodářských politikách začal být uplatňován princip volného trhu a snaha o udržení makroekonomické rovnováhy.²¹ Latinskoamerické státy měly zájem prohloubit regionální obchodní dohody a posílit pozitivní ekonomické očekávání, které se v regionu objevilo.

Regionální obchodní jednání byla prováděna prostřednictvím mezivládních ujednání. Ta byla podporována ekonomickou diplomacií a rostoucím zájmem o obchodní skupiny.

Na počátku 90. let došlo v některých latinskoamerických zemích k výraznému oživení vzájemného obchodu. Příčinnou byla stimulace některých bilaterálních os, především to byl obchod mezi Argentinou a Brazílií. Nicméně, tyto nové impulsy se netýkaly Latinské Ameriky jako celku. Jednotlivé země se lišily svými ekonomickými podmínkami a také perspektivami vycházejícími z různých subregionálních sdružení. Jako hlavní překážky byly viděny andské, středoamerické a karibské země.

V témže období se na latinskoamerickém kontinentě začíná objevovat integrační proces, jehož nejdynamičtější složkou jsou vnitroregionální iniciativy. Všechny jsou motivovány novými regionálními zájmy a vycházejí z podobných ekonomických a politických souvislostí.²² V oblasti vnitroregionálních vztahů jsou jasně upřednostňována jednání zaměřená na ekonomickou spolupráci nebo integraci než na politický dialog. Tento typ vnitroregionálních vztahů byl propagován už v 80. letech nejprve Skupinou Contadora²³, Skupinou Apoyo²⁴ a posléze Skupinou osmi²⁵. Nyní přežívá, i když s obtížemi, díky Skupině z Ria^{26,27}.

---

²⁰ Zhoršení ekonomické situace v latinskoamerických zemích (80. léta 20.stol.)

²¹ GOMBALA, I., 2000, str. 3, 35

²² BOUZAS, R., 1993, str. 4, 5, 6, 8

²³ Multilaterální orgán, založen v roce 1983 vládami Kolumbie, Mexika, Panamy a Venezuely, aby podporoval mír ve Střední Americe, který byl ohrožen ozbrojenými konflikty v Guatemale, Nikaragui a Salvadoru

²⁴ Tzv. podpůrná skupina, Argentina, Brazílie, Peru a Uruguay

²⁵ Stálý orgán pro konzultaci a koordinaci na nejvyšší politické úrovni, založen v roce 1986 (Rio de Janeiro) spojením Skupiny Contadora a Skupiny de Apoyo

²⁶ Stálý mechanismus konzultace a politické dohody, vytvořen dne 18. prosince 1986, signatářské státy Argentina, Brazílie, Kolumbie, Mexiko, Panama, Peru, Uruguay a Venezuela

²⁷ BOUZAS, R., 1993, str. 4, 5, 6, 8

První integrační iniciativy nicméně nevznikly až v 90. letech, jejich historie je podstatně bohatší. Jedna z prvních integračních iniciativ latinskoamerického kontinentu se objevila již na počátku 19. století. Byla jí *myšlenka sjednocení Střední Ameriky*. V roce 1824 vytvořilo pět států Střední Ameriky (Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras a Nikaragua) Středoamerickou federaci. I když došlo v roce 1838 k jejímu rozpadu, úsilí o jednotu v tomto regionu přetrvávalo nadále. Vznikla řada dílčích projektů, jejichž úkolem bylo vytvořit regionální sdružení. Jeden z takových projektů dal vznik Organizaci středoamerických států (ODECA), která byla ustanovena v roce 1951 jako politické fórum, které mělo podporovat spolupráci a integraci mezi jednotlivými členy. Od počátku padesátých let dvacátého století se do procesu integrace začala zapojovat i Ekonomická komise pro Latinskou Ameriku a Karibik (CEPAL),²⁸ původně s programem substituce dovozu domácí produkci.

Kvůli nedostatečné formální struktuře, která bránila dosažení deklarovaných cílů, bylo počáteční integrační úsilí velmi pomalé a uskutečňovalo se ve Střední Americe především formou bilaterálních dohod.²⁹ Ty byly podepsány mezi zeměmi Střední Ameriky v letech 1951 až 1956 a týkaly se volného obchodu a hospodářské integrace. Po bilaterálních dohodách následovala fáze multilateralizace integrace. Mnohostranná dohoda o volném obchodu a Smlouva o režimu středoamerické ekonomické integrace (RICI) byly podepsány v Hondurasu v červnu 1958 (v platnost vstoupila v lednu 1959³⁰). Jejich hlavním cílem bylo vytvořit společný vnější celní sazebník nejpozději do deseti let, tedy dokonce roku 1969.³¹

Dne 13. prosince 1960 podepsaly Salvador, Guatemala, Honduras a Nikaragua Obecnou dohodu o středoamerické integraci. Ta se stala základním rámcem pro ekonomickou integraci a dala vznik *Společnému středoamerickému trhu* (MCCA). Dohoda předpokládala založení společného trhu a celní unie nejpozději do konce roku 1967.³²

V průběhu prvních dvou dekád existence MCCA vzrostl, v souvislosti s industrializací v regionu, vnitroregionální obchod a přímé zahraniční investice.³³ Obtížná situace pro MCCA nastala mezi lety 1969 - 1971, kdy Nikaragua zavedla

---

²⁸ Agentura OSN odpovědná za prosazování hospodářského a sociálního rozvoje v regionu, zaměřena na ekonomický výzkum

²⁹ SICE, 2009

³⁰ Legislacion.asamblea.gob.ni, cca 2011

³¹ RUIZ, J., B., 2007, str. 193, 194

³² REZA, G. A. de la, 2006, str. 136

³³ SICE, 2009

speciální daňové poplatky a Kostarika zavedla nový měnový režim.³⁴ V tomto období vystoupil z MCCA Honduras, kvůli politickým problémům (vojenský konflikt se Salvadorem). Navíc ropné šoky v sedmdesátých letech způsobily měnovou devalvací, což vedlo k znovuoobnovení obchodních omezení mezi členskými zeměmi. Zahraniční dluhy a občanské války (Nikaragua, Salvador, Guatemala) v osmdesátých letech zapříčinily velké platební potíže mezi zeměmi a následně došlo mezi lety 1980 - 1986 ke snížení obchodu uvnitř regionu až o 50 %.³⁵

Tyto otřesy způsobily, že proces integrace byl nahrazen bilaterálními strategiemi, které vedly k zastavení postupu liberalizace uvnitř uskupení a vymezení společného vnějšího tarifu. Teprve po tzv. ztracené dekádě mohla Střední Amerika opět směřovat k ekonomické a politické stabilitě.³⁶

V roce 1990 vlády středoamerických zemí odstartovaly tzv. Plán ekonomické činnosti Střední Ameriky (PAECA), který nabízel systém regionálních plateb. Jeho úkolem bylo odstranit překážky v rámci vnitroregionálního obchodu, koordinovat zahraniční obchod, zharmonizovat politiky členských zemí a formulovat společnou zemědělskou politiku. Na konci téhož roku byla sepsána Deklarace z Puntarenas, která stanovila termíny přijetí společných politik v oblasti snižování cel, společného vnějšího tarifu, původních norem, celních a antidumpingových opatření atd. Konečným cílem bylo zaručit plné fungování společného trhu do konce roku 1992.

Nový integrační impuls ve Střední Americe měl velmi příznivý dopad na vnitroregionální obchod. Mezi země s největším podílem na regionální výměně patřily Guatemala a Salvador (11,55 %³⁷). Naopak Nikaragua a Honduras (0,37 %³⁸) patřily mezi země s nejnižším podílem na regionální výměně.³⁹

V roce 1991 podepsalo pět středoamerických zemí a Panama Protokol z Tegucigalpy, který vytvořil dosud platný institucionální rámec středoamerického integračního procesu, a tím je Integrační systém Střední Ameriky (SICA).⁴⁰ Jeho úkolem je poskytovat včasné a úplné informace o středoamerickém integračním procesu a o jeho institucích.⁴¹

---

³⁴ REZA, G. A. de la, 2006, str. 139

³⁵ SICE, 2009

³⁶ REZA, G. A. de la, 2006, str. 139, 140

³⁷ Tvořila vzájemná obchodní výměna z celkového vývozu

³⁸ Tvořila vzájemná obchodní výměna z celkového vývozu

³⁹ BOUZAS, R., 1993, str. 16, 17

⁴⁰ SICE, 2009

⁴¹ SICA, 2009

Efektivní uplatnění nových integračních kroků ve Střední Americe mělo překonat staré problémy. Aby došlo k podnícení obchodu v regionu, bylo především nutné snížit cla a odstranit celní bariéry, které ovlivňují obchodní výměnu.

Pro urychlení integračního procesu podepsala Guatemala se Salvadorem a Hondurasem dohody o volném obchodu. Ty daly vznik unikátnímu programu jednostranné liberalizace, která měla být zavedena do ledna 1993. Později se k této liberalizaci měly připojit i Nikaragua a Kostarika. Kostarika však s přístupem váhala. Očekávala jednání se Spojenými státy americkými ohledně dohody o volném obchodu. Spojené státy americké jsou pro ekonomiky středoamerických států velmi významné. V roce 1990 šlo právě na americký trh 43 % regionálního vývozu. Přestože měla Střední Amerika zajištěný jednostranný preferenční přístup na americký trh prostřednictvím Iniciativy pro karibskou oblast (ICC), byla její pozice ohrožena probíhajícím jednáním o sestavení Severoamerické dohody o volném obchodu TLCAN/NAFTA⁴². Díky této dohodě by mohlo Mexiko dosáhnout větších zisků v odvětvích, která nespádají do ICC (zemědělství, textil) než země Střední Ameriky. Pro rozvoj vnitroregionálního obchodu ve Střední Americe je potřeba modernizace technologií, dopravní infrastruktury, celní správy a zlepšení metody kontroly kvality výrobků. Významnou roli v tomto ohledu hraje technická a materiální pomoc ze strany Spojených národů a Evropské unie.

Cesta kupředu byla oživena také vyřešením většiny vnitropolitických konfliktů ve středoamerickém regionu. Politická stabilita začala být vnímána jako důležitý prvek pro obnovení středoamerické integrace.⁴³

Po více než deseti letech tržních reforem a významném pokroku v oblasti obchodních reforem začalo v roce 2003 pět států Střední Ameriky⁴⁴ vést jednání se Spojenými státy americkými o oblasti volného obchodu. Výsledkem těchto jednání byl vznik Středoamerické dohody o volném obchodu (CAFTA), do níž se během vyjednávání zapojila i Dominikánská republika⁴⁵, jež do ní vstoupila v roce 2004. Od dubna 2006 byla dohoda schválena parlamenty všech zúčastněných zemí kromě Kostariky.⁴⁶

I přes počáteční středoamerické integrační pokusy se myšlenka integrace v Latinské Americe začala rozvíjet více až v průběhu padesátých let dvacátého století

---

⁴² TLCAN/NAFTA - oblast volného obchodu mezi Mexikem, Kanadou a USA, v platnost vstoupila 1. ledna 1994 (USDA, 2010)

⁴³ BOUZAS, R., 1993, str. 18, 19

⁴⁴ Kostarika, Salvador, Guatemala, Honduras a Nikaragua

⁴⁵ Vstup byl spojen i se změnou názvu na Dominikánsko-středoamerická dohoda o volném obchodu

⁴⁶ JARAMILLO, C., F., LEDERMAN, D., 2006, str. 39

a to okolo již zmíněné Ekonomické komise pro Latinskou Ameriku a Karibik⁴⁷ (CEPAL).⁴⁸ CEPAL viděla integraci národních ekonomik jako prostředek, který překoná omezení týkající se velikosti domácích trhů a povede v rámci malých trhů ke snížení ztrát spojených s industrializací.

Myšlenka integrace národních ekonomik byla realizována v roce 1960 vytvořením *Latinskoamerického sdružení volného obchodu (ALALC)*. Jedná se o jednu z vůbec nejstarších integračních organizací. Vytvoření ALALC bylo podníceno snahou o zjednodušení obchodních transakcí mezi členskými zeměmi v souladu s pravidly Všeobecné dohody o clech a obchodu (GATT) a snahou zvrátit pokles vzájemného obchodu, způsobený opakujícími se problémy s platební bilancí.⁴⁹

Hlavním cílem uskupení ALALC bylo vytvořit oblast volného obchodu do konce roku 1972. Zúčastněné země doufaly, že prohloubí své zkušenosti v oblasti substituce dovozu, které získaly během 2. světové války. Postupně by tyto zkušenosti mohly být využity v procesu industrializace.

Uskupení ALALC však bylo z mnoha důvodů považováno za neúspěšné. Jeden z hlavních důvodů byl ten, že členské země nedodržely časový plán pro odstranění cel. Země byly také v různých fázích hospodářského vývoje a podávaly žádosti o prominutí závazků a zvláštní zacházení. Dalo by se říci, že toto uskupení bylo odsouzeno k nezdaru už od svého počátku. Formálně ukončilo činnost v roce 1980.⁵⁰

V tomto roce byla podepsána nová smlouva, podle které bylo sdružení ALALC přejmenováno na *Latinskoamerické sdružení pro integraci (ALADI)*. Všechny státy sdružené do uskupení ALALC se zároveň zúčastňovaly aktivit ALADI.⁵¹ Toto uskupení se ukázalo jako mnohem pružnější než jeho předchůdce. Nemělo totiž žádné cílové datum pro odstranění tarifů a snažilo se o podporu členských zemí prostřednictvím preferenčních celních dohod.⁵² Hlavním prostředkem k posílení integračního procesu v rámci ALADI byl tzv. mechanismus Preference regionálních tarifů (PTR). Pozornost byla věnována zejména méně rozvinutým zemím.

V roce 1990 navrhla „Skupina z Ria“⁵³ vytvořit novou formu tohoto uskupení v podobě oblasti volného obchodu mezi jedenácti členskými zeměmi. Nicméně,

---

⁴⁷ Sídlo Santiago de Chile

⁴⁸ REITON, O., P., 2010, str. 334

⁴⁹ BOUZAS, R., FANELLI, M. J., 2002, str. 106

⁵⁰ COFFEY, P., 2001, str. 2

⁵¹ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 68

⁵² COFFEY, P., 2001, str. 2

⁵³ Stálý mechanismus politické konzultace a koordinace, založena v roce 1986, členové: všechny latinskoamerické země

latinskoamerické země preferovaly spíše bilaterální jednání spolu s přímými a selektivními minilaterálními jednáními. K nim byla v některých případech připojena Dohoda o doplnění ekonomických úřadů v rámci ALADI. Preference těchto jednání spolu s odlišnými výsledky různých subregionálních ekonomických dohod narušila hlavní úlohu regionálních orgánů ALADI.⁵⁴ Postupem času vznikaly na latinskoamerickém kontinentě menší regionální integrace, jež měly velkou podporu ze strany ALADI.⁵⁵

Na konci šedesátých let dvacátého století se začala objevovat snaha o vytvoření dalšího integračního uskupení. Tím bylo *Andské společenství národů (CAN)*, dále jen Andské společenství.

Historie Andského společenství se začala formovat již v době Velké Kolumbie,⁵⁶ mezi lety 1819 až 1829. Od roku 1836 do roku 1839 fungovala Konfederace mezi Peru a Bolívií. Tyto iniciativy měly spojitost s prvním pokusem o vznik Unie hispanoamerických států v roce 1826. Tento pokus inicioval Simon Bolívar. Cílem Unie bylo vytvořit společnou vojenskou sílu proti případné španělské snaze obnovit své americké koloniální panství.

V průběhu devatenáctého století se odehrály další tři pokusy o vytvoření regionální integrace obranného charakteru. Jednalo se o Konferenci v Limě (1847 - 48), které se zúčastnila Bolívie, Chile, Ekvádor, Nová Granada (dnešní Kolumbie) a Peru; Konferenci v Santiagu (1856 - 57) za účasti Chile, Ekvádoru a Peru a Druhou konferenci v Limě (1864 - 65), kde byly přítomny Bolívie, Kolumbie, Chile, Salvador, Ekvádor, Peru a Venezuela.

Dne 29. října 1948 podepsaly bývalé členské státy Velké Kolumbie Smlouvu z Quita. V jejích stanovách je zdůrazněno pouto hispano-amerických států, kterým je společná historie a kultura. Na základě Smlouvy z Quita vznikla Ekonomická organizace Velká Kolumbie.

V roce 1969 byla podepsána Kartagenská smlouva, která dala vznik Andskému společenství národů⁵⁷. K hlavním cílům této smlouvy patřilo vytvoření celní unie, která by splňovala dvě opatření: uvolnění obchodní výměny, počínaje snížením zatížení a omezení, která existovala mezi členskými zeměmi, a zavedení společných vnějších celních tarifů. První etapa měla směřovat k minimálním společným vnějším tarifům,

---

⁵⁴ BOUZAS, R., 1993, str. 13

⁵⁵ COFFEY, P., 2001, str. 2

⁵⁶ dnešní Kolumbie, Ekvádor, Venezuela a Panama

⁵⁷ Bolívie, Ekvádor, Chile, Kolumbie, Peru

kterých by bylo dosaženo nejpozději do 31. prosince 1971. Specifickým cílem andského modelu bylo odlišné zacházení s méně rozvinutými zeměmi, jako byla Bolívie a Ekvádor a harmonizace národních hospodářských politik.

Mezi lety 1970 - 1975 zaznamenalo Andské společenství růst celkového obchodu o 265 % a obchodní transakce v rámci společenství vzrostly o 444 %. Reálně se tento růst netýkal všech zemí. Venezuela vykazovala sotva 1,2 % obchodu v rámci CAN, zatímco Ekvádor s 13 % a Kolumbie s 11,3 % byly na prvních místech žebříčku. Ve skutečnosti tedy zaujímal obchod v rámci CAN pouze okolo 4 % z celkových obchodních styků všech členských zemí.⁵⁸

Po poměrně úspěšném počátečním období se postupně toto seskupení dostalo do období stagnace či dokonce úpadku. Nedostatečná koordinace devizových politik, bouřlivý růst tarifních omezení, neplnění povinností a smluvených lhůt (zejména ze strany menších zemí), to vše vedlo k vážným problémům platební bilance a k dlužní krizi v 80. letech 20. století. Tyto skutečnosti nakonec vedly k desintegračnímu procesu v této oblasti.

Od poloviny osmdesátých let přijaly členské země Andského společenství jednostranný program týkající se otevření ekonomiky a strukturálních úprav. V této souvislosti byly pro jednotlivé členské země vytvořeny privatizační a liberalizační plány týkající se zahraničních investic. První zemí, která tento typ politiky zavedla, byla Bolívie, poslední byl Ekvádor.

V roce 1988, po přijetí Pozměněné smlouvy z Quita, byly uskutečněny první kroky k úpravám Andské úmluvy. Jejím základem se staly dvoustranné dohody a byl přijat návrh na odstranění cla a stanoveny liberalizační podmínky pro zahraniční kapitál. Úmluva vytyčila nové oblasti spolupráce, jednalo se převážně o oblast služeb a technologií.

V následujícím roce podepsaly členské země také „Andský závazek pro mír, bezpečnost a spolupráci“, kde byl zakotven cíl vytvořit do roku 1995 andskou unii. O čtyři roky později měly v této unii s plnou účastí fungovat i země s relativně menším rozvojem. V roce 1990 oznámilo seskupení nový termín pro vytvoření oblasti volného obchodu, a tím byl 31. prosinec 1991. Do roku 1995 měl být přijat i společný vnější tarif.⁵⁹

---

⁵⁸ REZA, G. A. de la, 2006, str. 148, 149, 151 - 153

⁵⁹ BOUZAS, R., 1993, str. 19, 20

Nakonec k vytvoření oblasti volného obchodu došlo v roce 1993, kdy andské země zrušily vzájemná cla. Tento krok značně posílil obchod v rámci Andského společenství. Obchod se rychle zvětšoval a vytvořila se nová pracovní místa pro tisíce lidí. Došlo také k liberalizaci v oblasti služeb, zejména v dopravě.⁶⁰

Navzdory těmto skutečnostem se Andskému společenství nedaří zharmonizovat své národní politiky a překonat potíže s infrastrukturou v oblasti transportu a komunikací. Andské společenství tedy čelí nejen ekonomickým, ale i politickým problémům. Tyto překážky omezují obchod v rámci uskupení. Policko-institucionální nestabilita v některých zemích zabraňuje většímu sblížení. Je důležité poznamenat, že stálost Andského společenství je udržována zejména Ekvádorem a Peru.⁶¹

Velký podíl na potížích, které brání rozvoji Andského společenství, zaujímá fakt, že samotné společenství je pro většinu zemí spíše okrajovým projektem.⁶²

Na počátku 60. let 20. století (1964) byly uskutečněny první pokusy o vznik dalšího uskupení v Latinské Americe. Na základě tzv. Smlouvy z Alta Gracie byla vytvořena Speciální komise pro koordinaci Latinské Ameriky (CECLA). Jedním z důvodů jejího vzniku byly obtíže při rozvoji integračních iniciativ mezi latinskoamerickými zeměmi.⁶³ Jejím hlavním úkolem bylo řešit stejné otázky, jaké dnes řeší Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD)⁶⁴. Jsou jimi ekonomický růst, zapojení latinskoamerických zemí do světové ekonomiky atd.⁶⁵ Speciální komise pro koordinaci Latinské Ameriky získala na významu v roce 1969, kdy se uskutečnilo setkání představitelů latinskoamerických států a Spojených států amerických ve Viña del Mar. Tématem setkání byly ekonomické vztahy mezi zmíněnými zeměmi. Na setkání byl vytvořen soubor principů, kterými se měly zúčastněné státy řídit. Jednalo se například o právní rovnost států, nevměšování se do vnitřních či vnějších záležitostí ostatních zemí, právo každého státu volně nakládat s jeho přírodním bohatstvím nebo podmínka, že ekonomická spolupráce nebude podmíněna politickou či vojenskou situací.

V červnu 1974 vyzval mexický prezident Luis Echeverría Álvarez ostatní představitele latinskoamerických zemí k vytvoření společného orgánu, kde by státy

---

⁶⁰ Comunidad Andina, 2007a

⁶¹ BOUZAS, R., 1993, str. 21

⁶² REZA, G. A. de la, 2006, str. 159

⁶³ Inter-American Development Bank, cca 2011a, str. 3

⁶⁴ Základní orgán Valného shromáždění OSN- řeší problematiku obchodu a rozvoje, ustaven v roce 1964 (OSN, 2005)

⁶⁵ COMISIÓN ESPECIAL DE COORDINACIÓN LATINOAMERICANA, str. 389 - 390

mohly diskutovat o svých problémech a následně společně hledat jejich řešení.⁶⁶ Dne 19. října 1975 vznikl, jako mezivládní regionální organizace, *Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku (SELA)*. Věnuje se zejména ekonomické spolupráci a integraci ve snaze urychlit ekonomický rozvoj členských zemí.⁶⁷ Uskupení bylo založeno podepsáním Panamské úmluvy, která zavedla stálý systém vnitroregionální hospodářské a sociální spolupráce a koordinuje pozici Latinské Ameriky na mezinárodní scéně.⁶⁸

První kroky, které vedly k vytvoření jedné z nejvýznamnějších ekonomických integrací, *Společného jihoamerického trhu (MERCOSUR)*, se uskutečnily teprve v osmdesátých letech dvacátého století. V té době se Argentině, Brazílii, Paraguayi a Uruguayi podařilo vymanit z diktátorských či vojenských režimů a směřovat k demokracii.⁶⁹ Politický obrat byl klíčovým prvkem v obnovení vztahů mezi těmito zeměmi. Vojenské diktatury existovaly ve většině zemí Latinské Ameriky po dlouhé časové období. Byly tolerovány jak Spojenými státy americkými, tak několika dalšími západními zeměmi. Kromě pronásledování civilistů měly diktátorské režimy na svědomí i ekonomické ztráty v podobě velkých mezinárodních dluhů. Důležitým krokem vpřed byla snaha provádět v těchto zemích střízlivou hospodářskou a měnovou politiku.⁷⁰

Prvořadým úkolem nových demokratických režimů bylo snížit hyperinflaci a vyřešit problém makroekonomické nerovnováhy.

Překážkou pro možné vytvoření ekonomické integrace byla vzájemná rivalita mezi Argentinou a Brazílií, která vedla ke konfliktům a k ochlazení vzájemných vztahů. Již dříve ekonomové uvažovali o možné ekonomické spolupráci mezi oběma zeměmi. Ovšem obě země byly pod nadvládou nedemokratických režimů a tato myšlenka byla spíše utopii.⁷¹

Podnět k obnovení přátelských diplomatických vztahů mezi Argentinou a Brazílií a k vytvoření společného trhu přišel od vlády a nikoliv z podnikatelských sektorů.⁷²

---

⁶⁶ Inter-American Development Bank, cca 2011a, str. 6, 7

⁶⁷ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 68

⁶⁸ SELA, cca 2010a

⁶⁹ GOMBALA, I., 2000, str. 3, 35

⁷⁰ COFFEY, P., 2001, str. 4, 7

⁷¹ GOMBALA, I., 2000, str. 3, 35

⁷² COFFEY, P., 2001, str. 7

Postupný vznik Společného jihoamerického trhu (dále jen MERCOSUR) můžeme sledovat od 29. listopadu 1985, kdy byla podepsána Deklarace z Iguazú, v níž se představitelé Brazílie a Argentiny zavázali ke spolupráci, harmonizaci a integraci mnoha ekonomických sektorů a k vytvoření implementačního mechanismu. Oznámili také vytvoření tzv. „Společné komise“, jejímž úkolem bylo zkoumat a vydávat doporučení ohledně bilaterální spolupráce a integrace.⁷³ O osm měsíců později podepsal brazilský prezident José Sarney a argentinský prezident Raúl Alfonsín Program o argentinsko-brazilské integraci a ekonomické spolupráci (PICE).⁷⁴ Tento program zahrnoval dvacet čtyři obchodních komodit, zejména kapitálové statky, pšenici a výrobky automobilového průmyslu. Jeho součástí byla i technologická spolupráce a dodávky energie.⁷⁵ V tomto období se také k úsilí vytvořit ekonomickou integraci připojila Uruguay, která podepsala s Argentinou v roce 1974 a 1985 Dohodu o ekonomické spolupráci, známou jako „CAUCE agreements“, a v letech 1975 a 1986 byly podepsány dohody o rozšíření obchodu. Tyto bilaterální dohody pomohly Uruguayi ke značným celním výhodám v oblasti exportu do Argentiny a Brazílie a umožňovaly jí preferenční přístup na trhy těchto zemí.

Další jednání mezi Argentinou a Brazílií vedla k uzavření Dohody z Buenos Aires, ve kterém obě země souhlasily s ustanovením společného trhu. Tento společný trh měl být zaveden 31. prosince 1994. Po podepsání Dohody z Buenos Aires, Paraguay i Uruguay vyjádřily silný zájem o jednání týkající se společného trhu s Argentinou a Brazílií a o vytvoření společného trhu mezi těmito čtyřmi zeměmi.

Již od roku 1990, kdy došlo k oficiálnímu založení MERCOSUR⁷⁶, zaznamenalo toto uskupení mnoho významných úspěchů. Po značnou dobu se členské státy těšily nebývalému rozšíření obchodu a větší prosperitě. Obchod a celkový export mezi členskými státy rostly exponenciálně. MERCOSUR se stal třetím největším obchodním seskupením na světě, hned po Severoamerické dohodě o volném obchodu (TLCAN/NAFTA) a Evropské unii (EU). Zdálo se, že se MERCOSUR stane „Společným trhem 21. století“.

Dřívější spolupráce a ekonomická propojenost Brazílie, Argentiny, Paraguaye a Uruguaye zvýšily pravděpodobnost úspěšnosti integračního úsilí.⁷⁷

---

⁷³ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 2, 10

⁷⁴ The Andean World, 2009,

⁷⁵ COFFEY, P., 2001, str. 6

⁷⁶ Březen 1990 – Smlouva z Asunciónu

⁷⁷ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 2, 10

Ekonomická integrace byla vytvořena postupně na základě rozhodnutí prozatímních institucí. Později došlo k ratifikaci těchto rozhodnutí vlastními legislaturami členských států.

Během vývoje MERCOSUR je patrná snaha získat výhody plynoucí z ekonomické integrace. V polovině devadesátých let se rozvíjející společný trh setkal se značným úspěchem. V této době byly k MERCOSUR přidruženy dvě země (Bolívie a Chile, viz kapitola 3).

Protože ani ve Smlouvě z Asunciónu (viz příloha 1) ani v Protokolu z Ouro Preta (viz příloha 2) nebylo bráno v úvahu rozšíření MERCOSUR o nové členy, postrádá společný trh formální postupy pro jejich přijetí. Proto místo, aby byly přidružené státy (Bolívie, Chile a Peru) začleněny do existujících institucí, uskutečnil MERCOSUR začlenění těchto států prostřednictvím mechanismů Latinskoamerického sdružení pro integraci (ALADI).⁷⁸

Jako reakce na podmínky, které převládaly na konci osmdesátých let (nerovná hospodářská soutěž, vysoká zahraniční zadluženost, obtížný přístup na trh vyspělých zemí atd.), vznikla myšlenka vytvořit *Americkou oblast volného obchodu (ALCA)*.⁷⁹ Jednalo se o pokus rozšířit model Severoamerické dohody o volném obchodu (TLCAN/NAFTA) na zbytek amerického kontinentu. Proamerická iniciativa (IPA), jak bylo směřování k integraci označeno, byla oznámena v červnu 1990 americkým prezidentem Georgem Bushem. Již jeho předchůdce Ronald Reagan vyjádřil zájem o vytvoření oblasti volného obchodu v rámci amerického kontinentu. Integrace spočívala ve třech pilířích: obchod, investice a snížení zahraničního dluhu. Záměrem bylo zvýšit výměnu zboží a služeb od Aljašky až po Ohňovou zemi. I když přesné datum pro ustavení oblasti volného obchodu nebylo stanoveno, zvažovalo se podepsání rámcové dohody s některými zeměmi či skupinou zemí. Ta by stanovila opatření pro liberalizaci obchodu.

V prosinci 1994 se v Miami sešli prezident a ministerští předsedové amerického kontinentu, aby probrali Proamerickou iniciativu (IPA). Bylo dohodnuto dokončit jednání o Americké oblasti volného obchodu do roku 2005. Tím by byl splněn závazek této iniciativy: dosáhnout do konce devadesátých let konkrétních výsledků. V letech 1995 a 1998 se uskutečnila série přípravných setkání. Ukončena byla v dubnu 1998, kdy se uskutečnil Americký summit v Santiagu de Chile. Zde bylo oznámeno zahájení

---

⁷⁸ ARIETI, A., S., 2005/2006, str. 764, 765

⁷⁹ REZA, G. A. de la, 2006, str. 180

formálních jednání týkajících se podepsání dohody o vytvoření Americké oblasti volného obchodu. Jako konečný termín její ratifikace byl stanoven opět rok 2005. V dubnu 2001 se konal třetí Americký summit v Quebecu v Kanadě a v únoru 2004 se uskutečnil Mimořádný summit v Monterrey v Mexiku.⁸⁰ Za realizaci dalších setkání a za koordinaci technických otázek mezi nimi byla zodpovědná Organizace amerických států (OAS). Tato organizace se již v 90. letech snažila zajistit podmínky pro návrat ke stabilitě a posilovat demokratické principy na americkém kontinentě.⁸¹

Na počátku devadesátých let, v roce 1993, bylo v Latinské Americe vytvořeno ekonomické integrační sdružení s názvem *Skupina Tří (dále jen G-3)*. Uskupení vzniklo podpisem dohody o volném obchodu mezi Kolumbií, Mexikem a Venezuelou. V platnost vstoupila 1. ledna 1995.⁸² Skupina Tří vznikla jako orgán pro regionální spolupráci a konzultaci.

Původ G-3 můžeme sledovat již v historii politické a hospodářské spolupráce Kolumbie, Mexika a Venezuely. Tyto země začaly rozvíjet užší vztahy nejen mezi sebou, ale také ostatními zeměmi karibské oblasti již od počátku sedmdesátých let dvacátého století. V té době začaly země G-3 propagovat aktivní zahraniční politiku⁸³, která byla do jisté míry nezávislá na Spojených státech amerických. Tato politika pokračovala i v osmdesátých letech prostřednictvím různých iniciativ. Například začleněním členů G-3 do Karibské rozvojové banky, která byla napojena na Středoamerickou banku pro ekonomickou integraci. Dále byla podepsána Dohoda ze San José o ropné pomoci Střední Americe a Karibiku. Mezi iniciativy patřila i účast na Konferenci v Nassau a vytvoření Skupiny Contadora v roce 1983.⁸⁴

V třístranném Memorandu o porozumění podepsanému v červenci 1991 jsou stanoveny celkové celní úlevy mezi zeměmi G-3. Ty měly být zahájeny v roce 1992 a dokončeny do roku 1994. Tento závazek byl však pozdržen kvůli politické krizi ve Venezuele v únoru 1992. Dohoda o volném obchodu mezi Kolumbií, Mexikem a Venezuelou měla být podepsána do ledna 1993.⁸⁵ Nakonec byla Dohoda „Skupiny Tří“ podepsána v červnu 1994⁸⁶ na Iberoamerickém summitu v Kartageně. Dohoda stanovila odstranění celních bariér do deseti let. V průběhu roku 1995 došlo

---

⁸⁰ RUIZ, J., B., 2007, str. 145 - 147

⁸¹ GOMBALA, I., 2000, str. 27, 38, 39

⁸² ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 65

⁸³ Jedním z důvodů byla rostoucí cena ropy

⁸⁴ RUIZ, J., B., 2007, str. 331

⁸⁵ BOUZAS, R., 1993, str. 26, 27

⁸⁶ Ministerio de Comercio, Industria y Turismo República Colombia, 2010

k prohloubení politické a ekonomické spolupráce mezi zeměmi G-3. V září roku 1996 se v Cochabambě uskutečnilo setkání prezidentů členských států G-3. Prezidenti zdůraznili důležitost spolupráce s dalšími zeměmi Karibiku a Střední Ameriky.

Již od počátku mělo uskupení za úkol koordinovat liberalizaci vzájemné obchodní výměny. S jeho institucionalizací však nebylo počítáno.

V květnu roku 1995 se uskutečnila schůzka ministrů zahraničních věcí Skupiny z Ria (viz výše), na které byl přijat návrh vytvořit *Společenství jihoamerických národů (CSN)*.⁸⁷ Tvůrcem tohoto návrhu byl brazilský prezident Fernando Enrique Cardoso, který v roce 2000 svolal první summit jihoamerických prezidentů.⁸⁸

Od října 1996 do dubna 1998 byly na setkání jihoamerických zástupců vytvořeny rámcové dohody mezi jednotlivými vládami a v roce 1999 byla podepsána Dohoda o celních preferencích. V srpnu téhož roku podepsala Brazílie jednostrannou obchodní dohodu s Andským společenstvím národů ohledně preferenčního přístupu 90 % andského exportu na brazilský trh a 50 % brazilského exportu na trh Andského společenství. V roce 2000 se také k této strategii připojila Argentina podepsáním dohody o ekonomických preferencích v rámci obchodu s Ekvádorem, Kolumbií, Venezuelou a Peru.⁸⁹

Návrh vytvořit Společenství jihoamerických národů se začal jevit jako reálný v roce 2003, kdy vrcholila jednání mezi MERCOSUR a CAN. Jejich cílem bylo mezi sebou vytvořit oblast volného obchodu. Iniciátorem konvergenčního procesu byla Brazílie, která tento proces viděla jako alternativu k Severoamerické dohodě o volném obchodu (TLCAN/NAFTA). Jednání mezi CAN a MERCOSUR nebyla jednoduchá. Objevovaly se rozdílné vyjednávací cíle, politické a domácí hospodářské krize, nesouhlas domácích zájmových skupin nebo nepříliš velký obchod v rámci regionu. V případě MERCOSUR se jednalo zejména o nerovnoměrně rozdělené pozitivní ekonomické pobídky. Zatímco Brazílie vyvážela do zemí Andského společenství hotové výrobky, Argentina, Paraguay a Uruguay vyvážely přírodní zdroje, které jsou v andských zemích chráněny. Tyto překážky snižovaly zájem o uzavření dohody. Nakonec byla v prosinci 2003 podepsána mezi MERCOSUR a Kolumbií, Ekvádorem a Venezuelou Dohoda o ekonomickém doplnění. Je jednou ze tří obchodních dohod, podle kterých je v rámci zemí CAN a MERCOSUR řízen vzájemný obchod. Mezi zbylé

---

⁸⁷ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 65

⁸⁸ UNASUR, 2005, str. 77

⁸⁹ REZA, G. A. de la, 2006, str. 173

dvě obchodní dohody patří Obchodní dohoda mezi MERCOSUR a Bolívií z roku 1996 a Obchodní dohoda mezi MERCOSUR a Peru z roku 2003.⁹⁰ Společenství jihoamerických národů bylo založeno v prosinci 2004 na setkání jihoamerických prezidentů v městě Cusco v Peru.⁹¹ První prezidentský summit společenství proběhl v září 2005 v hlavním městě Brazílie, Brasília. Zde bylo projednáváno fungování Společenství.⁹²

Společenství jihoamerických národů nenahrazuje volný vstup pro jihoamerické výrobky na americký trh, ale ulehčuje mexické dovozy do Kolumbie a Venezuely a vytváří rovné podmínky mezi Mexikem a Brazílií v rámci Jižní Ameriky.⁹³

Tento proces probíhá na základě politické konzultace a koordinace, dohody o volném obchodu, integrace energetiky a komunikací, harmonizace politik v oblasti potravin a rozvoje venkova, spolupráce v oblasti vzdělávání, kultury, technologií a vědy, integrace mezi podniky a občanskou společností.⁹⁴ Druhý prezidentský summit CSN se uskutečnil 8. - 9. prosince 2006 v městě Cochabamba v Bolívii.⁹⁵ Hlavním úkolem setkání bylo pokročit v plnění cílů, stanovených v Deklaraci z Cuzca a Ayacucha a pokračovat v plnění Akčního programu Společenství. Byl zde zdůrazněn i pokrok, kterého bylo dosaženo od prvního setkání v roce 2005. Následně byl přijat Strategický plán prohloubení jihoamerického integračního procesu.⁹⁶ V roce 2007 na Jihoamerickém energetickém summitu na ostrově Margarita byla podepsána Deklarace z Margarity, která stanovuje podmínky integrace Společenství jihoamerických národů v oblasti energetiky. V témže roce došlo k přejmenování Společenství na Unii jihoamerických národů (UNASUR).⁹⁷

Na konci devadesátých let se objevil návrh vytvořit v oblasti Latinské Ameriky jiný druh integrace, než jaké doposud vznikaly. Mělo jít o integraci, která by kladla důraz na boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení. Jednalo se o tzv. *Bolívarskou alternativu pro Ameriky (ALBA)*.⁹⁸ Bolívarská alternativa pro Ameriky byla utvářena mezi lety 1999 až 2008. V tomto období se nová politická realita v Latinské Americe projevovala demokratickým vznikem pokrokových či levicových vlád. Ty prošly

---

⁹⁰ UNASUR, 2005, str. 74, 75,

⁹¹ Comunidad Sudamericana de Naciones, cca 2010a

⁹² ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 69

⁹³ UNASUR, 2005, str. 74, 75,

⁹⁴ Comunidad Sudamericana de Naciones, cca 2010b

⁹⁵ Comunidad Sudamericana de Naciones, cca 2010c

⁹⁶ Comunidad Sudamericana de Naciones, 2006

⁹⁷ Comunidad Sudamericana de Naciones, cca 2010d

⁹⁸ Venezuelanalysis.com, 2004

podstatnou přeměnou a začaly směřovat k integračním procesům, které v regionu převládají dodnes.⁹⁹ Bolívarská alternativa pro Ameriky byla oznámena na třetím summitu členů Asociace karibských států (AEC), který se uskutečnil v roce 2001 ve Venezuele. Během roku 2002 nebyly vytvořeny žádné veřejné dokumenty, které by tuto alternativu zaznamenaly. O rok později byla zveřejněna série dokumentů, ve kterých již byl obsah Bolívarské alternativy pro Ameriky formulován.¹⁰⁰

Dne 27. - 28. dubna 2005 se v Havaně uskutečnilo setkání delegací (druhý summit hlav států) z Kuby a Venezuely, které bylo inspirováno Společným prohlášením a Dohodou o Bolívarské alternativě pro Ameriky, které zde prezidentí obou zemí podepsali. Byl také stanoven Strategický plán pro její aplikaci. Při tomto setkání také obě delegace určily 11 projektů, které by měly vést ke stabilizaci společných podniků.¹⁰¹ Dne 29. dubna 2006 proběhl na Kubě třetí summit hlav států, tentokrát již za účasti Bolívie, která se stala členskou zemí ALBA. Čtvrtý summit se uskutečnil den 11. ledna 2007 v nikaragujské Manague. Na šestém summitu v únoru 2008 se stala členským státem Dominika. V červnu 2009 se uskutečnil sedmý mimořádný summit v Maracay, kde došlo ke změně názvu Bolívarské alternativy na Bolívarskou alianci pro lid naší Ameriky – obchodní dohoda národů (ALBA-TCP).¹⁰² Změna názvu je vysvětlována přeměnou teoretického konceptu ALBA v reálné uskupení.¹⁰³

---

⁹⁹ EUDIS, F., FERMÍN, T., 2009, str. 339

¹⁰⁰ RUIZ, J., B., 2007, str. 470

¹⁰¹ The International Solidarity & Friendship Centre, 2005

¹⁰² ALBA-TCP, 2009

¹⁰³ MERIDA, SUGGETT, J., 2009

7. Charakteristika jednotlivých integračních uskupení

7.1 Latinskoamerické sdružení pro integraci (ALADI)

ALADI patří mezi největší integrace v Latinské Americe. Zahrnuje 12 členských zemí. Patří mezi ně Argentina, Bolívie, Brazílie, Chile, Kolumbie, Kuba, Ekvádor, Mexiko, Paraguay, Peru, Uruguay a Venezuela. Členské státy uskupení ALADI zaujímají 20 milionů km² a mají dohromady více než 500 milionů obyvatel.¹⁰⁴ Na přelomu roku 2008 - 2009 podaly žádost o členství Panama a Nikaragua. Žádost Panamy byla schválena Radou ministrů v roce 2009.¹⁰⁵ Členské země ALADI jsou podle úrovně hospodářského rozvoje rozděleny do tří skupin: relativně rozvinuté země, středně rozvinuté země a méně rozvinuté země.¹⁰⁶

Smlouva z Montevidea, která stanovila komplexní právní rámec tohoto uskupení, byla podepsána dne 12. srpna 1980. V témže roce byly také přijaty hlavní principy organizace, jimiž jsou: politické a ekonomické sblížení, postupný vznik společného trhu Latinské Ameriky, flexibilita trhu, rozdílné zacházení s členskými zeměmi dle úrovně jejich rozvoje a závazek zjednodušit a posílit vzájemný obchod. ALADI usiluje o vznik oblastí ekonomických preferencí v daném regionu a vznik společného trhu v rámci Latinské Ameriky prostřednictvím tří mechanismů: regionálních celních sazeb, soustavy společných dohod (společné pro všechny členské země) a pomocí dílčích dohod (zahrnují 2 nebo více zemí z daného regionu).¹⁰⁷ Smlouva z Montevidea definuje další cíle uskupení, jimiž jsou liberalizace vzájemného obchodu, jeho rozšíření a diverzifikace, koordinace politiky v oblasti rozvoje zemědělství, rozšíření obchodu se zemědělskými produkty. Pro splnění těchto cílů byl vytvořen plán liberalizace obchodu. Jeho cílem bylo odstranit všechna zatížení a omezení trhu, která mají dopad na vzájemný obchod mezi členskými zeměmi. Zmíněné cíle měly být dosaženy do dvanácti let.¹⁰⁸

ALADI se otevírá i ostatním zemím Latinské Ameriky prostřednictvím multilaterálních vazeb nebo pomocí již zmíněných dílčích dohod. Snaží se také

---

¹⁰⁴ ALADI, 2009a

¹⁰⁵ ALADI, 2011a, str. 25, 26

¹⁰⁶ WAISOVÁ, Š., 2009, str. 265

¹⁰⁷ ALADI 2009a

¹⁰⁸ RUIZ, J., B., 2007, str. 229

o spolupráci s ostatními světovými integracemi a s rozvíjejícími se třetími zeměmi či s příslušnými integračními uskupeními.¹⁰⁹

Institucionální struktura ALADI je tvořena *Radou ministrů (el Consejo de Ministros)*, nejvyšším orgánem ALADI, který rozhoduje o nejdůležitějších politických otázkách v oblasti integračního procesu. Její statut byl přijat Rezolucí 1 na prvním zasedání Rady ministrů, dne 16. listopadu 1983. Rada ministrů, jak už její název vypovídá, se skládá z ministrů zahraničních věcí členských států. Některé kompetence mohou být přiděleny i generálnímu tajemníkovi. V takovém případě mohou být členské státy reprezentovány buď ministrem, nebo příslušným tajemníkem. Rada ministrů svolává k zasedání *Výbor zástupců* (viz dále) a rozhoduje se za přítomnosti všech svých členů.¹¹⁰ Pro přijetí rozhodnutí jsou potřeba dvě třetiny kladných hlasů členských zemí. Existují i výjimky. Například při úpravě nebo doplňování zakládající smlouvy, nebo při zásadních rozhodnutích v otázkách integrace nesmí být žádný z členů proti (zdržení se hlasování však není v tomto případě považováno za negativní hlas, nepřítomnost v době hlasování je chápána jako zdržení se hlasování).¹¹¹ Dalším orgánem ALADI je *Orgán pro hodnocení a konvergenci (la Conferencia de Evaluación y Convergencia)*. Jeho hlavním úkolem je zkoumat funkčnost integračního procesu. Usiluje také o větší sblížení mezi členskými státy na základě dílčích dohod a o postupnou multilateralizaci těchto dohod.¹¹² *Výbor zástupců (el Comité de Representantes)* je politické fórum, které se zaměřuje na plnění cílů stanovených v zakládající smlouvě. Jeho členy jsou zástupci jednotlivých členských zemí, kteří se scházejí jedenkrát za 15 dní. Součástí *Výboru* jsou také dva místopředsedové a jeden předseda, kteří se střídají dle abecedního pořadí členských států.¹¹³ *Výbor zástupců* je podporován tzv. *pracovními skupinami*, které působí v oblastech služeb, přístupu zboží na trh, usnadnění obchodu atd. Každá pracovní skupina má svého koordinátora a jeho zástupce, tím je vždy některá ze členských zemí. Například v oblasti služeb pro rok 2010 bylo koordinátorem Mexiko a jeho zástupcem byla Kolumbie (aktualizace pro rok 2011 zatím neproběhla).¹¹⁴ V rámci institucionální struktury ALADI působí také různé instituce pro poradenství, konzultaci a technickou podporu. Patří mezi ně například Rada pro obchodní a finanční záležitosti, Rozpočtový výbor a další. Jejich hlavním cílem je integrace konkrétních

---

¹⁰⁹ ALADI, 2009a

¹¹⁰ ALADI, 2009b

¹¹¹ ALADI, 2010a

¹¹² ALADI, cca 2010b

¹¹³ ALADI, cca 2010c

¹¹⁴ ALADI, cca 2010d

politik členských zemí.¹¹⁵ Posledním orgánem ALADI je *Generální sekretariát (la Secretaría General)*, který se snaží zlepšit dosahování cílů ALADI. V jeho čele stojí generální tajemník. Ten spolupracuje se dvěma generálními sekretáři, kteří jsou voleni na dobu tří let s možností jejího prodloužení o stejnou délku. Od srpna 2009 je generálním tajemníkem paraguayský velvyslanec José F. Fernández Estigarribia. Generální sekretariát má členským státům poskytovat technickou podporu, usnadnit vzájemná jednání a prohloubit tak regionální integraci.¹¹⁶

Od svého vzniku prošlo ALADI třemi fázemi vývoje. První z nich byla mezi lety 1980 až 1985, kdy se obchodní dohody mezi zeměmi (tzv. první generace) zaměřovaly na celní preference. Z hlediska vývoje obchodu v rámci ALADI se jednalo o období stagnace. Ve druhém období mezi lety 1985 až 1990 byly podepisovány dohody tzv. druhé generace, ve kterých došlo k většímu prohloubení celních preferencí mezi členskými státy, což znamenalo důležitý krok v oblasti regionální integrace a jejího prohloubení. Od 90. let 20. století došlo k významnému posunu integračního procesu. V té době byly podepisovány dohody tzv. třetí generace týkající se vytvoření oblasti volného obchodu mezi členskými zeměmi. V roce 1998 došlo kvůli ekonomické krizi k poklesu obchodu uvnitř regionu o 20 %.¹¹⁷

V devadesátých letech 20. století ztratila myšlenka ALADI vytvořit společný latinskoamerický trh na významu. Stalo se tak jednak v důsledku vzniku subregionálních uskupení jako MERCOSUR, CAN, ale také z důvodu vytvoření Americké oblasti volného obchodu (ALCA). V tomto období byla prostřednictvím regionálních dohod spíše prohlubována regionální integrace v rámci ALADI.¹¹⁸

ALADI obsahuje tedy ve své právní struktuře subregionální, jednostranné a mnohostranné integrační dohody, které se na jihoamerickém kontinentě objevují ve velké míře. Zůstává tedy na sdružení ALADI, které je zastřešujícím orgánem pro regionální politiku a institucionální integrace, aby rozvíjelo a povzbuzovalo snahy o integraci v oblasti Latinské Ameriky¹¹⁹ a stalo se spíše mechanismem harmonizace a konvergence různých obchodních iniciativ v této oblasti.¹²⁰

---

¹¹⁵ ALADI, cca 2010e

¹¹⁶ ALADI, cca 2010f

¹¹⁷ ALADI, 2000

¹¹⁸ RUIZ, J., B., 2007, str. 468

¹¹⁹ ALADI, 2009a

¹²⁰ RUIZ, J., B., 2007, str. 468

Tabulka č. 2: Přehled členských států ALADI¹²¹

1980	Argentina, Bolívie, Brazílie, Chile, Kolumbie, Ekvádor, Mexiko, Paraguay, Peru, Uruguay a Venezuela
1999	Kuba

---

¹²¹ ALADI, cca 2010g

7.2 Andské společenství národů (CAN)

Andské společenství národů je společenství čtyř států (Bolívie, Kolumbie, Ekvádoru a Peru), které dobrovolně spojily své síly za účelem „dosažení rychlejšího, více vyrovnaného a nezávislejšího rozvoje“.¹²²

Uskupení vzniklo 25. května 1969, kdy Bolívie, Chile, Kolumbie, Ekvádor a Peru podepsaly tzv. Kartagenskou smlouvu, jejímž cílem bylo zvýšit životní úroveň obyvatel členských zemí prostřednictvím integrace, ekonomické a sociální spolupráce.¹²³

Kartagenská smlouva je představována jako subregionální projekt ALADI, který klade větší důraz na harmonizaci národních politik a řízení rozvojových plánů.¹²⁴

Záměrem Andského společenství národů je více prohloubit celkový integrační proces. Ten by měl efektivně přispět k udržitelnému a rovnoměrnému lidskému rozvoji.¹²⁵

Dne 30. října 1976 odstoupilo od Kartagenské smlouvy Chile. Od 13. února 1973 až do 22. dubna 2006 byla členskou zemí CAN Venezuela.¹²⁶ Hlavním důvodem proč Venezuela CAN opustila, byla smlouva o volném obchodu, kterou podepsaly Kolumbie a Peru se Spojenými státy americkými.¹²⁷ Přidruženými zeměmi CAN jsou Chile, Argentina, Brazílie, Paraguay a Uruguay. Mezi pozorovatele patří Mexiko a Panama.¹²⁸

Institucionální systém Andského společenství je velmi pokročilý. Jednotlivé instituce a právní normy mají nadnárodní charakter, který členským státům zajišťuje právní jistoty.¹²⁹ Téměř všechny orgány Andského společenství byly vytvořeny během prvních deseti let integračního procesu (70. léta). Výjimkou byla *Andská prezidentská rada (el Consejo Presidencial Andino)*, dále jen Prezidentská rada, která byla ustanovena až v roce 1990.¹³⁰ Je nejvyšším orgánem Andského integračního systému a je zodpovědná za tvorbu směrnic v různých oblastech andského integračního procesu. Prezidentská rada se skládá z prezidentů členských zemí a má také vlastního předsedu. Ten reprezentuje Andské společenství na nejvyšší politické úrovni. Tuto pozici zastává

---

¹²² Comunidad Andina, 2007b

¹²³ Comunidad Andina, 2007a

¹²⁴ REZA, G., A. de la, 2006, str. 148

¹²⁵ Comunidad Andina, 2007b

¹²⁶ Comunidad Andina, 2007a

¹²⁷ HRABÁLEK, M., 2006, str. 19

¹²⁸ Comunidad Andina, 2007b

¹²⁹ ADIWASITO, E., LOMBAERDE, P., 2005, str. 19

¹³⁰ Comunidad Andina, 2007a

po dobu jednoho kalendářního roku. Prezidentská rada se schází jednou ročně. Mimořádné zasedání může svolat kdykoliv, pokud to považuje za nutné. Tento orgán formuluje subregionální integrační politiku, podporuje akce týkající se subregionu, hodnotí průběh a výsledky integračního procesu, zkoumá otázky spojené s vývojem integrace a její vztahy se světem. Vydává doporučení pro orgány a instituce CAN.¹³¹ V březnu roku 1996 se v Peru uskutečnilo zasedání Andské prezidentské rady, na kterém byl podepsán Protokol z Trujilla. Ten nahrazuje Kapitulu II Kartagenské smlouvy. Tento Protokol zavedl Andský integrační systém, jehož součástí jsou instituce Andského společenství národů, viz níže.¹³² V roce 1969 byla vytvořena *Komise CAN (el Comisión de la CAN)*¹³³, která přijímá právně závazná rozhodnutí. Je tvořena ze zástupců jednotlivých členských států. Úkolem Komise je formulovat, provádět a vyhodnocovat politiku CAN v oblasti obchodu a investic. Provádí také opatření, která umožňují naplnění cílů Kartagenské smlouvy.

Andská rada ministrů zahraničních věcí (el Consejo Andino de Ministros de Relaciones Exteriores, CAMRE), dále jen Rada, založená v roce 1979, je politickým orgánem, který dohlíží na plnění smluv v rámci uskupení.¹³⁴ Je složena z ministrů zahraničních věcí členských států. Ti jsou odpovědní za dosažení cílů andského společenství a vykonávají jeho zahraniční politiku. Rada podepsala s třetími zeměmi, skupinami zemí nebo mezinárodními organizacemi konvence a smlouvy týkající se společné zahraniční politiky nebo spolupráce.¹³⁵ Rada je také pověřena určovat vyjednávací pozici CAN.

V roce 1997 byl vytvořen *Generální sekretariát (la Secretaría general)*.¹³⁶ V jeho čele stojí generální tajemník, který je volen konsenzem Andské rady ministrů zahraničních věcí a Komise CAN. K 27. prosinci 2010 byl generálním tajemníkem Adalid Contreras Baspineiro.¹³⁷ Generální sekretariát má výkonný charakter a má za úkol řídit administrativu andského integračního procesu. Dohlíží též na dodržování závazků a na vypracování návrhů dohod označovaných jako „Decisiones“ (zahrnují ustanovení nebo povinnosti CAN).¹³⁸ Zákonným orgánem Andského společenství je *Andský soudní dvůr (el Tribunal de Justicia Andino)*, založený 28. května 1979. Skládá

---

¹³¹ Comunidad Andina, 2007c

¹³² SICE, 1997

¹³³ Comunidad Andina, 2011

¹³⁴ REZA, G., A. de la, 2006, str. 154, 155

¹³⁵ Comunidad Andina, 2007d

¹³⁶ REZA, G., A. de la, 2006, str. 155

¹³⁷ Comunidad Andina, 2007e

¹³⁸ REZA, G., A. de la, 2006, str. 155

se ze čtyř soudců. Každý z nich reprezentuje jeden členský stát. Svou jurisdikci vykonává ve čtyřech státech. Hlavní sídlo má v hlavním městě Ekvádoru, Quitu. Prezidentem Soudního dvoru byl k 27. 12. 2010 Leonor Perdomo Perdomo.¹³⁹ Širší rozsah svých pravomocí získal Andský soudní dvůr až v roce 1999. Má za úkol interpretovat pravidla a normy společenství a kontrolovat jejich dodržování.

Andský parlament (el Parlamento Andino), založený v roce 1980, prošel v roce 2003 reformou na základě Zakládající smlouvy Parlamentu a na základě dodatkového protokolu. Jedná se o zákonodárny orgán, jehož členové jsou voleni přímým hlasováním.¹⁴⁰ Další funkcí Andského parlamentu je funkce poradní. Má zastupovat obyvatele Andského společenství. Prezidentem Andského parlamentu byl k 11. 4. 2010 Fausto Lupera.¹⁴¹

Mezi lety 1975 – 1980 se obchod v rámci uskupení zvýšil pouze o 0,2 %, avšak mezi lety 1990 až 2000 došlo k jeho dalšímu navýšení. V tomto období se jeho podíl na celkovém obchodu pohyboval od 4,2 % do 10,9 %. Tempo růstu obchodu bylo ve všech zemích velmi podobné. Výjimku tvořilo Peru. Jeho obchod s uskupením CAN se pohyboval kolem 6 % z celkového obchodu. Peru od roku 1992 uskutečňovalo svůj obchod na základě bilaterální dohody. Jako jediné z členských států nepřijalo závazky programu liberalizace, který byl zahájen v srpnu 1992.

V roce 2000 byl zaznamenán pokles obchodu uvnitř uskupení o 2 %. Jednalo se zejména o Venezuelu a Kolumbii.¹⁴² Důvodem byly ekonomické problémy těchto zemí a stagnace světové ekonomiky. V roce 2003 dosahoval obchod v rámci CAN 8,9 %. Větší obchodní výměně v rámci tohoto uskupení brání řada skutečností. Jednou z nich je oblast volného obchodu, která se vytvořila v rámci konkurenčního uskupení Skupiny Tři¹⁴³. Další skutečnosti, které nepobízí členské státy Andského společenství k větší obchodní výměně, jsou oblast volného obchodu mezi Bolívií a Mexikem, která vznikla v roce 1995, a podepsání tři dvoustranných dohod mezi Spojenými státy americkými a Kolumbií (2006), Peru (2007)¹⁴⁴ a Ekvádorem (1993)¹⁴⁵. V roce 2003 byly také snahy o společný dialog a spolupráci s Evropskou unií.¹⁴⁶

---

¹³⁹ Comunidad Andina, 2007f

¹⁴⁰ REZA, G., A. de la, 2006, str. 155

¹⁴¹ Comunidad Andina, 2007g

¹⁴² REZA, G., A. de la, 2006, str. 155 - 156, 162

¹⁴³ Kolumbie, Venezuela, Mexiko

¹⁴⁴ GRISWOLD, D., T., HIDALGO, J., C., 2008

¹⁴⁵ Ministerio de Relaciones Exteriores, Comercio e Integración, 2009 - 2010

¹⁴⁶ REZA, G., A. de la, 2006, str. 162

Tabulka č. 3: Přehled členských států CAN

1969	Bolívie, Ekvádor, Kolumbie, Peru
1969 - 1976	Chile
1973 – 2006	Venezuela

7.3 Společný jihoamerický trh (MERCOSUR)

Společný jihoamerický trh, se sídlem v Buenos Aires, vznikl v roce 1991 na základě Smlouvy z Asunciónu. Smlouva byla později (v roce 1994) pozměněna a aktualizována jako Protokol z Ouro Preta. Jejím účelem je podporovat volný obchod a docílit plynulého pohybu zboží, osob a kapitálu.¹⁴⁷

Členskými státy uskupení jsou Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay.¹⁴⁸ V polovině devadesátých let získaly Chile (1996) a Bolívie (1997) status přidružených států. Peru se stalo třetím přidruženým státem v roce 2003. V rámci těchto dohod bylo požadováno vytvoření oblastí volného obchodu během stanovených období a zvýšení spolupráce a investic.¹⁴⁹ Dne 1. února 2005 uzavřel dohodu o volném obchodu mezi CAN a MERCOSUR další stát – Kolumbie.¹⁵⁰ V současné době jsou tedy přidruženými státy MERCOSUR Bolívie, Chile, Kolumbie, Ekvádor a Peru.¹⁵¹ V červnu 2006 podepsala členskou smlouvu také Venezuela. Aby se však stala členem uskupení, musí být její vstup ratifikován paraguayským a brazilským parlamentem. K tomu však zatím nedošlo. Za pozorovatelskou zemi je považováno Mexiko.¹⁵²

V začátcích svého působení si MERCOSUR vytyčil následující cíle: vytvořit oblast volného obchodu, zmírnit překážky pro volný pohyb kapitálu, služeb a pracovních sil, sjednotit cla vůči třetím zemím, vytvořit celní unii a dosáhnout koordinace hospodářských politik (např. devizové, daňové atd.).¹⁵³ Ekonomické integrace mělo být dosaženo postupně. K tomuto účelu byly vytvořeny různé prozatímní instituce, které vydávaly rozhodnutí týkající se integračního procesu. Tato rozhodnutí byla později ratifikována parlamenty členských států. Samotné instituce MERCOSUR disponovaly malou donucovací silou a nebyly vytvořeny k tomu, aby měly vedoucí moc. Členské státy držely kontrolu nad vývojem integračního procesu prostřednictvím svých zástupců, kteří byli členy různých institucionálních výborů MERCOSUR.¹⁵⁴

Za uskutečňování cílů a principů uskupení MERCOSUR je v současnosti zodpovědných sedm institucí: Rada společného trhu, Skupina společného trhu,

---

¹⁴⁷ MERCOSUR, cca 2010c

¹⁴⁸ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 68

¹⁴⁹ ARIETI, A., (2005/2006), str. 765

¹⁵⁰ BusinessInfo, 2010

¹⁵¹ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 69

¹⁵² The Andean World, 2009

¹⁵³ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 68

¹⁵⁴ ARIETI, A., S., (2005/2006), str. 764

Obchodní komise MERCOSUR, Společná parlamentní komise, Ekonomické a sociální poradní fórum, Správní sekretariát a Stálý apelační tribunál.

Rada společného trhu (el Consejo de Mercado Común, CMC), dále jen Rada, se skládá z ministrů zahraničních věcí a ekonomických ministrů jednotlivých členských států. Rada je odpovědná za politické vedení integračního procesu a za rozhodnutí, která mají zajistit naplnění cílů obsažených ve Smlouvě z Asunciónu. Rada je také jako zákonný zástupce uskupení MERCOSUR oprávněná podepisovat dohody ve prospěch třetích států, skupin států nebo mezinárodních organizací. Dohlíží na ostatní instituce MERCOSUR a může je změnit nebo eliminovat. Setkání Rady společného trhu se uskutečňuje alespoň jedenkrát za šest měsíců. Členské státy jí předsedají dle abecedního pořádku.¹⁵⁵ Zasedání se účastní všichni prezidenti sekce.

Mezi rozhodovací orgány MERCOSUR patří *Skupina společného trhu (el Grupo Mercado Común, GMC)* a *Obchodní komise MERCOSUR (la Comisión de Comercio del MECOSUR, CCM)*. Tyto orgány jsou tvořeny vládními úředníky členských států.¹⁵⁶ *Skupina společného trhu* má čtyři stálé zástupce z každé členské země¹⁵⁷ a čtyři alternativní zástupce z ministerstva financí, ministerstva zahraničí a z centrální banky. Ti jsou součástí každé delegace členských států.¹⁵⁸ Každá z těchto delegací je řízena vlastním ministerstvem zahraničních věcí. Skupina společného trhu kontroluje dodržování Smlouvy z Asunciónu, navrhuje politiku, která musí být v souladu s rozhodnutími Rady společného trhu. Provádí také analýzy a doporučení týkající se návrhů předložených jinými institucemi MERCOSUR. Skupina společného trhu schvaluje rozpočet MERCOSUR, roční výdaje Správního sekretariátu, dohlíží na jeho personál a dohlíží na setkání Rady společného trhu.

Obchodní komise MERCOSUR realizuje společnou obchodní politiku přijatou všemi členskými státy a kontroluje její aplikaci. Provádí rozhodnutí týkající se administrativy a aplikace společného vnějšího celního tarifu, stejně jako návrhy týkající se změn společného vnějšího tarifu a společné obchodní politiky. Skupině společného trhu poskytuje informace o vývoji a průběhu aplikace společné obchodní politiky¹⁵⁹ a navrhuje nová pravidla nebo změny stávajících obchodních a celních pravidel v rámci MERCOSUR. Dále plní úkoly spojené se společnou obchodní politikou, jak to požaduje

---

¹⁵⁵ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 14

¹⁵⁶ COFFEY, P., 2001, str. 11, 12

¹⁵⁷ Jmenování vlastní vládou

¹⁵⁸ UOL, cca 2010

¹⁵⁹ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 17

Skupina společného trhu. Přijímá pravidla, která následně předkládá ke schválení GMC. Obchodní komise MERCOSUR také ustavuje technické komise nezbytné pro řádné plnění povinností tohoto orgánu.¹⁶⁰ Obchodní komise MERCOSUR je technickým orgánem, jehož hlavním úkolem je vypracovat analýzy politických oblastí a vzápětí z nich vytvořit návrhy další činnosti. Tento orgán má svá vnitřní pravidla, která regulují jeho jednání.

Společná parlamentní komise (la Comisión Parlamentaria Conjunta, CPC), dále jen Parlamentní komise, slouží jako zástupce legislativ členských zemí.¹⁶¹ Každý členský stát má stejný počet delegátů, kteří jsou voleni vlastními parlamenty.¹⁶² Hlavním posláním Parlamentní komise bylo vytvořit vhodné podmínky pro vznik současného Parlamentu MERCOSUR. Parlamentní komise je orgánem, který má napomoci usklopení MERCOSUR implementovat jeho politiky a zharmonizovat národní legislativy. V tomto případě má funkci poradního orgánu.¹⁶³ *Ekonomické a sociální poradní fórum (el Foro Consultivo Económico-Social, FCES)* je složeno z vedoucích představitelů soukromých podniků a zástupců odborových organizací.¹⁶⁴

Správní sekretariát MERCOSUR (la Secretaría Administrativa del MERCOSUR, SAM), dále jen Sekretariát, sídlí v Montevideu. Má za úkol uschovávat důležité dokumenty a podporovat Skupinu společného trhu. Od roku 1994 je také zodpovědný za poskytování služeb jiným orgánům MERCOSUR. V roce 2002 začal Sekretariát vykonávat spíše administrativní úkoly: vytvářel oficiální soubor dokumentace, publikoval normy schválené orgány MERCOSUR, organizoval logistiku jejich zasedání a poskytoval pravidelné informace smluvním státům o stavu zpracování a schvalování norem. V tomtéž roce byl Sekretariát přeměněn na Technický sekretariát. Ten je tvořený čtyřmi technickými poradci a má za úkol vytvořit Technické poradenství sektoru, poskytovat poradenství a technickou podporu ostatním orgánům MERCOSUR. Jeho cílem je přispět k vytvoření společného prostoru pro upevnění integračního procesu. Dynamika procesu a potřeba hlubší realizace společného trhu vedly k právnímu a institucionálnímu vývoji této instituce. Byla tedy potřeba reorganizovat Sekretariát. Na počátku roku 2007 bylo rozhodnuto o rozšíření Sekretariátu

---

¹⁶⁰ MERCOSUR, 2009

¹⁶¹ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 16, 17

¹⁶² COFFEY, P., 2001, str. 12

¹⁶³ MERCOSUR, cca 2010a

¹⁶⁴ COFFEY, P., 2001, str. 12

MERCOSUR o 40 zaměstnanců.¹⁶⁵ Sekretariát je totiž jedinou institucí MERCOSUR, která má stále zaměstnance. Sekretariát řídí tzv. sbor rozhodců. Ten má za úkol řešit spory, které mohou vzniknout při výkladu a implementaci Smlouvy z Asunciónu. V čele Sekretariátu stojí ředitel, který je jmenován Skupinou společného trhu.¹⁶⁶ Současným ředitelem (březen 2010) Sekretariátu je José Manuel Quijano Capurro.¹⁶⁷

Cíle, které si MERCOSUR na počátku stanovil, byly postupně naplňovány. Mezi lety 1991 a 1994 bylo liberalizováno téměř 95 % obchodu probíhajícího uvnitř regionu a od roku 2000 probíhá obchod mezi členskými zeměmi bezcelně. U přidružených států, jako je Bolívie a Chile, se očekává bezcelní obchod v roce 2014 a 2012. V roce 2002 byl kvůli kolapsu argentinské ekonomiky oslaben rozvoj uskupení.¹⁶⁸

V prosinci 2004 se uskutečnil summit prezidentů členských zemí, na kterém došlo k vytvoření *Parlamentu MERCOSUR (el Parlamento del MERCOSUR, PM)*. Do roku 2010 by v něm měla mít každá členská země 18 poslanců. Došlo také ke spojení MERCOSUR a Andského společenství a ke vzniku Společenství jihoamerických národů (CSN), dnes Unie jihoamerických národů^{169 170}.

Počátkem července 2004 bylo svoláno 26. setkání členských a přidružených států MERCOSUR v Puerto Iguazú, na kterém byla představiteli členských zemí ustanovena již zmíněná Rada společného trhu (CMC). Avšak optimismus, se kterým bylo setkání hodnoceno, vyzněl na prázdno vzhledem k tomu, že společný trh zatím nedosáhl prvního a zároveň toho nejdůležitějšího cíle, a to zavedení společného vnějšího cla pro členské země. Zároveň Brazílie a Argentina uvízly ve společném obchodním sporu ohledně cen vývozu brazilského zboží, které byly nižší než ceny tržní.

Kvůli budoucímu rozšíření MERCOSURU vytvořila Rada společného trhu usnesení označované jako Decision 18/04, které vytváří jasnou strukturu uskupení, a díky tomu se mohou přidružené státy zapojit do organizačních institucí MERCOSUR, jež byly dříve dostupné pouze pro členské státy. Tímto krokem byla vyvrácena kritika, že společný trh postrádá schopnost rozšířit se mimo své počáteční členy. Decision 18/04 také naznačuje, že myšlenka úplné integrace Latinské Ameriky, kterou poprvé představil Simon Bolívar, není až tak úplně nereálná. Na MERCOSUR je také

---

¹⁶⁵ MERCOSUR, cca 2010a

¹⁶⁶ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str.18

¹⁶⁷ MERCOSUR, cca 2010b

¹⁶⁸ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 69

¹⁶⁹ Viz další organizace

¹⁷⁰ The Andean World, 2009

pohlíženo jako na nejlepší mechanismus, který může přenést revoluční vizi integrace do reality.¹⁷¹

Někteří obyvatelé Jižní Ameriky vnímají MERCOSUR jako prvek rovnováhy mezi dalšími globálními ekonomickými silami, mezi něž patří například TLCAN/NAFTA nebo Evropská unie.¹⁷² Jak uvádí Gombala (2000), vznik a vývoj seskupení MERCOSUR přispěl ke stabilizaci a demokratizaci dané oblasti.

Mezi hlavní důvody úspěšného fungování MERCOSUR patří zejména liberalizace vzájemného obchodu, flexibilita a také změna myšlení v procesu regionální integrace. Seskupení mělo jasně definované priority společně s nutnými opatřeními a termíny jejich splnění. Na rozdíl od ostatních uskupení se MERCOSUR zachoval jinak při vstupu do oblasti volného obchodu a celní unie. Jednotlivé členské země MERCOSUR vstupovaly do oblasti volného obchodu a celní unie s přechodnými obdobími pro liberalizaci v konkrétních bodech. I samotný proces integrace jednotlivých členských států se uskutečnil dříve, než byl završen nejnižší stupeň liberalizace vzájemného obchodu.¹⁷³

Tabulka č. 4: Přehled členských států MERCOSUR¹⁷⁴

1995	Brazílie, Argentina, Paraguay, Uruguay
------	--

¹⁷¹ ARIETI, A., S., (2005/2006), str. 761, 762

¹⁷² The Andean World, 2009

¹⁷³ GOMBALA, I., 2000, str. 35, 36

¹⁷⁴ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 68

7.4 Unie jihoamerických národů (UNASUR)

Unie jihoamerických národů, jak je od roku 2007 nazýváno Společenství jihoamerických národů (CSN)¹⁷⁵, je organizace s mezinárodní právní subjektivitou. Jejím cílem je vytvořit vhodné integrační podmínky, které zahrnují jednotu členských zemí v hospodářské, sociální, kulturní a politické oblasti. Důraz je kladen zejména na politický dialog, posílení suverenity a nezávislosti členských států. Unie si také stanovila specifické cíle. Patří mezi ně například rozvoj infrastruktury, překonání nerovností v regionu či harmonizace migrační politiky.¹⁷⁶ Záměrem Unie jihoamerických národů je vytvořit model uskupení po vzoru Evropské unie. V roce 2008 se uskutečnil prezidentský summit v Brazílii. Na něm byla schválena zakládající dohoda UNASUR. Na jejím základě byl vytvořen mimo jiné Jihoamerický parlament, jehož sídlo je v Cochabambě v Bolívii. Jeho vznik musí být ratifikován všemi členy uskupení.¹⁷⁷ Zakládající smlouva vstoupí v platnost poté, co ji ratifikuje alespoň 9 členských států. Zatím ji ratifikovalo pouze šest států.¹⁷⁸ Hlavním účelem UNASUR je odbourání cel, do roku 2014 u necitlivých a do roku 2019 u citlivých komodit. Sídlo této organizace se nachází v Limě.¹⁷⁹

Členy UNASUR jsou téměř všechny státy Jižní Ameriky¹⁸⁰. Nepatří mezi ně Francouzská Guyana, je stále francouzským zámořským územím. Status pozorovatelů má Mexiko a Panama.¹⁸¹

Institucionální strukturu UNASUR tvoří Rada hlav států a vlád, Rada ministrů zahraničních věcí, Delegační rada a Generální sekretariát. Na základě Deklarace z Margarity (viz kapitola 2) byla vytvořena též Jihoamerická rada pro energetiku.

Rada hlav států a vlád (El Consejo de Jefas y Jefes de Estado y de Gobierno), dále jen Rada, je nejvyšším orgánem Unie. Má za úkol stanovit priority integračního procesu, akční plány a hlavní směry, kterými by se měla politika Unie ubírat. Rada zasedá jednou ročně. Kterýkoliv členský stát může požádat o mimořádné zasedání. K tomu je nutný souhlas všech členů Unie. V rámci Rady probíhá tzv. „Dočasné předsednictví“, které trvá jeden rok. Členské státy se v něm střídají podle abecedního

---

¹⁷⁵ Comunidad Sudamericana de Naciones, cca 2010e

¹⁷⁶ Integración Sur, cca 2010, str. 1, 2

¹⁷⁷ Bloomberg, 2008

¹⁷⁸ Latinská Amerika dnes, 2010

¹⁷⁹ ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I., 2001, str. 69

¹⁸⁰ Argentina, Brazílie, Kolumbie, Guyana, Paraguay, Uruguay, Bolívie, Chile, Ekvádor, Peru, Surinam, Venezuela

¹⁸¹ Comunidad Sudamericana de Naciones, cca 2010b

pořádku. Předsednický stát svolává a řídí schůze Unie. Předkládá Radě hlav států a vlád a Radě ministrů zahraničních věcí Roční program činnosti UNASUR.

Rada ministrů zahraničních věcí (El Consejo de Ministras y Ministros de Relaciones Exteriores), dále jen Rada ministrů, schvaluje institucionální nařízení, sleduje a hodnotí celkový integrační proces a koordinuje mezinárodní a regionální záležitosti. Zasedá dvakrát ročně. Na žádost poloviny členských států může být předsednickým státem svoláno její mimořádné zasedání.

Dalším orgánem UNASUR je *Delegační rada (El Consejo de Delegadas y Delegados)*, která připravuje zasedání Rady ministrů a návrhy a usnesení, která budou Radou ministrů projednávána. Delegační rada klade důraz zejména na harmonizaci a koordinaci jednotlivých integračních procesů v rámci UNASUR. Snaží se také o zapojení samotných občanů do jihoamerického integračního procesu. Delegační rada je složena z vybraných zástupců. Z každého členského státu jeden. Zasedá každé dva měsíce v zemi předsednického státu nebo, po dohodě, v jiné zemi.

Generální sekretariát (La Secretaría General), dále jen Sekretariát, sídlí v hlavním městě Ekvádoru, Quitu. Sekretariát pověřuje instituce UNASUR jednotlivými úkoly. Mezi jeho další pravomoci patří například příprava výroční zprávy a ročního rozpočtu. Dále se snaží o vzájemnou spolupráci a koordinaci s ostatními integracemi v Latinské Americe a Karibiku. Zajišťuje všechny právní úkony nezbytné pro řízení Sekretariátu. V jeho čele je generální tajemník. Ten je navržen Radou ministrů zahraničních věcí a následně jmenován Radou hlav států a vlád na období dvou let. Jmenovaný generální tajemník nesmí být dvakrát po sobě ze stejného státu.¹⁸² V roce 2002 byla vytvořena také *Jihoamerická obranná rada (el Consejo de Defensa Suramericano CDS)*, která má na starosti konzultaci, spolupráci a koordinaci obrany UNASUR. Jejím cílem je podpořit mír a stabilitu v regionu.¹⁸³

V roce 2007 zahájila svoji činnost i tzv. Banka jihu (Banco del Sur). Jejími členy jsou i některé země UNASUR - Argentina, Bolívie, Brazílie, Ekvádor, Paraguay, Uruguay a Venezuela. Tato banka má mít na starosti financování infrastrukturálních projektů a finanční pomoc po přírodních katastrofách. Některé státy ji vnímají jako náhradu za Mezinárodní měnový fond a Meziamerickou rozvojovou banku.¹⁸⁴

---

¹⁸² Integración Sur, cca 2010, str. 3, 4

¹⁸³ Consejo de Defensa Suramericano, cca 2011

¹⁸⁴ AMADEO, K., cca 2010

Unie jihoamerických národů dosud není plně funkční, její organizační struktura se stále dotváří.¹⁸⁵

Tabulka č. 5: Přehled členských států UNASUR¹⁸⁶

Probíhá ratifikace	- členské státy MERCOSUR (Argentina, Brazílie, Paraguay, Uruguay) - členské státy CAN (Bolívie, Ekvádor, Kolumbie, Peru) - Chile, Guyana, Surinam, Venezuela
--------------------	--

---

¹⁸⁵ Latinská Amerika dnes, 2010

¹⁸⁶ Integración Sur, 2008

7.5 Skupina Tří (G 3)

Skupina Tří (Kolumbie, Mexiko, Venezuela) vznikla 1. ledna 1995, kdy vstoupila v platnost zakládající smlouva. Cílem G-3 je dosáhnout vzájemného hospodářského a politického sblížení. Tento cíl má být dosažen prostřednictvím vytvoření oblasti volného obchodu. Zakládající smlouva také formuluje, že by mělo dojít do deseti let ke snížení a nakonec odstranění cel mezi členskými státy. Výjimku tvoří zemědělský sektor, textilní a petrochemický průmysl.¹⁸⁷ Smlouva o založení G-3 obsahuje i ustanovení týkající se práva duševního vlastnictví, investic či zadávání veřejných zakázek.¹⁸⁸ Je důležité poznamenat, že obchodní vztahy mezi Kolumbií a Venezuelou se až do roku 2006 řídily zejména obchodními dohodami v rámci Andského společenství.¹⁸⁹ Zakládající smlouva G-3 umožňuje členství i ostatních zemí Latinské Ameriky a Karibiku.¹⁹⁰

Jednání mezi členskými státy probíhají v oblasti energetiky a obchodu a mají vést k formulování společné energetické politiky. Další jednání probíhají také v oblasti dopravy a komunikací, kultury a cestovního ruchu.¹⁹¹

Institucionální struktura G-3 se odehrává na úrovni mezivládní, nikoli nadnárodní. Jedná se o základní institucionální strukturu, která je stanovena zakládající smlouvou. Institucionální struktura zahrnuje specifické pracovní skupiny a jednotlivé výbory.

Jedním z nich je *Správní výbor (la Comisión Administradora)*, dále jen Výbor, který se skládá z ministrů členských států nebo jejich zástupců. Výbor je zodpovědný za plnění zakládající smlouvy a za činnost jednotlivých výborů a pracovních skupin. Zasedá alespoň jednou ročně nebo na žádost členského státu.¹⁹² Další výbory jsou například *Výbor pro zemědělský sektor nebo Výbor pro zadávání zakázek* atd.

Dalším orgánem je tzv. *Sekretariát „Pro-Tempore“¹⁹³ (la Secretaría Pro-Tempore, SPT)*, který má za úkol koordinovat práci a činnost G-3. Dříve se předsednictví měnilo ročně. V roce 2000 se na setkání v Kolumbii prezidenti členských zemí rozhodli prodloužit toto období na dva roky. Cílem bylo zajistit větší kontinuitu fungování Sekretariátu.

---

¹⁸⁷ Âmbito Jurídico.com.br, 2010

¹⁸⁸ Monografias.com, cca 2010

¹⁸⁹ Âmbito Jurídico.com.br, 2010

¹⁹⁰ Ministerio de Comercio, Industria y Turismo República Colombia, 2010

¹⁹¹ BOUZAS, R., 1993, str. 26, 27

¹⁹² Âmbito Jurídico.com.br, 2010

¹⁹³ Sekretariát s dočasným předsednictvím

Odpovědnost za plnění cílů G-3 mají tzv. „Skupiny na vysoké úrovni“ (*los Grupos de Alto Nivel*). Celkem je jich třináct. Každá z nich má na starosti jiné odvětví (dopravu, kulturu, finance atd.) a je vedena příslušnými ministry. Jedná se o základní pracovní skupiny G-3, které jsou zodpovědné za správné provádění zakládající smlouvy. Další pracovní skupiny se zabývají například pravidly původu či technickými normami atd.¹⁹⁴

Od dvacátého listopadu 2006 není Venezuela součástí G-3. Její vystoupení nijak neovlivnilo obchodní vztahy mezi Mexikem a Kolumbií, které se nadále řídí ustanoveními zakládající smlouvy.¹⁹⁵

Tabulka č. 6: Přehled členských států G-3¹⁹⁶

1995	Kolumbie, Mexiko
1995-2006	Venezuela

¹⁹⁴ Monografias.com, cca 2010

¹⁹⁵ Ministerio de Comercio, Industria y Turismo República Colombia, 2010

¹⁹⁶ SICE, 2011b

7.6 Bolívarská aliance pro lid naší Ameriky – obchodní dohoda národů (ALBA-TCP)

Vznik Bolívarské aliance pro lid naší Ameriky – obchodní dohody národů (dále jen Bolívarská aliance) spočívá v politické (revoluční charakter vlád) a institucionální přeměně členských zemí, zejména v oblasti ekonomiky, obchodních a finančních vztazích.¹⁹⁷

ALBA-TPC je vnímána jako první pokus vytvořit regionální integraci, která není primárně založena na liberalizaci obchodu, ale na představě sociální rovnosti a dobrých životních podmínkách.¹⁹⁸

Cílem této aliance je pomoci ekonomicky nejslabším zemím překonat nevýhody, které jim brání dostat se mezi země rozvinuté. Pro dosažení tohoto cíle je potřeba změnit nejen podmínky hospodářské soutěže, ale také klást důraz na solidaritu mezi lidmi a vládními představiteli. Oblast volného obchodu by se měla stát příležitostí pro všechny.¹⁹⁹

Bolívarská aliance se snaží konkurovat Americké oblasti volného obchodu (ALCA). Hlavní principy aliance byly vytvořeny v roce 2003. Patří mezi ně: boj proti chudobě a sociálnímu vyloučení, dále je kladen důraz na lidská práva a ochranu životního prostředí. ALBA-TPC vystupuje proti ochranářské politice a dotacím ve vyspělých zemích. Klade větší důraz na zemědělskou činnost, která je pro latinskoamerické země důležitější než činnost obchodní.²⁰⁰ Na svém počátku mělo uskupení ALBA-TCP pouze dva členské státy, Venezuelu a Kubu. Další latinskoamerické a karibské země vstoupily do uskupení na základě tzv. obchodních dohod (TCP).²⁰¹ Tyto dohody jsou zaměřeny na potřeby lidí. Týkají se obchodu služeb a zboží, transferu technologií a (komparačních) výhod jednotlivých zemí. Tyto dohody mají čelit obchodním dohodám v rámci TLCAN/NAFTA.

Současnými členskými státy ALBA-TCP jsou: Antigua a Barbuda, Bolívie, Dominikánská republika, Ekvádor, Kuba, Nikaragua, Svatý Vincent a Grenadiny a Venezuela. Pozorovatelský status mají Grenada, Haiti, Paraguay, Uruguay a Sýrie.²⁰²

---

¹⁹⁷ EUDIS, F., FERMÍN, T., 2009, str. 350

¹⁹⁸ HARRIS, D., AZZI, D., 2006, str. 5

¹⁹⁹ Venezuelanalysis.com, 2004

²⁰⁰ RUIZ, J., B., 2007, str. 470

²⁰¹ MERIDA, SUGGETT, J., 2009

²⁰² ALBA-TCP, 2009

Bolívarská aliance se snaží podporovat další integrační iniciativy v regionu. Jako je například Společný jihoamerický trh (MERCOSUR) nebo Andské společenství národů (CAN).²⁰³

Základním orgánem této aliance je Vyrovnávací fond. Ten by měl vyrovnávat rozdíly, které znevýhodňují ekonomicky slabší země.²⁰⁴

Nejvyšší orgánem ALBA-TPC je *Rada předsedů ALBA-TPC (el Consejo de Presidentes del ALBA-TCP)*, která je tvořena vrchními představiteli jednotlivých členských států. Dalším orgánem je pak *Rada ministrů (El Consejo de Ministros)*, která působí v oblasti politické, ekonomické a sociální. Ve fázi vzniku je zatím *Rada sociálních hnutí (el Consejo de Movimientos Sociales)*, která má být jednou z hlavních hnacích sil uskupení. Měla by sdružovat sociální hnutí z ostatních členských zemí. Bolívarská aliance dbá také na rovné zastoupení mužů a žen, proto byla vytvořena *Rada ministryň ALBA-TPC (el Consejo Ministerial de Mujeres del ALBA-TCP)*. Koordinaci celého integračního procesu má na starosti *Politický výbor (la Comisión Política)* a *Orgán pro stálou koordinaci ALBA (la Coordinación Permanente del ALBA)*.²⁰⁵ Pro hájení práv žen byla vytvořena „komise pro práva žen“.²⁰⁶ V rámci institucionální struktury jsou vytvořeny *stálé pracovní skupiny*, které dbají na provádění a hodnocení projektů ALBA-TPC.²⁰⁷

Bolívie také podala návrh na vytvoření Sekretariátu, který by zaznamenával průběh veškerých jednání a rozhodnutí v rámci ALBA-TPC.²⁰⁸

V roce 2008 byla zřízena *Banka ALBA (el Banco ALBA)*. Hlavním úkolem banky je podporovat spolupráci členských států v oblasti energetiky a jejich průmyslovou a zemědělskou produkci.²⁰⁹

Bolívarská aliance je jednotnou platformou pro řešení společných problémů členských zemí a tím také zvyšuje jejich politickou moc. Členské státy ALBA-TPC se účastní summitů Spojených národů a Organizace amerických států (OAS). Venezuelský prezident Chávez ovšem zastává názor, že je potřeba tyto instituce restrukturalizovat, protože neplní dobře své úkoly.

---

²⁰³ MERIDA, SUGGETT, J., 2009

²⁰⁴ Venezuelanalysis.com, 2004

²⁰⁵ ALBA-TCP, 2009

²⁰⁶ MERIDA, SUGGETT, J., 2009

²⁰⁷ ALBA-TCP, 2009

²⁰⁸ MERIDA, SUGGETT, J., 2009

²⁰⁹ BENDANA, A., 2008,

ALBA-TPC se také snaží o posílení integrace zavedením společné měny, vytvořením společných bank a rezerv.²¹⁰ Pro zavedení společné měny byl již podniknut první krok. Byla vytvořena společná zúčtovací jednotka - SUCRE²¹¹ a zúčtovací banka.²¹² V současné době usiluje ALBA-TPC o vytvoření společné potravinářské společnosti, která by měla zajistit potravinovou bezpečnost členských států. Důraz je kladen na zvýšení zdravotní péče a vzdělanosti obyvatel.²¹³

Tabulka č. 7: Přehled členských států ALBA- TPC²¹⁴

2004	Venezuela a Kuba
2006	Bolívie
2007	Nikaragua
2008	Dominika, Honduras
2009	Antigua a Barbuda, Ekvádor, Svatý Vincent a Grenadiny
2010	odstoupení Hondurasu ²¹⁵

²¹⁰ MERIDA, SUGGETT, J., 2009

²¹¹ SUCRE = Sistema Unitario de Compensación Regional, zatím je využívána jen pro elektronické platby

²¹² ALBA-TCP, 2009

²¹³ MERIDA, SUGGETT, J, 2009

²¹⁴ ROMERO, A., 2011

²¹⁵ América Economía, 2010

7.7 Společný středoamerický trh (MCCA)

Společný středoamerický trh vstoupil v platnost v roce 1962²¹⁶. Členskými státy jsou Guatemala, Honduras, Kostarika, Salvador a Nikaragua.²¹⁷ Původně měl MCCA čtyři členy. Kostarika přistoupila v roce 1963.²¹⁸ Cílem uskupení bylo vytvořit společný trh a celní unii nejpozději do pěti let, tedy do roku 1967.²¹⁹

Jako svůj hlavní cíl si MCCA stanovil vytvoření oblasti volného obchodu, celní unie a nakonec vznik hospodářské unie.²²⁰

Hlavním obchodním partnerem MCCA jsou Spojené státy americké. Evropská unie poskytuje preferenční přístup pro zboží z MCCA na svůj trh. Obchod s ostatními zeměmi Latinské Ameriky, s výjimkou Mexika, není nijak velký.²²¹

V roce 1993 podepsaly členské státy MCCA Protokol z Guatemaly. V něm potvrdily členové MCCA závazek vytvořit měnovou a celní unii. Cílové datum však stanoveno nebylo. Byla vytvořena institucionální struktura MCCA. Skládá se z *Rady ministrů pro integraci (el Consejo de Ministros de Integración)*. Ta je nejvyšším výkonným orgánem, který je složen z ministrů financí každé členské země a prezidentů centrálních bank. Rada je odpovědná za koordinaci hospodářských politik. Za technicko-administrativní činnost jsou zodpovědní *Tajemník pro hospodářskou integraci (la Secretaría para la Integración Económica)*, *tajemník Rady pro zemědělství (la Secretaría del Consejo de Agricultura)* a *tajemník Měnové rady (la Secretaría del Consejo Monetario)*. Samotné technické záležitosti mají na starosti *Středoamerická banka pro ekonomickou integraci (el Banco Centroamericano de Integración Económica, BCIE)*, *Institut veřejné správy (el Instituto para la Administración Pública)* a *Institut pro průmyslový výzkum a technologie (el Instituto para la Tecnología Industrial y la Investigación)*, který svou činnost ukončil.²²² Úkolem *Středoamerické banky* je financovat průmyslový rozvoj v členských zemích MCCA. Za měnovou oblast je zodpovědné *Středoamerické zúčtovací středisko (la Cámara de Compensación Centroamericana, CCC)* a *Měnová rada pro Střední Ameriku (el Consejo Monetario Centroamericano)*. Zúčtovací středisko má usnadnit platby a použití středoamerické měny v obchodních transakcích. Legislativní činnost má na starosti *Středoamerický*

---

²¹⁶ Na základě tzv. Managujské smlouvy (KOUBA, 2009 – citováno podle Waisová, 2009, str. 234)

²¹⁷ RUIZ A., F., 2001

²¹⁸ ROZVOJOVKY.VSE.CZ, 2006

²¹⁹ REZA, G., A. de la, 2006, str. 136

²²⁰ SICE, 2011a

²²¹ RUIZ A., F., 2001

²²² SICE, 2011a

parlament (el Parlamento Centroamericano). Justiční záležitosti jsou v rukou Středoamerického soudního dvoru (el Corte Centroamericana de Justicia). Sekretariátu pro středoamerickou ekonomickou integraci (la Secretaría de Integración Económica Centroamericana, SIECA) byla svěřena funkce koordinace a realizace příkazů, které vydává Rada ministrů zahraničních věcí (los Consejos de Ministros de Relaciones Exteriores), Výkonný výbor (el Comité Ejecutivo) a již zmíněná Rada ministrů.²²³

V devadesátých letech uzavíraly členské země MCCA bilaterální dohody o volném obchodu s třetími zeměmi. Ty obsahovaly různé celní sazebníky, což částečně narušilo společný vnější celní sazebník. V této době byl vytvořen *Jednotný celní kodex pro MCCA (el Código Aduanero Uniforme Centroamericano, CAUCA)*. Členské země začaly pracovat na modernizaci a integraci svých celních správ.

V současné době je Společný středoamerický trh nedokonalou celní unií. Pokroku dosáhl v oblasti harmonizace vnějších celních tarifů, kdy téměř 80 % celních položek bylo do roku 2002 sjednoceno. V případě vytvoření oblasti volného obchodu bylo toto uskupení úspěšné. V současnosti jsou z oblasti volného obchodu vyjmuty tyto výrobky: káva, alkohol, cukr a ropné produkty.²²⁴

Tabulka č. 8: Přehled členských států MCCA²²⁵

1962	Guatemala, Honduras, Salvador, Nikaragua
1963	Kostarika

²²³ REZA, G., A. de la, 2006, str. 138

²²⁴ SICE, 2011a

²²⁵ ROZVOJOVKY.VSE.CZ, cca 2011

7.8 Dominikánsko-středoamerická dohoda o volném obchodu (DR-CAFTA/TLC)

Dominikánsko-středoamerická dohoda o volném obchodu byla implementována postupně. Jako první ji přijaly Guatemala, Honduras, Nikaragua, Salvador a Spojené státy americké. Pro Dominikánskou republiku vstoupila v platnost dne 1. března 2007. Jako poslední ji v roce 2009 přijala Kostarika.

V rámci DR-CAFTA musejí členské země provést konkrétní reformy. Patří mezi ně liberalizace trhu a zvýšení jeho transparentnosti. Reformy zahrnují i změny v oblasti celní správy, služeb a investic, zadávání veřejných zakázek atd.²²⁶ Je důležité poznamenat, že Spojené státy americké jsou pro členské země DR-CAFTA hlavním obchodním partnerem.²²⁷ Pro Spojené státy americké je oblast Střední Ameriky a Dominikánská republika třetím největším odbytištěm amerického exportu, po Brazílii a Mexiku.²²⁸ Podepsáním dohody o volném obchodu došlo k okamžitému uvolnění exportu zemědělských produktů ze Spojených států amerických do členských zemí. Jednalo se o hovězí maso, sóju, bavlnu, pšenici, ovoce, zeleninu a zpracované potravinářské výrobky. Cla na ostatní zemědělské produkty by měla být odstraněna do patnácti let. Ostatní celní tarify do dvaceti let.²²⁹ Ze strany Dominikánské republiky má dohoda posílit již existující preferenční přístup na trh Spojených států amerických.²³⁰

Hlavním cílem DR-CAFTA je podpora regionální integrace a usnadnění obchodu a toků investic mezi smluvními stranami.²³¹ Dohoda má umožnit vytvořit lepší podmínky pro zahraniční investory tím, že řeší problematiku ochrany známek, autorských práv a duševního vlastnictví. Předpokládá se, že dojde také k posílení institucionalizace a k větší průhlednosti korupce.²³² Podle Jaramillo, C., F., Lederman, D. (2006) patří mezi základní rysy DR-CAFTA snaha o liberalizaci obchodu, nediskriminační zacházení s místními i zahraničními investory, odstranění omezení pro soukromý sektor, jenž je zapojený v mnoha ekonomických sektorech.²³³

Institucionální struktura DR-CAFTA je rozdělena do dvou oblastí. Těmi jsou správa Dominikánsko-středoamerické dohody o volném obchodu a budování obchodní

---

²²⁶ Dr1.com, 2007

²²⁷ World Bank, cca 2011

²²⁸ The Office of the United States Trade Representative (USTR), cca 2010

²²⁹ USDA, 2009

²³⁰ Dr1.com, 2007

²³¹ The Office of the United States Trade Representative (USTR), cca 2010

²³² Dr1.com, 2007

²³³ JARAMILLO, C., F., LEDERMAN, D., 2006, str. 39

kapacity. Každou z těchto oblastí mají na starosti příslušné orgány. Jedním z orgánů, který má na starosti správu DR-CAFTA je *Komise pro volný obchod (la Comisión de Libre Comercio)*, dále jen Komise, která dohlíží na plnění dohody, její další rozpracování, a má řešit případné spory, které mohou vzniknout při jejím výkladu. Dohlíží na činnost výborů a pracovních skupin v rámci DR-CAFTA. Komise posuzuje také události, které mohou ovlivnit fungování dohody. Rozhodnutí Komise jsou přijímána na základě shody. Setkání Komise se uskutečňuje jedenkrát ročně a předsedá mu pravidelně jedna ze zúčastněných stran. Ve většině případů je složena se zástupců ministerstev zahraničních věcí či obchodu členských států. Dalším administrativním orgánem jsou tzv. *Koordinátoři dohody o volném obchodu (los Coordinadores de Libre Comercio)*. Každá členská země má zde svého zástupce – koordinátora. Koordinátoři připravují setkání Komise, snaží se rozvíjet jednotlivé agendy uskupení a plní rozhodnutí Komise. *Správa řízení o urovnání sporu (la Administración de los Procedimientos de Solución de Controversias)* je orgán tvořený úřady, které si určily samotné členské země. Tyto úřady mají na starosti urovnávání sporů. Provoz a náklady úřadů hradí jednotlivé státy samy.

Budování obchodních vztahů jak na regionální, tak na národní úrovni a monitorování jejich úspěšnosti je hlavním úkolem *Komise pro budování obchodní kapacity (el Comité de Creación de Capacidades Relacionadas con el Comercio)*²³⁴. Ta spolupracuje také s ostatními *výbory a pracovními skupinami* v rámci DR-CAFTA. Je tvořena zástupci členských států a má na starosti realizaci obchodních projektů. Vypracovává roční zprávu svojí činnosti, kterou předkládá Komisi pro volný obchod. Komise pro budování obchodní kapacity může sestavit pracovní skupiny tvořené jak vládními, tak nevládními zástupci. Všechna její rozhodnutí jsou přijímána na základě konsensu.²³⁵

Ačkoliv dohoda o volném obchodu se Spojenými státy americkými nebyla příliš jistou cestou k ekonomickému růstu a prosperitě, dřívější zkušenost ukázala, že tato dohoda mohla do značné míry pomoci vyřešit dvě krizové oblasti: zlepšit pro státy Střední Ameriky přístup na trh a pomoci nastartovat domácí reformy. Lepší přístup na trh a snižování obchodních bariér zvyšuje obchodní toky a tím rozvíjí i samotné trhy. Ty

---

²³⁴ Corporación de Agentes Aduaneros de Guatemala, 2010

²³⁵ Trade Compliance Centre, cca 2010

pomáhají k alokaci prostředků, k přenosu technologií, ke specializaci trhu a k úsporám.²³⁶

Tabulka č. 9: Přehled členských států DR-CAFTA²³⁷

2006	Guatemala, Honduras, Nikaragua, Salvador, Spojené státy americké
2007	Dominikánská republika
2009	Kostarika

---

²³⁶ JARAMILLO, C., F., LEDERMAN, D., 2006, str. 39

²³⁷ USDA, 2009

7.9 Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku (SELA)

Mezivládní regionální organizace SELA sdružuje státy Latinské Ameriky a Karibiku²³⁸. Sídli v Caracasu. Tato organizace byla založena 17. října 1975 Panamskou konvencí, kterou podepsalo 28 států.²³⁹ Zatím posledním členským státem se stala, dne 28. října 2010, Kostarika.²⁴⁰ Panamská konvence stanovuje hlavní cíle uskupení. Patří mezi ně podpora regionální spolupráce s ohledem na udržení samostatnosti, nezávislosti a celkového rozvoje členských států. Dále sem spadá podpora regionálního procesu integrace a posílení vzájemné koordinace členských států. Panamská konvence stanovuje také hlavní záměr organizace. Tím je vytvoření společných strategií v ekonomických a sociálních záležitostech.²⁴¹

Ekonomický systém Latinské Ameriky a Karibiku úzce spolupracuje s mezivládními organizacemi, veřejnými institucemi a se soukromými regionálními a mezinárodními agenturami.

Hlavním rozhodovacím orgánem SELA je *Latinskoamerická rada (el Consejo Latinoamericano)*, dále jen Rada. Schází se jedenkrát ročně na úrovni ministrů. Pravidelně také svolává setkání úředníků na regionální úrovni, kde jsou projednávány společné zájmy členských států. Každý členský stát má v Radě svého představitele. Rada vytváří základní politiky uskupení a formuluje konkrétní prohlášení, která musejí být přijata na základě konsensu. Pozorovatelský status v rámci Rady má řada organizací. Patří mezi ně například Organizace spojených národů, Evropská unie, Andské společenství národů atd. Dalším orgánem SELA je *Stálý sekretariát (la Secretaría Permanente)*, který má technicko-administrativní povahu. V jeho čele stojí generální tajemník, který je Radou volen na období čtyř let. Jako mechanismy pro flexibilní spolupráci jsou označovány tzv. *Akční výbory (los Comités de Acción)*, dále jen Výbory. Tyto Výbory jsou vytvořeny tehdy, pokud alespoň dva členské státy vysloví zájem o podporu společného projektu v konkrétní oblasti. Jakmile Výbory svůj úkol splní, jsou rozpuštěny, nebo se naopak v některých případech mohou stát trvalými institucemi.²⁴²

---

²³⁸ Argentina, Bahamy, Barbados, Belize, Bolívie, Brazílie, Dominikánská republika, Ekvádor, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Chile, Jamajka, Kolumbie, Kostarika, Kuba, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Surinam, Salvador, Trinidad a Tobago, Uruguay a Venezuela

²³⁹ SELA, cca 2010b

²⁴⁰ SELA, cca 2010c

²⁴¹ SELA, 2009

²⁴² SELA, cca 2010d

SELA je regionálním orgánem, který by měl podporovat hospodářskou a technickou spolupráci mezi rozvojovými zeměmi.²⁴³

Tabulka č. 10: Přehled členských států SELA²⁴⁴

1975	Panama
1976	Peru, Dominikánská republika, Jamajka Trinidad a Tobago, Venezuela, Nikaragua, Mexiko, Barbados, Bolívie, Brazílie, Ekvádor, Kuba, Guatemala, Guyana, Honduras
1977	Argentina, Chile, Haiti, Uruguay
1979	Kolumbie, Surinam
1986	Paraguay
1992	Belize
1998	Bahamy
2008	Grenada
2009	Salvador
2010	Kostarika

---

²⁴³ SELA, cca 2010e

²⁴⁴ SELA, cca 2010f

7.10 Americká oblast volného obchodu (ALCA)

Americká oblast volného obchodu je jednou z nejaktuálnější integračních iniciativ na americkém kontinentě.

V rámci ALCA spolupracuje 34 demokratických států včetně Kanady. Cílem této iniciativy je zajistit prosperitu, demokracii a volný pohyb zboží a služeb na americkém kontinentě. Jednotlivé kroky k dosažení oblasti volného obchodu jsou obsaženy v Akčním plánu, který byl schválen na summitu v Miami v roce 1993.²⁴⁵

Každému jednání v rámci ALCA předsedá vždy konkrétní členská země, ve které se i dané jednání odehrává. Délka předsednictví je přibližně 18 měsíců. Za sledování a řízení jednotlivých obchodních jednání jsou zodpovědní ministři obchodu. *Výbor pro obchodní jednání (el Comité de Negociaciones Comerciales, CNC)*, dále jen Výbor, složený z prvních náměstků ministrů obchodu, je hlavním řídicím orgánem jednání uskutečňujících se v rámci ALCA. Výbor dohlíží na práci jednotlivých skupin a ostatních výborů, má hlavní slovo při tvorbě institucionální struktury uskupení a má pravomoc rozhodovat o celkové struktuře zakládající smlouvy. Zajišťuje také plnou účast všech členských států při tvorbě integračního procesu a dohlíží na činnost *Správního sekretariátu* (viz dále). Výbor se schází alespoň dvakrát ročně. Kromě zmíněných institucí existují v institucionální struktuře ALCA také tzv. *jednací skupiny (los grupos de negociaciones)*, které působí v devíti oblastech. Patří mezi ně například služby, zemědělství nebo zadávání veřejných zakázek. Díky mandátům od ministrů obchodu a od Výboru pro obchodní jednání nejsou jednací skupiny při jednáních v oblastech své působnosti nijak omezovány. Jednací skupiny se během roku pravidelně scházejí. Součástí institucionální struktury ALCA jsou dále *Poradní skupina pro ekonomicky slabé země (el Grupo Consultivo sobre Economías más Pequeñas)*, *Výbor vládních zástupců za účasti občanské společnosti (el Comité de Representantes Gubernamentales sobre la Participación de la Sociedad Civil)* a *Výbor pro soukromý sektor (el Comité Conjunto de Expertos del Sector Público y Privado sobre Comercio Electrónico)* složený z expertů na elektronický obchod. Obecné a institucionální otázky smlouvy ALCA řeší *Technický výbor pro institucionální otázky (el Comité Técnico de Asuntos Institucionales)*.

Technickou, analytickou a finanční podporu ALCA poskytuje *Tripartitní výbor (el Comité Tripartito)*. Jeho součástí jsou další organizace s celoamerickou působností:

---

²⁴⁵ Foreign Affairs and International Trade Canada, 2009

Vnitroamerická rozvojová banka, Organizace amerických států a Ekonomická komise OSN pro Latinskou Ameriku a Karibik. Administrativní otázky uskupení má na starosti *Správní sekretariát ALCA (la Secretaría Administrativa)*, dále jen Sekretariát. Ten zajišťuje administrativní a logistickou podporu při zasedáních jednacích skupin. Sekretariát je financován jak z místních zdrojů, tak z institucí Tripartitního výboru. Kde se budou jednání ALCA uskutečňovat, se určuje podle rotačního systému. Od roku 2003 je hostitelskou zemí Mexiko, konkrétně město Puebla.²⁴⁶

Termín (rok 2005), který si ALCA stanovila pro dokončení jednání o oblasti volného obchodu nebyl splněn. V roce 2005 se uskutečnil čtvrtý summit v Mar del Plata v Argentině, na kterém byla stanovena opatření, která měla podpořit další rozvoj ALCA. Měly být vytvořeny lepší pracovní podmínky pro obyvatele a s tím související dostatek pracovních míst, dále větší účast veřejnosti v integračním procesu a posílení spolupráce mezi vládami členských států.²⁴⁷

Zatím poslední summit ALCA se uskutečnil dne 8. prosince 2010 ve Washingtonu. Následující, již 6. summit ALCA, se uskuteční v roce 2012. Jeho přípravu má na starosti Kolumbie.²⁴⁸

Tabulka č. 11: Přehled členských států ALCA²⁴⁹

Probíhá ratifikace	Antigua a Barbuda, Argentina, Bahamy, Barbados, Belize, Bolívie, Brazílie, Dominika, Dominikánská republika, Ekvádor, Grenada, Guatemala, Guyana, Haiti, Honduras, Chile, Jamajka, Kanada, Kolumbie, Kostarika, Mexiko, Nikaragua, Panama, Paraguay, Peru, Salvador, Spojené státy americké, Surinam, Svatá Lucie, Svatý Kryštof a Nevis, Svatý Vincent a Grenadiny, Trinidad a Tobago, Uruguay, Venezuela
--------------------	--

²⁴⁶ ALCA, cca 2010a

²⁴⁷ Summits of the Americas, 2010a, str. 3

²⁴⁸ Summits of the Americas, 2010b, str. 2

²⁴⁹ ALCA, cca 2010b

8. Specifické rysy ekonomických integrací v Latinské Americe

Díky existenci integračních procesů na jednotlivých kontinentech s odlišnými ekonomickými i společenskými podmínkami, se můžeme pokusit o postižení specifických rysů integračních iniciativ v Latinské Americe. Jedním z hlavních rysů integračních iniciativ v Latinské Americe je jejich převážně ekonomické zaměření, většinou jen v nižších formách oblastí volného obchodu, případně celních unií. Hlavním znakem tohoto procesu je tedy jeho nedostatečná dynamika, která je zapotřebí pro dosažení dalších fází ekonomické integrace, mezi které patří například vytvoření společného trhu a vznik hospodářské unie.²⁵⁰ Nejvyššího stupně integrace se snaží ze zmíněných integrací dosáhnout uskupení ALADI, které usiluje o vytvoření společného trhu. Ovšem jak už bylo zmíněno v kapitole 3, v současné době je tato snaha upozaděna ostatními integračními iniciativami v daném regionu. Ekonomické integrace jako například ALCA, DR-CAFTA, MCCA, CAN, G-3 a MERCOSUR vytváří oblasti volného obchodu, v případě CAN, MERCOSUR a MCCA se jedná i o nedokonalé celní unie. UNASUR si bere za vzor model Evropské unie. Naprosto odlišný integrační charakter má od ostatních Bolívarská aliance, kde nad ekonomickými cíly převažují sociální cíle.²⁵¹

Jednotlivá uskupení ale čelí řadě problémů. V případě CAN došlo ke zpomalení integračního procesu. Uskupení UNASUR není zatím plně funkční.²⁵² U Unie jihoamerických národů je specifickým rysem napětí mezi některými členskými zeměmi a USA. Konkrétně mezi Venezuelou a Spojenými státy americkými, kdy venezuelský prezident Hugo Chávez vidí USA jako nepřitele UNASUR. Také diplomatické vztahy mezi Kolumbií a Venezuelou jsou stále napjaté kvůli spolupráci Kolumbie s USA. Napětí mezi členskými státy může být překážkou bránící dosažení cílů, které si uskupení UNASUR stanovilo.²⁵³

Bolívarská aliance se musí také vypořádat s překážkami integrace, jako je chudoba, nerovnost, zadluženost a státní reforma, která je doprovázena privatizací a deregulací.²⁵⁴

---

²⁵⁰ FENG, Y., GENNA, G., 2003, str. 278

²⁵¹ BENDANA, A., 2008

²⁵² Kapitola 3

²⁵³ BBC, 2008

²⁵⁴ RUIZ, J., B., 2007, str. 470

Zastřešujícími orgány, jejichž hlavním úkolem je podpora a koordinace integračních iniciativ v Latinské Americe, jsou ALADI a SELA.²⁵⁵

Jednotlivé integrace ve světě jsou utvářeny na základě regionálních a domácích podmínek. Ty mohou být ovlivňovány vnějšími vlivy. Mnoho malých států je kvůli nedostatku přírodních zdrojů závislých na dovozu komodit, jejichž cena je ovlivňovaná situací na světových trzích. V důsledku toho jsou tyto státy ekonomicky zranitelnější (Katzenstein, 1985). V tomto případě je pro malé státy méně nákladný proces integrace než závislost na světovém trhu (Milner, 1997, Pauly, 1997). Stejný rys můžeme pozorovat i v Latinské Americe. Za vnitřní vlivy vedoucí k integraci mohou být považovány, dle Krugman and Obstfeld (1997), vize vyššího dlouhodobého růstu nebo jak uvádí Milner (1997 b) dosažení domácích benefitů. Někteří odborníci se domnívají, že pro dobré fungování regionální integrace je důležitá homogenita státních institucí. V případě MERCOSUR je proces homogenity státních institucí dlouhodobý, stejně jako v případě Společného středoamerického trhu (MCCA) nebo Andského společenství.²⁵⁶

Dalším specifickým rysem latinskoamerických integrací je jejich nízká efektivita, zejména co se týká dosahování jejich stanovených cílů. Jednou z příčin je angažovanost států v několika integračních uskupeních současně a následně jejich neschopnost plně se věnovat všem povinnostem vyplývajícím z jejich členství v dané integraci. To má samozřejmě vliv na její další fungování. Jako příklad může být uvedeno Andské společenství národů. Jeho neúplné a neefektivní fungování je důsledkem účasti členských států v řadě dalších částečně „konkurenčních“ integračních uskupení jako je například Skupina Tří, UNASUR. Dalším důvodem je řada bilaterálních dohod, které uzavírají členské země s ostatními zeměmi.

Některá integrační uskupení, jako například Evropská unie, poskytují členským státům strategické výhody, mezi které patří posílení jejich bezpečnosti. V případě integračních uskupení v Latinské Americe tyto výhody chybí. Členské země jsou více ohroženy riziky konfliktů. Například u CAN to byl konflikt mezi Peru a Ekvádorem (1941, 1981), nebo u MCCA válka mezi Salvadorem a Hondurasem.²⁵⁷ Uskupení UNASUR je viděno jako prostředek, který by měl eliminovat diplomatické střety mezi členskými zeměmi.²⁵⁸

---

²⁵⁵ Kapitola 3

²⁵⁶ Citováno podle FENG, Y., GENNA, G., 2003, str. 278, 281, 282, 299

²⁵⁷ REZA, G., A. de la, 2006, str. 79

²⁵⁸ BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 2

Studie zabývající se srovnáním ekonomických integrací ve východní Asii a Latinské Americe ukazuje, že východoasijské ekonomiky jsou mnohem více propojené obchodními vazbami než ekonomiky v Latinské Americe (kromě Kanady a Spojených států amerických). V roce 2005 polovina východoasijského vývozu směřovala zpět do východoasijského regionu, narozdíl od Latinské Ameriky, kde regionální vývoz tvořil pouze 13,2 %. Ukazuje se, že míra integrace ekonomik v Latinské Americe je nižší než ve východní Asii. Je zřejmé, že integrace trhů, která je uplatňována ve východní Asii je účinnější, než integrace na základě dohod, která naopak převládá v Latinské Americe. Na druhou stranu obchodní dohody mezi zeměmi Latinské Ameriky pomohly zvýšit intenzitu jejich vzájemného obchodu. Základní rozdíly mezi integračním procesem ve východní Asii a Latinské Americe jsou ty, že východoasijské země zpočátku uskutečňovaly svoji integraci prostřednictvím trhů a až na počátku 90. let 20. století začala mít integrace formální charakter. Naproti tomu Latinská Amerika již od začátku upřednostňovala formální regionální integrační dohody. Ty však prokázaly své nevýhody. Mezi ně patří například nedodržení stanovených termínů pro plnění závazků (modelově např. ALALC – viz kapitola 2).

Oba regiony, asijský i latinskoamerický, se výrazně liší svojí obchodní a výrobní strukturou. Východoasijský region se specializuje na průmyslové výrobky a jejich komponenty, latinskoamerický region se zaměřuje na zemědělské produkty a přírodní zdroje. Ze studie vyplývá, že pokud se jedná o vznik regionální ekonomické integrace, je jako první krok účinnější integrace prostřednictvím trhů než prostřednictvím formálních integračních dohod.²⁵⁹

Z hlediska objemu obchodu jsou na tom oba regiony velmi podobně, ovšem, když porovnáme Sdružení národů jihovýchodní Asie (ASEAN) a MERCOSUR, má ASEAN daleko příznivější číselné hodnoty vnitroregionálního obchodu než MERCOSUR.²⁶⁰

Integrační proces v Latinské Americe byl nastartován oživením již existujících subregionálních vazeb a zahájením nových integračních iniciativ. Specifickým rysem latinskoamerických integrací je rychlý a výrazný pokles celních tarifů (10–14 %), který se odehrál během deseti let. Naopak v Asii bylo shodné hodnoty dosaženo až za 30 let. Rychlý a výrazný pokles se projevil na přílivu zahraničního kapitálu do latinskoamerického regionu. V procesu privatizace byla situace stejná jako

---

²⁵⁹ AMINIAN, N., FUNG, K., C., NG, F.A, 2008, str. 2, 9, 15, 17, 31, 32

²⁶⁰ KUWAYAMA, M., 2005, str. 14

u zahraničního kapitálu. Není pochyb, že proces regionální integrace společně se značnými politickými reformami sehrál významnou roli při urychlení liberalizačního procesu a přílivu zahraničních investic do latinskoamerické oblasti.²⁶¹

Ekonomické integrace v Latinské Americe vznikly na základě ekonomických²⁶², ale i polických motivů.²⁶³ Jedním z impulsů a specifickým rysem integračního procesu v latinskoamerickém regionu je také samotné postavení Latinské Ameriky ve světě. Dle Hrabálka (2006) je Latinská Amerika spíše na okraji pozornosti světových velmocí, jako jsou například Spojené státy americké, Evropská unie nebo Japonsko. Pro státy Latinské Ameriky jsou tyto země významnými obchodními partnery, naopak Latinská Amerika pro ně není nijak hospodářsky zajímavým regionem. Tento důvod nutí latinskoamerické státy (výjimkou je Mexiko (člen TCLAN/NAFTA) a středoamerické státy – spíše orientace na USA) realizovat obchodní vztahy převážně uvnitř vlastního regionu. Odlišný postoj k tomuto regionu zaujímá Čína, která je v posledních letech v této oblasti velmi aktivní.²⁶⁴

Poměrně úspěšný integrační model představuje Evropská unie. Jedním z důvodů úspěšného fungování EU je relativně silná politická a ekonomická soudržnost členských zemí. Protikladem k této integraci je většina integračních uskupení v Latinské Americe, kde se snaha o vytvoření společného trhu či hospodářské unie (např. ALADI, CAN, G-3), zastavila na stupni oblasti volného obchodu.²⁶⁵ I když je MERCOSUR považován za poměrně úspěšnou ekonomickou integraci, výrazně se liší od Severoamerické dohody o volném obchodu (TLCAN/NAFTA) a Evropské unie. MERCOSUR ve srovnání s TLCAN/NAFTA usiluje o větší hospodářskou integraci svých členů. Obě uskupení se snaží odstranit všechny překážky obchodu mezi členskými státy. MERCOSUR navíc usiluje o sjednocení cla vůči třetím zemím. V případě uskupení TLCAN/NAFTA tomu tak není. Zásadní rozdíly mezi MERCOSUR a EU jsou ty, že členské státy Evropské unie sdílejí společnou obchodní politiku. Evropská unie dále poskytuje možnost členským státům nezávisle koordinovat národní legislativní činnost.²⁶⁶ Podle Malamuda nejsou v případě institucionální struktury u MERCOSUR uplatňovány nadnárodní principy a spolupráce mezi členskými zeměmi je vedena pouze na mezivládní úrovni.

---

²⁶¹ HOSONO, A., NISHIJIMA, S., 2001, str. 2

²⁶² HRABÁLEK, M., 2006

²⁶³ Fernando J. Cardim de Carvalho, 2009, str. 7

²⁶⁴ HRABÁLEK, M., 2006

²⁶⁵ FENG, Y., GENNA, G., 2003, str. 278

²⁶⁶ Reference for Business, 2011

V případě CAN se jeho institucionální forma nejvíce podobá Evropské unii.²⁶⁷ Ovšem Augusto Varas (2010) zdůrazňuje, že žádná z latinskoamerických integračních iniciativ se nepodobá evropskému integračnímu procesu, ani se k němu nijak neblíží. Uvádí, že se státní představitelé latinskoamerických zemí snaží vymyslet co nejvíce návrhů na podobu integrace, na úkor již existujících integračních iniciativ a jejich institucí, které jsou zanedbávány. Jako názorný příklad jsou uváděna integrační seskupení MERCOSUR, CAN nebo SELA. Jejich instituce nejsou schopny dosáhnout stanovených cílů a řešit základní politické problémy. V případě UNASUR se jedná o regionální strategii Brazílie, která usiluje o vytvoření protiváhy k Spojeným státům americkým a chce se stát prostředníkem při řešení regionálních sporů. Autor kritizuje uskupení UNASUR za liknavost při procesu ekonomické integrace a za nedostatečné mechanismy, které by spojily jednotlivé členské státy. Navíc jednání týkající se mezinárodního volného obchodu se uskutečňují pouze mimo latinskoamerický region. Ten zastupují Brazílie, Argentina a Mexiko. Pro dosažení stanoveného cíle UNASUR je potřeba efektivnější integrace v rámci uskupení, jasné definování cílů členských států a potlačení nedůvěry v toto uskupení. Důležitým faktem je, že došlo k ochlazení vzájemných vztahů mezi Mexikem a Brazílií. Mexiko není členem UNASUR. Kvůli této skutečnosti panuje obava z možného budoucího narušení regionální politické koordinace. Ovšem členství Mexika v UNASUR není zcela vyloučeno.

Augusto Varas (2010) hodnotí integrační procesy v Latinské Americe spíše jako snahu latinskoamerických států získat moc a vliv jak na regionální, tak globální úrovni. Společné integrační snahy na tomto kontinentu jsou narušovány odlišnými regionálními politikami v oblastech boje proti organizovanému zločinu a obchodu s drogami.²⁶⁸

Podle Charles Wyplosz (2010) existují určité podobnosti mezi latinskoamerickými a africkými zeměmi, zejména v případě integrace obchodu. V minulosti tyto země obchodovaly převážně se Spojenými státy americkými a Evropou. Co se týká politické dimenze, jsou pro oba kontinenty shodně typické politicky nestabilní režimy a regionální rivality. V Latinské Americe se jedná o rivalitu mezi Argentinou a Brazílií, která nijak nepřispívá integračním snahám a v Africe je problémem vysoký stupeň korupce ve vládě. Naopak výrazně Ameriku od Afriky odlišuje fakt, že řada zemí v Latinské Americe prošla za posledních dvacet let rychlým

---

²⁶⁷ Citováno podle WAISOVÁ, Š., 2009, str. 268, 263

²⁶⁸ VARAS, A., 2010

rozvojem. Patří mezi ně Chile a Brazílie. Následovat je mohou i ostatní státy Latinské Ameriky.²⁶⁹

---

²⁶⁹ Citováno podle THOUGHT ECONOMICS, 2010

9. Možné dopady ekonomických integrací v Latinské Americe

Pro popsání současné situace ekonomických integrací v Latinské Americe a zmínění jejich (možných) dopadů je třeba poznamenat, že po tzv. ztracené dekádě (80. léta 20. století) došlo na latinskoamerickém kontinentě k oživení integračních procesů a ke vzniku dalších integračních uskupení a bilaterálních dohod mezi zeměmi Latinské Ameriky a Spojenými státy americkými. Nedávná ekonomická a finanční krize způsobila pokles světového hospodářství. I když se objevují názory, že hospodářský útlum je příležitostí pro latinskoamerické země posílit proces regionální integrace, objevila se mezi nimi spíše tendence k protekcionismu a ochraně domácí ekonomiky. V současné době dochází k nárůstu antidumpingových opatření a tarifních bariér. Většina vlád se obrací dovnitř a snaží se podpořit svá výrobní odvětví. V případě Brazílie a Argentiny, které jsou členy G 20²⁷⁰, je plánováno zavést jistá ochranná opatření v oblasti domácí výroby a zaměstnanosti. V dohledné době se tedy další prohloubení integračních iniciativ na latinskoamerickém kontinentě neočekává.

Dalšímu prohloubení regionální integrace v Latinské Americe také brání nedostatky (problémy) stávajících integračních uskupení. Mezi ně patří například specifické požadavky ze strany chudších členských států, které plynou z ekonomické asymetričnosti integračních uskupení.²⁷¹ Například v případě MERCOSUR se Paraguay a Uruguay obávaly, že se stanou pro Brazílii pouze dodavateli primárních surovin.²⁷² V důsledku toho začaly vést oddělená obchodní jednání se Spojenými státy americkými, která vedla k uzavření dohody o volném obchodu mezi Uruguayí a USA. Tento krok však způsobil rozpory mezi členy MERCOSUR. Také Andské společenství se snažilo o obdobná jednání s USA a EU, jeho pokus však byl neúspěšný.²⁷³

Se špatnou obchodní strukturou se potýkají zejména uskupení MERCOSUR, CAN a MCCA. Na obchodu v rámci MERCOSUR se v roce 2003 nejvíce podílely Argentina (44 %) a Brazílie (45 %). Ovšem jejich vývoz do Paraguaye a Uruguaye byl několikanásobně menší (19 % a 8 %). Stejný problém byl i v rámci CAN, kde obchod mezi Venezuelou, Kolumbií a Ekvádorem tvořil téměř 80 % celkového obchodu v rámci CAN. Ovšem zbylé země, Bolívie a Peru, které jsou na obchodu v rámci CAN

---

²⁷⁰ G 20 – skupina největších ekonomik světa, tvořena ministry financí a guvernéry centrálních bank, založena v roce 1999 (G-20, 2011)

²⁷¹ BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 1 - 2

²⁷² WAISOVÁ, Š., 2009, str. 269

²⁷³ BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 1

závislé, se na něm podílely pouze 19 %. U MCCA byla situace obdobná. Podíl Kostariky na vnitroregionálním obchodu byl pouze 13 %, zatímco podíl zbylých členských zemí byl daleko vyšší. Další překážka, která brání hlubší integraci, je nepoměr mezi jednotlivými členskými zeměmi v rozdělení přínosů a nákladů regionální integrace.

V posledních letech se ve výše zmíněných integracích podíl vnitroregionálního obchodu na celkovém obchodu dokonce snižuje. Obchod mezi latinskoamerickými zeměmi probíhá totiž ve třech částečně konkurenčních formách: obchod v rámci integračního uskupení, obchod v rámci členských zemí ALADI a obchod mezi zeměmi, které mezi sebou podepsaly dohodu o volném obchodu.²⁷⁴

Mezi další překážky, které brání hlubší obchodní integraci na latinskoamerickém kontinentě, patří zejména špatný stav infrastruktury. Také ekonomická nestabilita a zadlužování latinskoamerických států způsobuje neúplné využití integračního potenciálu latinskoamerického regionu. Dalšímu prohlubování integračních iniciativ brání také diplomatické spory. Typickým příkladem je tendence venezuelského prezidenta Hugo Cháveze prostřednictvím diplomatických sporů odvádět pozornost od domácích problémů. Je upozorňováno také na hrozící kontroverzní jednání venezuelského prezidenta v regionu, které může být vyvoláno průtahy s ratifikací přistoupení Venezuely k MERCOSUR.²⁷⁵

Latinskoamerické země zatím plně nevyužívají potenciál regionální integrace. Podle Světové banky²⁷⁶ patří mezi hlavní překážky: neschopnost latinskoamerických zemí vytvořit kompletní celní unii, nedostatečné odstranění celních bariér, nedostatečná regionální infrastruktura, nedostatečné množství mechanismů na podporu socioekonomického rozvoje, který by vyrovnával nerovnost v oblasti přínosů integrace atd.

Studie zabývající se novým multidisciplinárním analytickým rámcem pro hodnocení regionální integrace²⁷⁷ přišla s poznatky, že regionální integrace nemá pouze rozměr ekonomický, ale také rozměr politický, sociální a technologický. Samotná integrace by měla odstraňovat nejen obchodní bariéry, ale také usnadnit spolupráci mezi ostatními výše zmíněnými oblastmi. Úspěšnost integrace je podmíněna jak ekonomickými, tak i neekonomickými faktory. Studie upozorňuje na fakt, že vyspělé

---

²⁷⁴ KUWAYAMA, M., 2005, str. 14 - 16

²⁷⁵ BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 2

²⁷⁶ Citováno podle KUWAYAMA, M., 2005, str. 14 - 16

²⁷⁷ DONGHYUN, P., ETRADA M., A., R., 2010, str. 119

a homogenní země směřují k integraci efektivněji než země méně rozvinuté a heterogenní. Autoři předpokládají, že regionální rozvoj a regionální integrace se navzájem doplňují. Jako příklad zde uvádějí MERCOSUR, který je popsán jako uskupení, kde došlo k rychlému regionálnímu rozvoji a pomalé regionální integraci. Regionální rozvoj tedy nešel společně s regionální integrací. I přesto bylo zjištěno, že MERCOSUR pomohl Jižní Americe při zotavování hospodářství po tzv. ztracené dekádě.

Podobný názor na ekonomické integrace zastávají Garman, G., Petersen, J., Gilliard, D.²⁷⁸, kteří na základě své studie zjistili, že čím více budou členské země homogenní, tím úspěšnější bude jejich integrace. Také uvádějí, že ekonomické integrace jsou důležité zejména pro země s malými ekonomikami, které stojí na okraji mezinárodní obchodní scény. Opačný názor zastává Paul Collier, který upozorňuje, že pokud dojde ke sloučení pouze malých pomalu se rozvíjejících ekonomik, má tento krok za následek vznik velké, pomalu se rozvíjející ekonomiky regionální. Paul Collier²⁷⁹ tvrdí: „...skutečná příležitost zemí s nízkými příjmy spočívá v obchodování s bohatými státy, v rámci něhož mohou využít výhod své levné pracovní síly.“ Poukazuje na fakt, že rozdíly uvnitř skupiny chudých zemí nejsou natolik velké, aby mezi nimi došlo k rozvoji vzájemného obchodu.

To, že pro úspěšnost integrace nestačí jen její ekonomické rozměry (viz výše) ukazuje ekonomický vývoj ve Střední Americe. Na počátku 90. let bylo možné ve Střední Americe pozorovat ekonomický růst (růst reálného HDP byl 4,5 %), který však zdaleka nedosahoval hodnot let šedesátých a sedmdesátých (reálné HDP se za dvě desetiletí zvýšilo o 5,5 %). I když došlo na počátku 90. let k výraznějšímu růstu, nebyla jistota, že bude natolik silný, aby zvýšil životní úroveň obyvatel a omezil chudobu v této oblasti. Jedním z důvodů, proč není ekonomický růst ve Střední Americe výrazně podporován obchodem, je, že více jak polovina vývozu ze Střední Ameriky pochází z místních podniků tzv. *maquilas*, které mají silnou konkurenci v Číně a Mexiku. Středoamerický trh postrádá i flexibilitu. Střední Americe se nepodařilo obnovit produktivitu a růst, které byly v tomto regionu v 60. letech 20. století. Mezi lety 2000 až 2005 došlo ke zpomalení ekonomického růstu. Dokonce ani vznik uskupení DR-CAFTA v roce 2007 nedával velkou naději na zlepšení situace. Podle Dollar a Kraay

---

²⁷⁸ GARMAN, G., PETERSEN, J., GILLIARD, D., 1998

²⁷⁹ COLLIER, P., 2009, str. 186 - 187

(2002)²⁸⁰ existuje důležitý vztah mezi institucemi a obchodem. Dobře fungující instituce jsou schopny vytvořit lepší podmínky pro obchod. I zde má většina středoamerických zemí značné rezervy. Nedokonalé fungování institucí brání naplno využít jejich obchodní příležitosti.²⁸¹

Vidíme, že se ekonomické integrace v Latinské Americe se potýkají s nemalými problémy. Paul Collier²⁸² uvádí, že řada regionálních integrací je neúspěšná kvůli nevýznamnosti nově propojených trhů (což se potvrdilo i u některých latinskoamerických integrací, viz níže).

Podle studií, které vydala Ekonomická komise pro Latinskou Ameriku, lze konstatovat, že ekonomické integrace v Latinské Americe mají určitý (pozitivní nebo negativní) vliv na vývoj vnitroregionálního obchodu. Tuto skutečnost potvrzuje zpráva Ekonomické komise pro Latinskou Ameriku a Karibik (CEPAL)²⁸³, která uvádí, že na počátku 90. let 20. století došlo v zemích Latinské Ameriky a Karibiku k růstu vnitroregionálního obchodu, zejména v rámci integračních seskupení CAN, MCCA, MERCOSUR. Tento růst byl dynamičtější než růst vnějšího obchodu v této oblasti. Tento trend trval až do roku 1998. V roce 1991 představoval vnitroregionální obchod 13 % celkového vývozu, v roce 1998 to bylo 20 %. V roce 2002 došlo k poklesu vnitroregionálního obchodu na 16 %. Příčinou byla krize v rámci uskupení MERCOSUR a pokles obchodu v rámci CAN. V tomto období nabývaly obchodní transakce v rámci latinskoamerických ekonomických integrací na významu. Lze tedy usoudit, že růst vnitroregionálního obchodu byl spjatý s rozvojem ekonomických integrací v Latinské Americe, který nastal v tomtéž období (90. léta 20. století).

V prosinci 2010, vydalo Latinskoamerické sdružení pro integraci (ALADI) výroční zprávu, ve které popisuje vývoj vnitroregionálního obchodu v rámci ALADI a dopady regionálních obchodních dohod na latinskoamerické země. Ze zprávy vyplývá, že mezi lety 1993 až 2008 se zvýšil objem obchodních toků v rámci latinskoamerického kontinentu o 15 % (z 11,9 miliard amerických dolarů na 95,8 miliard amerických dolarů). V této době se na objemu obchodu nejvíce podílely Argentina, Brazílie a Chile. Zmíněný objem obchodu byl ovlivněn zejména dvěma obdobími růstu obchodních toků (1993 – 1997; 2004 – 2008) a obdobími stagnace nebo spíše nestability (1998 – 2003). Zpráva uvádí, že obchodní toky mezi členy ALADI jsou

---

²⁸⁰ Citováno podle DESRUELLE, E., SCHIPKE, A., 2007, str. 8, 9, 14, 15

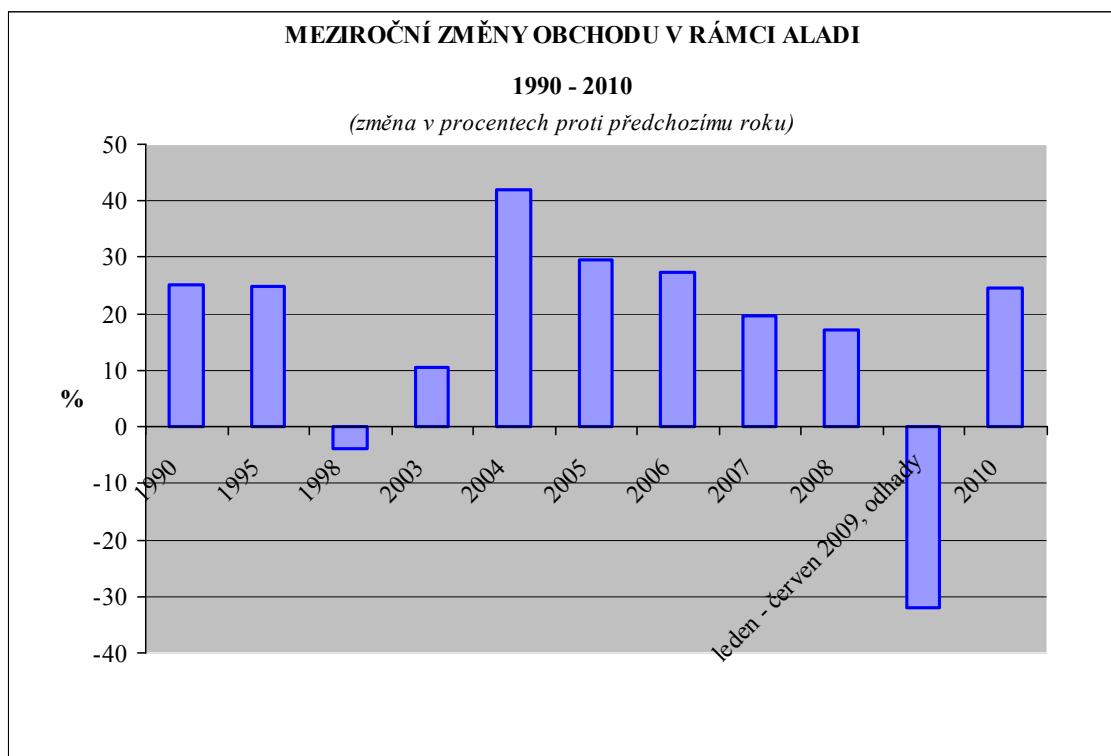
²⁸¹ DESRUELLE, E., SCHIPKE, A., 2007, str. 8, 9, 14, 15

²⁸² COLLIER, P., 2009, str. 186 - 187

²⁸³ ESCAITH, H., 2004, str. 62, 63

uskutečňovány tou nejefektivnější cestou. Důležitost vnitroregionálního obchodu v Latinské Americe posílily zejména regionální obchodní dohody. Na druhou stranu zpráva upozorňuje na fakt, že dohodnutá cla a preference v rámci obchodních dohod nejsou plně využívána. Míra využití je v každé zemi různá. Například Mexiko využívá od Kuby okolo 56 % preferencí, Venezuela využívá od Uruguaye pouze 0,3 % preferencí. Nejvíce preferencí využívají největší země regionu, jako je Argentina, Brazílie a Mexiko.²⁸⁴

V roce 2009 došlo kvůli ekonomické krizi ke značnému poklesu vnitroregionálního obchodu (-26,9 %) v rámci ALADI. Od druhé poloviny roku 2009 byl mezi členskými zeměmi ALADI zaznamenán stabilní růst vzájemných obchodních toků. Byly podepsány obchodní dohody mezi členskými zeměmi MERCOSUR a CAN a dohody o volném obchodu mezi členskými zeměmi ALADI. V roce 2010 opět narostl vnitroregionální obchod téměř na původní úroveň 24,6 %, (obr. č. 1).²⁸⁵

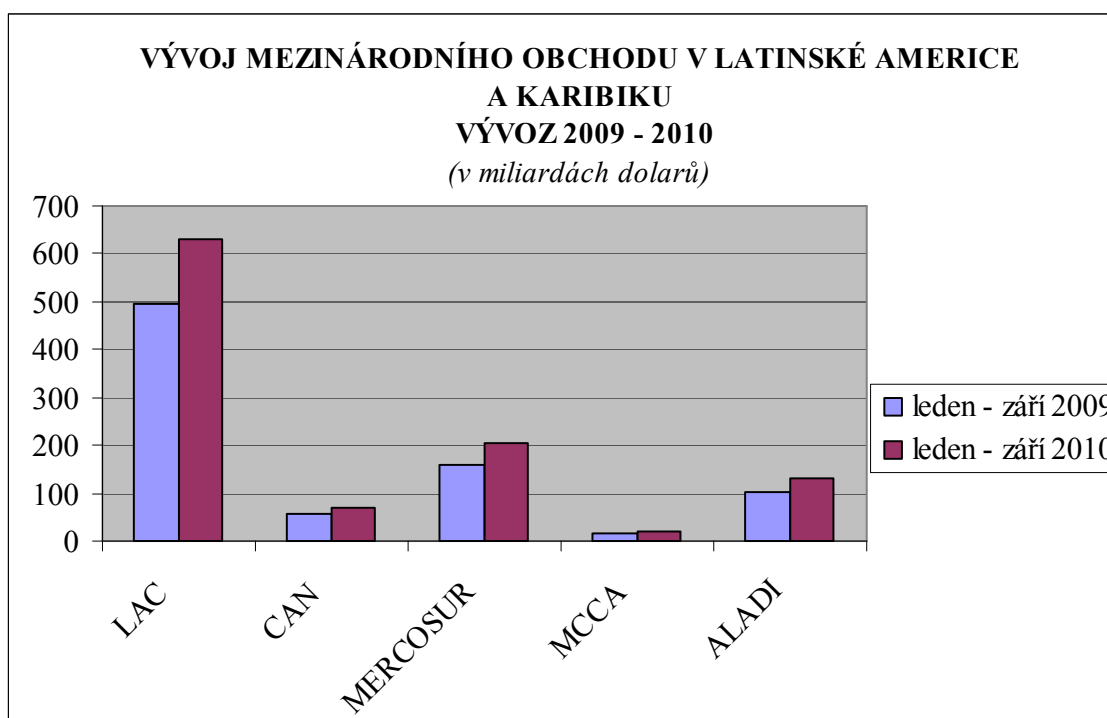
Obr. č. 1: Meziroční změny obchodu v rámci ALADI 1990 - 2010, změna v procentech proti předchozímu roku²⁸⁶

²⁸⁴ WRITER, S., 2011

²⁸⁵ ALADI, 2011b, str. 18, 19, 24

²⁸⁶ Převzato a upraveno z ALADI, 2010h, str. 19; CEPAL, 2009, str. 85

Nárůst obchodu v roce 2010 v rámci ALADI ukazuje, že se členskými zeměmi podařilo překonat období krize. Oproti roku 2009, kdy se hospodářský růst ve všech členských zemích ALADI nacházel v záporných číslech (-2 %), byla jeho hodnota v roce 2010 6,1 %. Odhaduje se, že i v roce 2011 vnitroregionální obchod nadále poroste.²⁸⁷ V roce 2010 vzrostl také objem vnitroregionálního dovozu ve všech členských zemích ALADI. Výjimkou byla Venezuela, kde naopak vnitroregionální dovoz poklesl (-25,1 %). U vnitroregionálního vývozu byla situace obdobná. V tomto případě tvořila výjimku Kuba (-6,6 %).²⁸⁸ Došlo také k navýšení celkového mezinárodního obchodu v Latinské Americe a v jednotlivých ekonomických integracích (dovoz i vývoz – obr. č. 2 a 3).

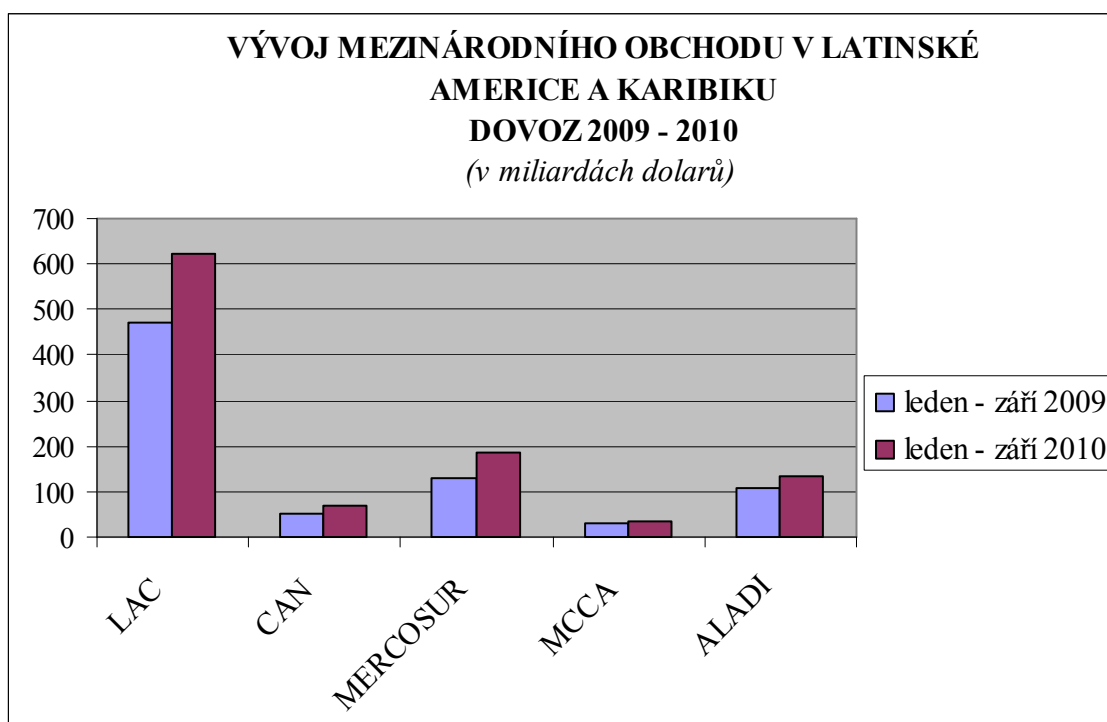

Obr. č. 2: Vývoj mezinárodního obchodu v Latinské Americe a Karibiku, vývoz 2009 - 2010, v miliardách dolarů²⁸⁹

²⁸⁷ ElSitioAvicola.com, 2011

²⁸⁸ Inter-American Development Bank, 2011b, str. 20

²⁸⁹ Převzato a upraveno z CEPAL, 2010e, str. 2

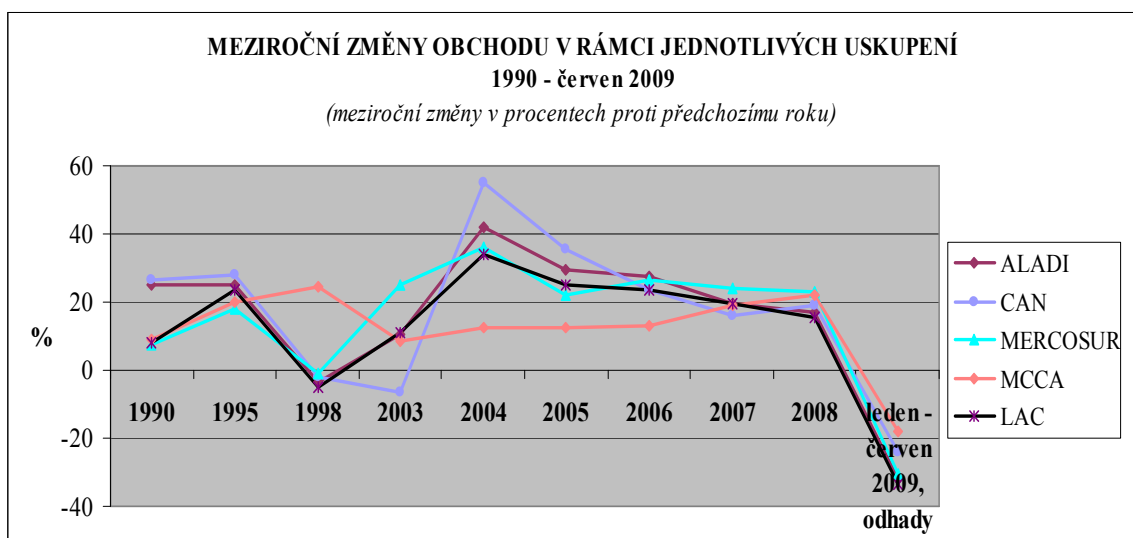

Obr. č. 3: Vývoj mezinárodního obchodu v Latinské Americe a Karibiku, dovoz 2009 - 2010, v miliardách dolarů²⁹⁰

Na obr. č. 4. lze pozorovat dvě období výrazného poklesu vnitroregionálního obchodu v Latinské Americe. Prvním obdobím je konec 90. let, kdy latinskoamerický region postihla asijská finanční krize a druhým obdobím je rok 2008 až první polovina roku 2009 (světová ekonomická a finanční krize).²⁹¹ Je zřejmé, že vývoj vnitroregionálního obchodu je ovlivněn také vývojem světové ekonomiky.

²⁹⁰ Převzato a upraveno z CEPAL, 2010e, str. 2

²⁹¹ CEPAL, 2009, str. 84

Obr. č. 4: Meziroční změny obchodu v rámci jednotlivých uskupení 1990 - červen 2009, meziroční změny v procentech proti předchozímu roku²⁹²

Podle studie Ekonomické komise pro Latinskou Ameriku (CEPAL)²⁹³ mohou být obchodní vztahy mezi regionálními obchodními partnery také významně narušeny, pokud dojde v některém ze států regionu k devalvaci měny. Rozdíly mezi dovozními a vývozními cenami mohou zapříčinit jejich ekonomickou nestabilitu. Bylo také zjištěno, že země, které udržují vzájemné obchodní a finanční vztahy v rámci uskupení, čelí důsledkům rozhodnutí ostatních členů. Proto je důležitá vzájemná koordinace jednotlivých politik.

DOPADY VYBRANÝCH INTEGRACÍ

Dopady regionální integrace mohou být statické nebo dynamické. Jako statický dopad se označuje přesun výroby zboží do země s nejefektivnější výrobou, kdy domácí firmy čelí konkurenčním tlakům od zahraničních výrobců. Dynamické dopady zahrnují změny týkající se celkové spotřeby. Díky odstranění obchodních bariér roste velikost trhu a zvyšuje se poptávka. Této skutečnosti využívají místní firmy k rozšíření své výroby. Všechny tyto změny umožňují levnější výrobu zboží a díky větší konkurenceschopnosti i větší efektivitu výroby.²⁹⁴

²⁹² Převzato a upraveno z CEPAL, 2009, str. 85

²⁹³ ESCAITH, H., 2004, str. 73

²⁹⁴ Exporters-sources.com, 2011

Zejména dynamické dopady na členské země *Dominikánsko-středoamerické dohody o volném obchodu (DR-CAFTA)*, mělo zavedení preferenčního programu ICC (Iniciativa pro karibskou oblast). Ten byl zaveden v 80. letech 20. století Spojenými státy americkými vůči středoamerickým zemím. Program ICC umožnil rozvoj exportu z místních závodů. Ovšem ekonomické výsledky daných zemí nebyly vyrovnané. Na jedné straně došlo ke zvýšení exportních objemů a jisté diverzifikaci výroby a produktů. Zvýšil se také počet průmyslových podniků v mnoha zemích Střední Ameriky, což pozitivně ovlivnilo výši mezd a vytvořilo lepší pracovní podmínky. Na druhou stranu zvýšení obchodu nemělo dostatečný dopad na ekonomiku středoamerických zemí. Situace byla stále nevyhovující v oblasti vzdělání a infrastruktury, kdy kvalita infrastruktury ovlivňuje statické zisky z obchodu a má dopad na náklady mezinárodní dopravy. Také důvěra zahraničních investorů k některým středoamerickým zemím nebyla nijak velká. Kromě toho nová průmyslová odvětví vytvořila jen omezený stupeň integrace s místními ekonomikami, zatímco vyhlídky v oblasti textilního zboží a oděvního exportu nebyly nijak dobré, protože rostla velká konkurence ze strany asijských společností. Ačkoliv se export ve Střední Americe dále diverzifikoval, objevily se v tomto období negativní trendy: stagnace a pokles exportu tradičních komodit, jako je bavlna, káva a banány. Paradoxně je tak např. Honduras, i když dosáhl nejvyššího stupně otevřenosti obchodu, od devadesátých let zemí s nejslabším růstem ve Střední Americe.²⁹⁵

Jaramillo, C., F.²⁹⁶ je v případě DR-CAFTA poměrně optimistický. Zaujímá názor, že i když se v případě uskupení DR-CAFTA jedná pouze o rozšíření přístupu středoamerických zemí na trh Spojených států amerických, měl by tento krok prohloubit integraci a zvýšit obchod v tomto regionu. Jaramillo přiznává, že v důsledku DR-CAFTA dojde ke snížení cen potravin ve Střední Americe. Ovšem z tohoto poklesu bude těžit většina rodin ve Střední Americe, kdy i malé zvýšení jejich příjmu může mít velký pozitivní dopad. Znevýhodněné budou rodiny, které potraviny prodávají. Tato situace bude řešena tím, že u citlivých plodin bude zavedeno tzv. přechodné období (20 let), během něhož by se postižení lidé měli být schopni s danou situací vyrovnat. Jedná se asi o 20 % venkovských rodin. Autor dále podotýká, že i přes své pozitivní dopady nemůže DR-CAFTA vyřešit všechny problémy v regionu. Vlády by měly spolupracovat na tvorbě doplňujících politik a pokračovat v již probíhajících reformách.

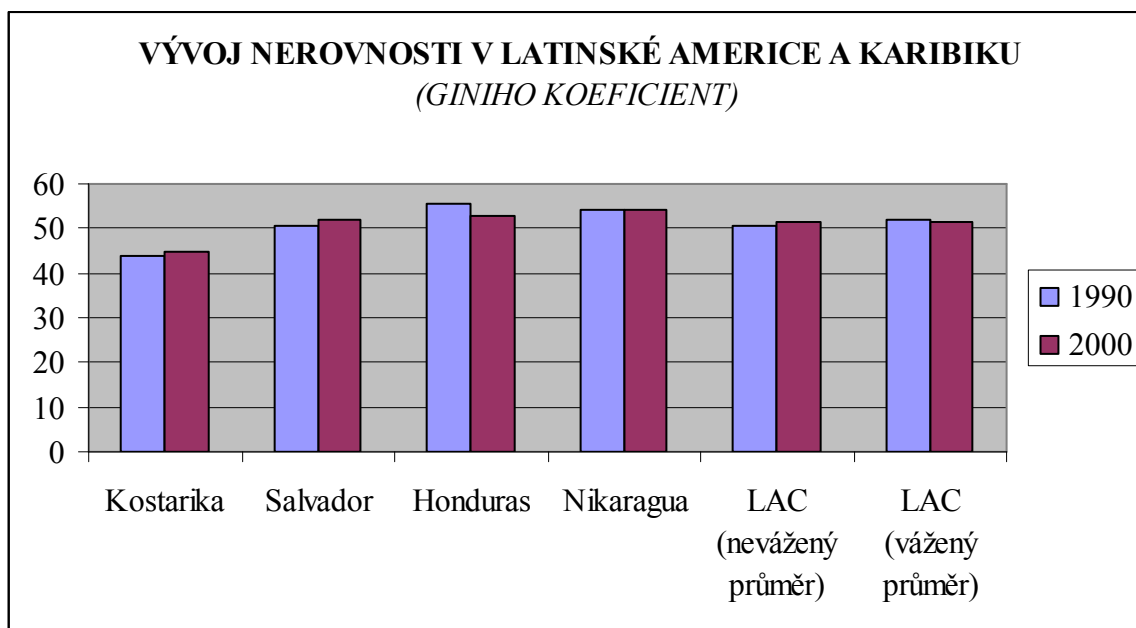
²⁹⁵ JARAMILLO, C., F., LEDERMAN, D., 2006, str. 3, 4, 75, 132

²⁹⁶ Citováno podle MAUL, J., FELLOW, J., cca 2011, str. 1

Opačný názor na dopady DR-CAFTA zaujímá Sandra Polaski²⁹⁷, která tvrdí, že DR-CAFTA s sebou přináší pouze okrajové výhody. Problémem jsou reálná rizika této integrační iniciativy, kdy nejohroženější jsou nejzranitelnější a nejchudší obyvatelé regionu. Doporučuje tedy, aby byla věnována větší pozornost venkovským oblastem, kde by měla být poskytnuta přechodná podpora rodinám a farmářům. Dále uvádí, že snížení celních sazeb v rámci DR-CAFTA bude mít za následek snížení vládních příjmů.

Co se týká úrovně nerovnosti ve Střední Americe, došlo mezi lety 1990 až 2000 k jejímu mírnému zvýšení v Kostarice a Salvadoru, v Nikaragui zůstala její hodnota beze změny a v Hondurasu se úroveň nerovnosti snížila. Ukazuje se, že vztah mezi otevřeností obchodu a mírou nerovnosti ve Střední Americe není zcela jednoznačný.

Přínos samotné DR-CAFTA se bude odvíjet od snahy středoamerických zemí provádět další doplňující politiky v oblasti infrastruktury, institucí, vzdělání atd.²⁹⁸

Obr. č. 5: Vývoj nerovnosti v Latinské Americe a Karibiku 1990 - 2000, Giniho koeficient²⁹⁹

Dopady *Andského společenství národů (CAN)* nejsou příliš velké. Podle Ringborga (2006) bylo sice Andské společenství národů v oblasti vnitroregionálního

²⁹⁷ Citováno podle MAUL, J., FELLOW, J., cca 2011, str. 1-2

²⁹⁸ World Bank, cca 2011, str. 29, 32, 56

²⁹⁹ Převzato a upraveno z World Bank, cca 2011, str. 29

obchodu zpočátku svého fungování úspěšnější než MERCOSUR, ovšem po roce 2004 se situace obrátila a MERCOSUR vykazoval vyšší hodnoty vnitroregionálního obchodu než CAN. Danou situaci lze vysvětlit tím, že MERCOSUR dosáhl v tomto období hlubší integrace než CAN. Měl tedy i daleko silnější dopad na obchod.³⁰⁰ Mattli³⁰¹ také uvádí, že andské země nejsou přirozenými obchodními partnery, proto není obchod v rámci CAN nijak velký.

Jak už bylo řečeno, Andské společenství je spíše okrajovým zájmem pro většinu členských států. Vyplývá to zejména z velikosti hospodářství CAN, kdy celkové HDP členských států CAN (407,9 miliard dolarů)³⁰² je jen mírně vyšší než HDP Argentiny (523,7 miliard dolarů³⁰³). Jistý vliv na tuto nízkou ekonomickou hodnotu mají nestabilní toky investic. Ty se mezi členskými zeměmi liší. Například Venezuela byla v roce 2003 zemí, kam plynulo nejvíce zahraničních investic.³⁰⁴ V roce 2008 bylo celkové HDP (407,9 miliard dolarů) dvojnásobně vyšší než v roce 2004 (209,3 miliard dolarů), což naznačuje růst. Ovšem míra ročního růstu HDP v procentech se v roce 2004 pohybovala okolo 5,3 % a v roce 2008 okolo 5,6 %.³⁰⁵

Andské společenství národů se potýká s nedostatečnou dynamikou integračního procesu. Jedním z důvodů je, že národní zájmy členských států stále převažují nad regionálními zájmy.³⁰⁶ Dále pozornost členských států CAN je rozptylována obchodními jednáními členských států CAN se zeměmi mimo CAN. Například jednání o bilaterálních obchodních dohodách mezi USA a Kolumbií, USA a Ekvádorem a USA a Peru, nebo obchodní dohodou mezi Mexikem a Bolívií (1995).³⁰⁷

Úspěšnější období pro CAN nastalo v roce 1996, kdy došlo k institucionální reformě společenství (Protokol z Trujilla – viz kapitola 3). Reforma byla novým impulsem pro CAN a opětovně nastartovala regionální rozvoj.³⁰⁸ Ten však netrval příliš dlouho. Od roku 2006 prochází Andské společenství nepříliš úspěšným obdobím svého fungování: vystoupení Venezuely ze společenství, neúspěšná jednání s USA a EU, odlišné názory členských států na povahu integrace atd. Všechny tyto překážky opět zbrzdily vývoj integračního procesu.

---

³⁰⁰ RINGBORG, E., 2006, str. 29, 30

³⁰¹ Citováno podle WAISOVÁ, Š., 2009, str. 263

³⁰² Rok 2008, citováno podle Comunidad Andina: Secretaría General, 2010

³⁰³ Rok 2007, citováno podle Index mundi, 2011

³⁰⁴ REZA, G., A. de la, 2006, str. 159, 162

³⁰⁵ Comunidad Andina: Secretaría General, 2010

³⁰⁶ ADKISSON, R., V., 2003, str. 378

³⁰⁷ REZA, G., A. de la, 2006, str. 162

³⁰⁸ ADKISSON, R., V., 2003, str. 378

Navzdory těmto skutečnostem se Andskému společenství národů podařilo snížit vnější překážky obchodu a liberalizovat jej.³⁰⁹ V poslední době došlo v rámci CAN k rozšíření spolupráce a integrace v řadě oblastí: politické, sociální, environmentální. V únoru 2010 byl schválen nový strategický program Andského společenství.³¹⁰

Pro zhodnocení úspěšnosti *Společného jihoamerického trhu (MERCOSUR)* je potřeba zmínit, v čem se uskupení MERCOSUR liší od svých předchůdců, tzn. uskupení ALALC (viz kap. 2). Hlavním nedostatkem, se kterým se předchůdci MERCOSUR potýkali, byla skutečnost, že většina členských zemí neměla mezi sebou vybudovány obchodní vztahy (vazby). Tím pádem snižování tarifních bariér nemělo pro členské země ALALC téměř žádný význam. Impulsem k hlubší integraci byla rozvíjející se obchodní spolupráce mezi Argentinou a Brazílií, které představují největší ekonomiky členských států MERCOSUR.³¹¹ V poslední době se však MERCOSUR potýká se spory mezi těmito dvěma hlavními členy uskupení. Brazílie a Argentina nezaujímají společné stanovisko v případě návrhu Brazílie udělat jisté ústupky při dovozu výrobků z rozvinutých zemí výměnou za snížení zemědělských dotací ve vyspělých zemích.³¹²

Dopad MERCOSUR na vnitroregionální obchod je vcelku pozitivní. MERCOSUR je vnímán jako uskupení, kde přístup členských zemí na společný trh je mnohem jasnější a jednodušší, než je tomu například u CAN.³¹³ Mezi hlavní výhody MERCOSUR patří výhody ekonomické, které by mohly přinášet pro členské země jak krátkodobá, tak i dlouhodobá pozitiva.³¹⁴

Podle regionálního strategického dokumentu MERCOSUR na období 2007 – 2013, který vydala Evropská komise, zaujímal vnitroregionální obchod MERCOSUR mezi lety 2002 – 2005 v průměru 15 % z celkového obchodu, což je v porovnání s Evropskou unií (65,9 %) velmi nízké číslo. Ovšem je důležité poznamenat, že v posledních letech došlo v případě MERCOSUR k jistému institucionálnímu vývoji. Tato skutečnost ukazuje, že uskupení MERCOSUR jde stále kupředu.³¹⁵ Z hlediska úrovně integrace je MERCOSUR řazen mezi nejvyspělejší integrační uskupení hned po

---

³⁰⁹ BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 1

³¹⁰ CEPAL, 2010f, str. 95, 96

³¹¹ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 44

³¹² BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 1

³¹³ REZA, G., A. de la, 2006, str. 159

³¹⁴ PORRATA-DORIA, A., R., 2004, str. 46

³¹⁵ European Union External Action, 2007, str. 10

Evropské unii.³¹⁶ Jedná se tedy o poměrně úspěšné uskupení, které má však před sebou ještě řadu výzev a cílů, kterých musí dosáhnout. Od doby svého vzniku byl MERCOSUR úspěšný v oblasti prosazování míru a demokracie v regionu. Došlo také k posílení politického dialogu mezi členskými zeměmi.³¹⁷ Od roku 2002 zaznamenal MERCOSUR jistý pozitivní vývoj i v oblasti celní unie. Byla učiněna řada kroků pro její zefektivnění. Členské země přijaly zejména společný celní kodex, jednotný vnější celní sazebník (platný od roku 2012) a společný mechanismus distribuce příjmů z cel. V roce 2008 byl přijat také Akční plán liberalizace obchodu v oblasti služeb.³¹⁸

V případě *Americké oblasti volného obchodu (ALCA)* se ukazuje se, že samotné otevření ekonomiky není dostatečným krokem k zvýšení ekonomického růstu v regionu. Pro dobré fungování ALCA je potřeba vhodným způsobem vyřešit ekonomickou asymetrii mezi jednotlivými zeměmi a dosáhnout přibližně stejné úrovně rozvoje členských zemí, aby mohly být realizovány společné iniciativy – například větší mezinárodní mobilita pracovních sil.³¹⁹

Rok 2004 je vnímán jako mezník nové etapy integračního procesu v Latinské Americe, která je charakterizována politickou vůlí a doprovázena řadou prezidentských summitů. První z nich se uskutečnil v roce 2008. Integrační proces v Latinské Americe se pomalu prohlubuje a rozšiřuje, zároveň se ale stává složitějším.³²⁰

V současné době se úroveň integračního procesu v Latinské Americe liší uskupení od uskupení. Obecně se jednotlivé ekonomické integrace v Latinské Americe potýkají s odlišným názorem na to, kam by měla budoucí integrace směřovat. Například Bolívarská aliance pro lid naší Ameriky je značným odpůrcem liberalizace obchodu v regionu. V současné době je tato iniciativa pozastavena.³²¹

Odhaduje se, že prohlubování integračního procesu v Latinské Americe bude pravděpodobně pokračovat prostřednictvím uzavírání obchodních dohod s USA v rámci současných iniciativ týkajících se volného obchodu.³²²

Do budoucna může být integrační proces v Latinské Americe také do značné míry ovlivněn výsledkem jednání, které mezi sebou vedou dva ekonomicky nejsilnější státy Latinské Ameriky, Brazílie a Mexiko. V poslední době dochází také v oblasti

---

³¹⁶ Malamud, citováno podle WAISOVÁ, Š., 2009, str. 268

³¹⁷ European Union External Action, 2007, str. 10, 11

³¹⁸ CEPAL, 2010d, str. 94

³¹⁹ BUSTILLO, I., OCAMPO, J., A., 2003, str. 5, 18

³²⁰ Inter-American Development Bank, 2011b, str. 23, 24

³²¹ CEPAL, 2010f, str. 93, 113, 114

³²² BUSINESS LATIN AMERICA, 2009, str. 2

Střední Ameriky k posilování preferenčních vztahů mezi středoamerickými zeměmi a ostatními zeměmi latinskoamerického regionu (Peru, Chile, Mexikem a Kolumbií). Současná situace naznačuje, že latinskoamerické země budou i nadále jednat s ostatními zeměmi mimo region o vzájemné spolupráci. Jejich pozornost je směřována zejména na Evropskou unii a asijské země. Ovšem takové tendence mohou být příčinou napětí v rámci jednotlivých integrací. Také dohody, které budou s třetími zeměmi uzavírány, mohou být v rozporu s povinnostmi, které mají latinskoamerické země v rámci jednotlivých uskupení.³²³

---

³²³ CEPAL, 2010f, str. 93, 113, 114

10. Závěr

Náznaky integrací v Latinské Americe se začaly objevovat již v 19. století, ovšem největšího rozvoje dosáhl integrační proces na počátku 90. let 20. století. I přes slibný začátek a dynamický rozvoj vzniklých integrací nedosáhla většina integračních uskupení valných výsledků.

Z práce vyplývá, že ekonomické integrace v Latinské Americe se potýkají s řadou problémů, které jim brání v dalším prohlubování integračního procesu. V první řadě vznikají stále nové integrační iniciativy, což vytváří příliš mnoho bodů zájmu pro latinskoamerické země. Důsledkem této skutečnosti je neefektivní fungování stávajících integrací.

Ekonomické integrace v Latinské Americe procházejí od svého vzniku obdobími stagnace nebo naopak dynamiky, často závislými na vnějších ekonomických trendech. V současné době dochází spíše ke zpomalování tempa integračního procesu. U latinskoamerických zemí se objevují tendence spolupracovat spíše se zeměmi mimo region jako jsou Spojené státy americké, Japonsko, Čína a další asijské země nebo země Evropské unie. Značnou překážkou je také špatná institucionální struktura většiny integrací v Latinské Americe.

Dopady jednotlivých integrací nejsou příliš zřetelné. I přes nárůst vnitroregionálního obchodu v rámci jednotlivých uskupení nelze, kvůli velkému množství vnějších vlivů, s jistotou říci, zda za oživením vnitroregionálního obchodu stojí pouze ekonomické integrace. Na druhou stranu je však patrné, že v letech, kdy došlo k obnovení integračních iniciativ na latinskoamerickém kontinentě, došlo také k navýšení vnitroregionálního obchodu.

I přes řadu problémů mají ekonomické integrace svá pozitiva. Patří mezi ně diverzifikace obchodu, snížení celních bariér nebo již zmíněný růst vnitroregionálního obchodu.

Cíle, které si jednotlivé integrace stanovily, byly do jisté míry naplněny. Stále je však jejich integrační úroveň poměrně nízká. Jedním z hlavních úkolů ekonomických integrací v Latinské Americe je obnovit tempo integračního procesu. Současnou výzvou pro latinskoamerické integrace je také asymetrie mezi členskými zeměmi, se kterou je třeba se vypořádat.

Shrnutí

Práce se zabývá ekonomickými integracemi v Latinské Americe. Zaměřuje se na jejich vývoj, činnost a výsledky.

V první části práce je nastíněno postavení latinskoamerických zemí ve světové ekonomice. Ukazuje se, že se díky oživení integračních iniciativ snížila závislost latinskoamerických zemí na exportu do vyspělých zemí. Také otevřenost a diverzifikace obchodu zmírnily dopady ekonomické a finanční krize. V roce 2010 došlo k navýšení celkového regionálního obchodu.

Impulesem pro vznik integrací v Latinské Americe byla snaha o intenzivnější obchodní spolupráci mezi zeměmi a také snaha o politické sjednocení regionu. Vývoj latinskoamerického integračního procesu přinesl nový impuls pro vzájemnou spolupráci v regionu, ale také vznik velkého množství integrací.

Integrace v Latinské Americe se vyvíjely a vyvíjejí ve specifických ekonomických a politických podmínkách, které do značné míry ovlivňují jejich fungování.

Cíle, které si jednotlivé integrace stanovily, byly do jisté míry naplněny. Stále je však jejich integrační úroveň poměrně nízká. Jedním z hlavních úkolů ekonomických integrací v Latinské Americe je obnovit tempo integračního procesu. Současnou výzvou pro latinskoamerické integrace je také asymetrie mezi členskými zeměmi, se kterou je třeba se vypořádat.

Klíčová slova: ekonomické integrace, MERCOSUR, CAN, MCCA, G-3, DR-CAFTA, UNASUR, ALBA-TCP, ALADI, SELA, ALCA, ALALC, integrační proces, vnitroregionální obchod, Latinská Amerika

Summary

My work deals with economic integration in Latin America. It focuses on their historical development, activities and results.

In the first part of the thesis there is outlined the position of the Latin American countries in the world economy. It shows that the dependence of Latin American countries on the exports from developed countries has been reduced thanks to revival of integration initiatives. Trade openness and diversification of trade mitigated the impacts of economic and financial crisis. Total intra-regional trade was increased in 2010.

Latin American integration were formed because of pursuit of enhanced trade cooperation among the countries and they were formed due to attempts at political unification of the region. Evolution of Latin American integration process has brought the new motive for mutual cooperation in the region and origination of a large number of integration.

Integration in Latin America were developed and have been developing in specific economic and political conditions that largely affect their function.

The goals that each integration set were to a certain extent fulfilled. However, the integration level is relatively low. One of the main tasks of economic integration in Latin America is to restore the pace of the integration process. The current challenge for Latin American integration is the asymmetry among the member countries that must be addressed.

Key words: economic integration, MERCOSUR, CAN, MCCA, G-3, DR-CAFTA, UNASUR, ALBA-TCP, ALADI, SELA, ALCA, ALALC, integration process, intra-regional trade, Latin America

Přehled použité literatury

ABZ.cz. Slovník cizích slov: *integrace* [online]: <http://slovník-cizich-slov.abz.cz>, <URL <http://slovník-cizich-slov.abz.cz/web.php/slovo/integrace>>, aktualizováno 2005/2006, [cit. 12-04-2011]

ADAMCOVÁ, L. *Aktuální otázky světové ekonomiky: Rozvojový svět ve světové ekonomice v 90. letech – postavení, hlavní rozvojové regiony a regionální ekonomická integrace*. Praha: Vysoká škola ekonomická v Praze, Katedra světové ekonomiky, 2000. ISNB: 80-245-0121-X

ADAMCOVÁ, L., GOMBALA, I. *Regionální ekonomická integrace v Asii, Africe a Latinské Americe*. Praha: Vysoká škola ekonomická, 2001. ISBN: 80-245-0152-X

ADIWASITO, E., LOMBAERDE, P. *The Future of Andean Integracion and the relations with the EU*. Brusel: *Studia Diplomatica*, 2005. N 3, Vol, LVIII.

ADKISSON, R., V. *The Andean Group: Institutional Evolution, Intraregional Trade, and Economic Development*. Journal of Economic Issue (JEI), Jun2003, Vol. 37, Issue 2, p371-379, 9p, 1 Chart, 1 Graph. ISSN: 0021-3624

ALADI. *Visión de la Salud desde ALADI* [online]: www.aladi.org, <URL <http://www.aladi.org/nsfaladi/discursos.nsf/vwdiscursosweb/CB162E296D30DCAD032568FF0055E441>>, aktualizováno 09-05-2000, [cit. 14-01-2011]

ALADI 2009 [online]: www.aladi.org

a) ¿ Quiénes Somos ?

<URL http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/VSITIOWEB/quienes_somos>, aktualizováno 20-11-2009, [cit. 20-11-2009]

b) Consejo de Ministros

<URL http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/VSITIOWEB/CONSEJO_DE_MINISTROS>, aktualizováno 20-11-2009, [cit. 21-04-2010]

ALADI 2010 [online]: www.aladi.org

a) Consejo de Ministros

<URL http://www.aladi.org/nsfaladi/ARQUITEC.nsf/vsitioweb/consejo_art>, aktualizováno 21-04-2010, [cit. 22-04-2010]

b) Conferencia de Evaluación y Convergencia

<URL <http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/VSITIOWEB/CONFERENCIA>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 17-12-2010]

c) Comité de Representantes

<URL http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/VSITIOWEB/comite_de_representantes>, aktualizováno cca 2010, [cit. 17-12-2010]

d) Grupos de Trabajo

<URL <http://www.aladi.org/nsfaladi/dirinter.nsf/vwgrupos/gt>> aktualizováno cca 2010, [cit. 27-12-2010]

e) Órganos Auxiliares

<URL http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/VSITIOWEB/ORGANOS_AUXILIARES>, aktualizováno cca 2010, [cit. 27-12-2010]

f) Secretaría General

<URL <http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/VSITIOWEB/secretaria>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 27-12-2010]

g) Países Miembros

<URL http://www.aladi.org/nsfaladi/arquitect.nsf/vsitioweb/paises_miembros>, aktualizováno cca 2010, [cit. 12-12-2010]

ALADI. *Presentación* [online]: www.aladi.org, <URL [http://www.aladi.org/nsfaladi/estudios.nsf/d61ca4566182909a032574a30051e5ba/0932dc31abd634c4032578320052807c/\\$FILE/2010.doc](http://www.aladi.org/nsfaladi/estudios.nsf/d61ca4566182909a032574a30051e5ba/0932dc31abd634c4032578320052807c/$FILE/2010.doc)>, aktualizováno 28-01-2011, [cit. 15-03-2011]

ALBA-TCP: ALIANZA BOLIVARIANA PARA LOS PUEBLOS DE NUESTRA AMÉRICA. ¿QUÉ ES EL ALBA - TCP? [online]: www.alianzabolivariana.org, <URL <http://www.alianzabolivariana.org/modules.php?name=Content&pa=showpage&pid=2080>>, aktualizováno 03-12-2009, [cit. 01-12-2010]

ALCA 2010 [online]: www.ftaa-alca.org

a) *ESTRUCTURA Y ORGANIZACIÓN DE LAS NEGOCIACIONES DEL ALCA*

<URL http://www.ftaa-alca.org/View_s.asp#STRUCTURE>, aktualizováno cca 2010, [cit. 09-12-2010]

b) *Links to FTAA Countries*

<URL http://www.ftaa-alca.org/busfac/clist_e.asp, aktualizováno cca 2010>, [cit. 10-12-2010]

AMADEO, K. *Banco del Sur*. About.com, US Economy [online]: <http://useconomy.about.com/>, <URL http://useconomy.about.com/od/glossary/g/banco_del_sur.htm>, aktualizováno cca 2010, [cit. 12-11-2010]

Âmbito Jurídico.com.br. *El Grupo de los Tres* [online]: <http://www.ambito-juridico.com.br/>, <URL <http://www.ambito-juridico.com.br/pdfsGerados/artigos/5571.pdf>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 16-11-2010]

AMINIAN, N., FUNG, K., C., NG, F.A. *A comparative analysis of trade and economic integration in East Asia and Latin America*. Economic Change & Restructuring, May2009, Vol. 42 Issue 1/2, p105-137, 33p, 8 Charts. ISSN 1573-9414

AMÉRICA ECONOMÍA. *Congreso hondureño aprueba retiro del ALBA* [online]: www.americaeconomia.com, <URL <http://www.americaeconomia.com/politica-sociedad/politica/congreso-hondureno-aprueba-retiro-del-alba>>, aktualizováno 13-01-2010, [cit. 08-03-2011]

ARIETI, A. S. *The Role of MERCOSUR as a Vehicle for Latin America Integración*. Chicago Journal of International Law, (2005/2006), Vol. 6, No. 2, str. 761-773

BBC. *South America nations found union* [online]: <http://www.bbc.co.uk/>, <URL <http://news.bbc.co.uk/2/hi/americas/7417896.stm>>, aktualizováno 23-05-2008, [cit. 03-11-2010]

BENDANA, A. *Alternativní financování rozvoje: Venezuela a ALBA*. Ekumenická akademie Praha [online]: www.ekumakad.cz, <URL <http://www.ekumakad.cz/cz/temata/alternativni-financovani-rozvoje-venezuela-a-alba>>, aktualizováno 07-05-2008, [cit. 20-11-2010]

Bloomberg. *South American Presidents Agree to Form Unasur Bloc* [online]: www.bloomberg.com, <URL <http://www.bloomberg.com/apps/news?pid=newsarchive&sid=abWOMOeJUK7Y&refer=home>>, 23-05-2008, [cit. 12-11-2010]

BOUZAS, R. *Situación Latinoamericana: Los Procesos de integración económica en America Latina*. Madrid: Fundación CEDEAL, 1993. ISBN: 8460458121

BOUZAS, R., FANELLI, J., M. *MERCOSUR: Integración y crecimiento*, Buenos Aires: Grupo Editor Altamira: Fundación OSDE, c2002. ISBN 9879423984

BusinessInfo. *Ekonomická integrace* [online]: www.businessinfo.cz, <URL <http://www.businessinfo.cz/cz/clanek/e/ekonomicka-integrace/1000697/6264/>>, aktualizováno 26-10-2009, [cit. 01-04-2011]

BusinessInfo. *Kolumbie: Očekávaný vývoj v teritoriu* [online]: www.businessinfo.cz, <URL <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/kolumbie-ocekavany-vyvoj-v-teritoriu/10/1001054/#sec2>>, aktualizováno 2010, [cit. 10-03-2010]

BusinessInfo. *Brazílie: Ekonomická charakteristika země* [online]: www.businessinfo.cz, <URL <http://www.businessinfo.cz/cz/sti/brazilie-ekonomicka-charakteristika-zeme/4/1000631/>>, aktualizováno 2011, [cit. 20-01-2011]

BUSINESS LATIN AMERICA. *Latin America: Elusive unity*. Business Latin America, 7/6/2009, Vol. 44 Issue 27, p4-5, 2p, 1 Chart. ISSN: 0007-6880

BUSTILLO, I., OCAMPO, J., A. *Asimetrías y cooperación en el Área de Libre Comercio de las Américas*. Santiago de Chile: Oficina de la Secretaría Ejecutiva, mayo de 2003. ISSN electrónico: 1682-0029, dostupné z <http://www.eclac.org/publicaciones/xml/9/12279/lcl1904e.pdf>

CEPAL. *Latin America and the Caribbean in the World Economy 2008 – 2009* [online]: www.eclac.org, <URL http://www.eclac.org/publicaciones/xml/7/36907/Latin_America_and_the_Caribbean_in_the_World_Economy_2008_2009_vf.pdf>, aktualizováno 2009, [cit. 23-03-2011]

CEPAL, 2010 [online]: www.eclac.org

a) *Latin America and the Caribbean to Grow 5.2% in 2010*

<URL <http://www.eclac.org/cgi-bin/getProd.asp?xml=/prensa/noticias/comunicados/4/40264/P40264.xml&xsl=/prensa/tpl-i/p6f.xsl&base=/tpl-i/top-bottom.xsl>>, aktualizováno 21-07-2010, [cit. 19-01-2011]

b) *Anuario estadístico de América Latina y el Caribe*

<URL http://websie.eclac.cl/anuario_estadistico/anuario_2010/docs/Anuario%20Estadistico_2010.pdf>, aktualizováno 2010, [cit. 19-01-2011]

c) *Time for equality*

<URL http://www.eclac.cl/publicaciones/xml/1/39711/100604_2010-115-SES-33-3-Time_for_equality_doc_completo.pdf>, 01-06-2010, [cit. 24-01-2011]

d) *Latin America and the Caribbean in the World Economy 2009 - 2010*

<URL http://www.eclac.org/publicaciones/xml/6/40696/LAC_Word_Economy_crisis_generated_centre_recovery_emerging_economies.pdf>, aktualizováno 2010, [cit. 26-01-2011]

e) *INTERNATIONAL MERCHANDISE TRADE IN Latin America and the Caribbean*

<URL http://www.eclac.org/comercio/noticias/documentosdetrabajo/9/42269/Statistical_bulletin_merchandise_trade_LAC_20110112.pdf>, aktualizováno 2010, [cit. 21-03-2011]

f) *The trade dimension of regional integration*

<URL http://www.eclac.org/publicaciones/xml/6/40696/Trade_dimension_regional_integration_Chapter_III.pdf>, aktualizováno 2010, [cit. 21-03-2011]

CEPAL. *PUBLIC INFORMATION AND WEB SERVICES SECTION* [online]: www.eclac.org, <URL http://www.eclac.org/prensa/noticias/comunicados/4/40264/cuadroPIB_EE_ingles.pdf>, aktualizováno cca 2011, [cit. 21-01-2011]

COFFEY, P.. *Latin America – MERCOSUR*. USA: University of St. Thomas Minneapolis, MN, 2001. ISBN 0-7923-8152-1

COLLIER, P. *Miliarda nejchudších: Proč se některým zemím nedaří a co s tím*. Praha: Vyšehrad, 2009. ISBN: 978-80-7429-010-7

COMISIÓN ESPECIAL DE COORDINACIÓN LATINOAMERICANA. *Se crea la CECLA* [online]: web.ebscohost.com, <URL <http://web.ebscohost.com/ehost/pdfviewer/pdfviewer?hid=104&sid=b2fa6f96-de9d-4668-8fd5-7400283bf515%40sessionmgr114&vid=8>>, vydáno 12-02-1964, [cit. 10-01-2011]

Comunidad Andina 2007 [online]: www.comunidadandina.org

a) *Brief history*

<URL <http://www.comunidadandina.org/ingles/quienes/brief.htm>>, actualizovano cca 2007, [cit. 28-12-2009]

b) *About us*

<URL <http://www.comunidadandina.org/ingles/who.htm>>, actualizovano cca 2007, [cit. 13-07-2009]

c) *Andean Presidential Council*

<URL http://www.comunidadandina.org/ingles/sai/estructura_1.html>, actualizovano 2007, [cit. 16-04-2010]

d) *Andean Council of Foreign Affairs*

<URL http://www.comunidadandina.org/ingles/sai/estructura_2.html>, actualizovano 2007, [cit. 16-04-2010]

e) *Andean Community General Secretariat*

<URL http://www.comunidadandina.org/ingles/sai/estructura_secretaria.html>, actualizovano 2007, [cit. 27-12-2010]

f) *Andean Community Court of Justice*

<URL http://www.comunidadandina.org/ingles/sai/estructura_4.html>, actualizovano 2007, [cit. 11-04-2010]

g) *Andean Parliament*

<URL http://www.comunidadandina.org/ingles/sai/estructura_6.html>, actualizovano 2007, [cit. 11-04-2010]

h) *Comisión*

<URL http://www.comunidadandina.org/sai/estructura_3.html>, actualizovano 2011, [cit. 12-01-2011]

Comunidad Andina: *Secretaría General* [online]: <http://intranet.comunidadandina.org/>, <URL <http://intranet.comunidadandina.org/Documentos/DEstadisticos/SGde249.pdf>>, actualizovano 2010, [cit. 22-03-2011]

Comunidad Sudamericana de Naciones 2010 [online]: www.comunidadsudamericana.com

a) *HISTORIA de las CUMBRES PRESIDENCIALES SUDAMERICANAS*

<URL <http://www.comunidadsudamericana.com/historia/index.html>>, actualizovano cca 2010, [cit. 09-05-2010]

b) *Integrantes*

<URL <http://www.comunidadsudamericana.com/estructura/index.html>>, actualizovano cca 2010, [cit. 09-05-2010]

c) *Cumbre de Cochabamba*

<URL <http://www.comunidadsudamericana.com/cochabamba/index.html>>, actualizovano cca 2010, [cit. 09-05-2010]

d) *Cumbre Presidencial de Margarita*

<URL <http://www.integracionsur.com/americalatina/GudynasCumbreMargaritaVz.htm>>, actualizovano cca 2010, [cit. 03-11-2010]

e) *UNASUR*

<URL <http://www.comunidadsudamericana.com/>>, actualizovano cca 2010, [cit. 03-11-2010]

Comunidad Sudamericana de Naciones. *Proyecto de Declaración Presidencial* [online]: www.comunidadsudamericana.com,

<URL <http://www.comunidadsudamericana.com/cochabamba/>

[CsnBorradorDeclaracionFinal.htm](http://www.comunidadsudamericana.com/cochabamba/CsnBorradorDeclaracionFinal.htm)>, actualizovano 17-11-2006, [cit. 02-11-2010]

Consejo de Defensa Suramericano. *QUIÉNES SOMOS* [online]: www.cdsunasur.org, <URL

http://www.cdsunasur.org/index.php?option=com_content&view=category&layout=blog&id=61&Itemid=179&lang=es>, actualizovano cca 2011, [cit. 12-02-2011]

Corporación de Agentes Aduaneros de Guatemala. *Disposiciones Institucionales del Tratado de Libre Comercio entre Centroamérica, República Dominicana y Estados Unidos* [online]:

www.caag.org.gt, <URL http://www.caag.org.gt/doc_scan/adm_tlc_06_dominicana.pdf>, aktualizováno duben 2010, [cit. 17-01-2011]

DESRUELLE, E., SCHIPKE, A. *Economic Growth and Integration in Central America*. Washington DC: International Development Fund, 2007. ISBN: 978-1-58906-616-8, dostupné z <URL http://www.eclac.org/de/noticias/noticias/5/29015/Doc_I_Vladkova.pdf>

DONGHYUN, P., ETRADA M., A., R. *A New Multi-Dimensional Framework for Analysing Regional Integration: Regional Integration Evaluation Methodology*. Malaysian Journal of Economic Studies, 2010, Vol. 47 Issue 2, p107-121, 15p, 3 Diagrams, 6 Charts. ISSN: 1511-4554

Dr1.com. *DR-CAFTA Agreement* [online]: <http://dr1.com/>, <URL <http://dr1.com/trade/articles/67/1/DR-CAFTA-Agreement/Page1.html>>, aktualizováno 22-08-2007, [cit. 02-12-2010]

ElSitioAvicola.com. *América Latina: crece el comercio intrarregional* [online]: <http://www.elsitioavicola.com>, <URL <http://www.elsitioavicola.com/poultrynews/21147/america-latina-crece-el-comercio-intrarregional>>, aktualizováno 07-02-2011, [cit. 21-03-2011]

ESCAITH, H. *La integración regional y la coordinación macroeconómica en América Latina* [online]: www.eclac.org, <URL <http://www.eclac.org/publicaciones/xml/8/19408/lcg2220e-Escaith.pdf>>, duben 2004, [cit. 07-03-2011]

EUDIS, F.; FERMÍN, T.: Alternativa bolivariana para los pueblos de nuestra América: ¿ la ruptura paradigmática de los modelos de integración?, Espacio Abierto Cuaderno Venezolano de Sociología, (abril-junio, 2009), Vol. 18 No. 2. ISSN 1315-0006

European Union External Action [online]: <http://eeas.europa.eu/>, <URL http://eeas.europa.eu/mercosur/rsp/07_13_en.pdf>, aktualizováno 02-08-2007, [cit. 19-03-2011]

Exporters-sources.com. Regional Economic Integration [online]: <http://exporters-sources.com/>, <URL <http://exporters-sources.com/regional-economic-integration/>> aktualizováno 2011, [cit. 28-02-2011]

FENG, Y., GENNA, G. Regional integration and domestic institutional homogeneity: a comparative analysis of regional integration in the Americas, Pacific Asia and Western Europe(pdf), *Review of International Political Economy*, May 2003, Vol. 10 Issue 2, p278-309, 32p. ISSN: 09692290

Fernando J. Cardim de Carvalho. *Economic integration and development in Latin America: perspectives for Mercosul*. Journal of Post Keynesian Economics; Winter2009, Vol. 32 Issue 2, p235-248, 14p. ISSN: 0160-3477

Foreign Affairs and International Trade Canada. *Free Trade Area of the Americas (FTAA)* [online]: www.international.gc.ca, <URL <http://www.international.gc.ca/trade-agreements-accords-commerciaux/agr-acc/ftaa-zlea/index.aspx>>, aktualizováno 30-06-2009, [cit. 30-10-2010]

G-20. *What is the G-20* [online]: www.g20.org, <URL http://www.g20.org/about_what_is_g20.aspx>, aktualizováno 2011, [cit. 07-04-2011]

GARMAN, G., PETERSEN, J.; GILLIARD, D. Economic integration in the Americas: 1975-1992. *Journal of Applied Business Research*, (Summer 1998), Vol. 14, Issue 3: p12. ISSN:0892-7626

GOMBALA, I. *Aktuální otázky světové ekonomiky: Latinská Amerika ve světové ekonomice: postavení a regionální ekonomická integrace v 90. letech*. Praha: Vysoká ekonomická škola v Praze, Katedra světové ekonomiky, 2000. ISBN: 80-245-0087-6

GRISWOLD, D., T.; HIDALGO, J., C. *Un tratado de libre comercio Estados Unidos-Colombia: El fortalecimiento de la democracia y el progreso en América Latina* [online]: www.elcato.org, <URL <http://www.elcato.org/node/3129>>, aktualizováno 14-02-2008, [cit. 29-05-2010]

HARRIS, D., AZZI, D. *ALBA: Venezuela's answer to „free trade“: the Bolivarian alternative for the Americas* [online]: <http://focusweb.org/>, <URL <http://focusweb.org/pdf/alba-book.pdf>>, aktualizováno 2006, [cit. 12-03-2011]

HOSONO, A., NISHIJIMA, S. *Prospects for Closer Economic Relation between latin America and Asia* [online]: <http://www.rieb.kobe-u.ac.jp/>, <URL <http://www.rieb.kobe-u.ac.jp/academic/ra/dp/English/dp121.pdf>>, aktualizováno květen 2001, [cit. 10-02-2011]

HRABÁLEK, M. *Integrace v latinskoamerickém regionu a její vliv na vzájemné vztahy. Mezinárodní politika*, 2006, č. 8, roč. 30, s. 18-19. ISSN 0543-7962

Index mundi [online]: www.indexmundi.com, <URL [http://www.indexmundi.com/es/argentina/producto_interno_bruto_\(pib\).html](http://www.indexmundi.com/es/argentina/producto_interno_bruto_(pib).html)>, aktualizováno 2011, [cit. 22-03-2011]

Integración Sur. *TRATADO CONSTITUTIVO DE LA UNIÓN DE NACIONES SURAMERICANAS* [online]: <http://www.integracionsur.com>, <URL <http://www.integracionsur.com/sudamerica/TratadoUnasurBrasil08.pdf>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 05-11-2010]

Integración Sur. *¿Nuevo sistema de integración? La constitución de la Unasur* [online]: <http://www.integracionsur.com/>, <URL <http://www.integracionsur.com/americalatina/UnasurNuevaIntegracionLA.htm>>, aktualizováno 21-05-2008, [cit. 15-03-2011]

Inter-American Development Bank 2011 [online]: www.iadb.org

a) *El SELA: antecedentes y realizaciones*
<URL http://www.iadb.org/intal/intalcdi/integracion_latinoamericana/documentos/107-Estudios_1.pdf>, aktualizováno cca 2011, [cit. 07-01-2011]

b) *Presentación*
<URL <http://www.iadb.org/intal/intalcdi/PE/2011/07805.pdf>>, aktualizováno 28-01-2011, [cit. 21-03-2011]

IOWA STATE UNIVERSITY [online]: www2.econ.iastate.edu, <URL <http://www2.econ.iastate.edu/classes/econ355/choi/int.htm>>, cca 2011, [cit. 01-04-2010]

JARAMILLO, C. F., LEDERMAN, D. *Challenges of CAFTA, Maximizing the Benefits for Central America*. The World Bank, 2006. ISBN: 0-8213-6444-8

KUWAYAMA, M. *Latin American South-South Integration and Cooperation: From a Regional Public Goods Perspective*, Santiago, Chile: Division of International Trade and Integration, February 2005. ISSN electronic version 1680-872X, dostupné z <URL <http://www.eclac.org/publicaciones/xml/7/20977/lcl2245i.pdf>>

Latinská Amerika dnes. *Unasur: Jihoamerické společenství à la Evropská unie* [online]: <http://latinskaamerikadnes.cz/>, <URL <http://latinskaamerikadnes.cz/2010/07/unasur-jihoamericke-spolecenstvi-a-la-evropska-unie/>>, aktualizováno 27-07-2010, [cit. 12-11-2010]

Legislacion.asamblea.gob.ni. *CONVENIO SOBRE EL RÉGIMEN DE INDUSTRIAS CENTROAMERICANAS DE INTEGRACIÓN* [online]: <http://legislacion.asamblea.gob.ni/>, <URL [http://legislacion.asamblea.gob.ni/Normaweb.nsf/\(\\$All\)/33B43C60C9F3DC0806257287005EA1FC?OpenDocument](http://legislacion.asamblea.gob.ni/Normaweb.nsf/($All)/33B43C60C9F3DC0806257287005EA1FC?OpenDocument)> , aktualizováno cca 2011, [cit. 03-01-2011]

MAUL, J., FELLOW, J. *The DR-CAFTA: A Focus on the Regional Impact*. Carnegie Endowment for International Peace [online]: <http://carnegieendowment.org/>, <URL http://carnegieendowment.org/files/CAFTA_2_Summary.pdf>, cca 2011, [cit. 09-03-2011]

MERCOSUR. *Comisión de Comercio del MERCOSUR* [online]: www.mercosur.int, <URL http://www.mercosur.int/mercosurwiki/index.php?title=Comisi%C3%B3n_de_Comercio_del_MERCOSUR>, aktualizováno 15-05-2009, [cit. 09-03-2010]

MERCOSUR 2010 [online]: www.mercosur.int

a) La Secretaría del MERCOSUR

<URL http://www.mercosur.int/t_generic.jsp?contentid=48&site=1&channel=secretaria&seccion=2>, aktualizováno cca 2010, [cit. 26-02-2010]

b) Estructura Institucional

<URL <http://www.mercosur.int/show?contentid=273>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 08-03-2010]

c) Acerca del MERCOSUR

<URL http://www.mercosur.int/t_generic.jsp?contentid=655&site=1&channel=secretaria&seccion=2>, aktualizováno cca 2010, [cit. 26-02-2010]

MERCOSUR 2011 [online]: www.mercosur.int

a) El Tratado de Asunción

<URL http://www.mercosur.int/innovaportal/file/655/1/CMC_1991_TRATADO_ES_Asuncion.pdf>, aktualizováno cca 2011, [cit. 22-03-2011]

b) Protocolo de Ouro Preto

<URL http://www.mercosur.int/innovaportal/file/57/1/CMC_1994_OuroPreto.pdf>, aktualizováno cca 2011, [cit. 22-03-2011]

MERIDA, SUGGETT, J. *Latin America's Bolivarian alliance grows*. Green Left [online]: www.greenleft.org.au, <URL <http://www.greenleft.org.au/node/41933>>, aktualizováno 27-06-2009, [cit. 01-12-2010]

Ministerio de Comercio, Industria y Turismo República Colombia. *Acuerdos de Complementación Económica* [online]: <http://www.mincomercio.gov.co/>, <URL <http://www.mincomercio.gov.co/eContent/newsdetail.asp?id=2440&idcompany=1>> , aktualizováno 12-02-2010, [cit. 12-02-2010]

Ministerio de Relaciones Exteriores, Comercio e Integración [online]: www.mmrree.gov.ec, <URL http://www.mmrree.gov.ec/pol_exterior/ecu_eeuu.asp>, aktualizováno 2009- 2010, [cit. 29-05-2010]

Monografias.com. *Grupo de los Tres* [online]: <http://www.monografias.com/>, <URL <http://www.monografias.com/trabajos14/grupo-tres/grupo-tres.shtml#pa>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 16-11-2010]

OECD. *Latin American Economic Outlook 2010* [online]: www.oecd.org, <URL <http://www.oecd.org/dataoecd/48/14/44121339.pdf>>, aktualizováno 2010, [cit. 25-01-2010]

- OSN. *Konference OSN o obchodu a rozvoji (UNCTAD)* [online]: www.osn.cz, <URL <http://www.osn.cz/system-osn/programy-a-dalsi-organy-osn/?i=95>, aktualizováno 2005, [cit. 10-01-2011]
- PORRATA-DORIA, A., R. *MERCOSUR: The Common Market of the Twenty-first Century?* Georgia Journal of International and Comparative Law, 2004, number 1, volume 32, str. 1-72
- Reference for Business. *Mercosur* [online]: www.referenceforbusiness.com, <URL <http://www.referenceforbusiness.com/encyclopedia/Man-Mix/Mercosur.html>>, aktualizováno 2011, [cit. 25-03-2011]
- REITON, O., P. *Structure and International Integration: The case of Latin America(pdf)* [online]: www.jstor.org, <URL [http:// stable/422997](http://stable/422997)>, aktualizováno 13-02-2010, [cit.05-06-2010]
- REZA, G., A. de la. *Integración económica en América Latina: hacia una comunidad regional en el siglo XXI*. México: Universidad Autónoma Metropolitana Azcapotzalco, 2006. 317 s. ISBN 970-722-564-5
- RINGBORG, E. *South American Regionalism – Assessing the Impact on Trade*. Lund University, June 2006. [online]: <http://lup.lub.lu.se>, <URL <http://lup.lub.lu.se/luur/download?func=downloadFile&recordOid=1334429&fileOid=1646129>>, [cit. 16-03-2011]
- ROMERO, A. *Alianza Bolivariana para los Pueblos de Nuestra América - Tratado de Comercio de los Pueblos* [online]: www.slideshare.net, <URL <http://www.slideshare.net/angelromero88/organismos-latinoamericanos>>, aktualizováno 2011, [cit. 10-03-2011]
- ROZVOJOVKY.VSE.CZ: *Politické problémy rozvojových zemí* [online]: <http://rozvojovky.vse.cz/>, <URL <http://rozvojovky.vse.cz/st-nika.php>>, aktualizováno 2006, [cit. 01-04-2011]
- RUIZ A., F. *Mercado común centroamericano – Globalización, Integración internacional y apertura económica* [online]: www.gestiopolis.com, <URL <http://www.gestiopolis.com/canales/economia/articulos/27/MCCA.htm>>, aktualizováno listopad 2001, [cit. 22-03-2011]
- RUIZ, J., B. *La integración regional en América Latina y el Caribe: Procesos históricos y realidades comparadas*. Venezuela: Universidad de Los Andes Vicerrectorado Académico, 2007. ISBN 978-980-11-1106-1
- SELA. *DECLARATION: XXXV ANNIVERSARY OF THE PANAMA CONVENTION ESTABLISHING THE LATIN AMERICAN ECONOMIC SYSTEM (SELA)* [online]: www.sela.org, <URL [http://www.sela.org/ attach/258/EDOCS/ SRed/2009/11/T023600003889-0-DECLARACION_XXXV_ANNIVERSARY_PANAMA_CONVENTION.pdf](http://www.sela.org/attach/258/EDOCS/SRed/2009/11/T023600003889-0-DECLARACION_XXXV_ANNIVERSARY_PANAMA_CONVENTION.pdf)>, aktualizováno 2009, [cit. 08-12-2010]
- SELA [online]: www.sela.org
- a) <URL http://www.sela.org/public_html/AA2K/EN/docs/panconv.htm>, aktualizováno cca 2010, [cit. 25-05-2010]
- b) *Member states*
<URL <http://www.sela.org/view/index.asp?ms=258&pageMs=26546>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 17-09-2010]
- c) *Estados Miembros - Costa Rica*
<URL <http://216.122.62.22/view/index.asp?pageMS=78965&ms=258>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 08-12-2010]
- d) *Activities and structure*

<URL <http://www.sela.org/view/index.asp?ms=258&pageMs=26485>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 08-12-2010]

e) Cooperación Económica y Técnica

<URL <http://www.sela.org/view/index.asp?ms=258&pageMs=26329>> aktualizováno cca 2010, [cit. 15-12-2010]

f) Estados Miembros

<URL <http://www.sela.org/view/index.asp?ms=258&pageMs=26208>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 09-12-2010]

SICA. *Sistema de la Integración Centroamericana* [online]: www.sice.oas.org/, <URL <http://www.sica.int/>>, aktualizováno 2009, [cit. 23-05-2010]

SICE. *Codification of the Andean Subregional Integration Agreement (Cartagena Agreement)* [online]: www.sice.oas.org, <URL http://www.sice.oas.org/trade/junac/carta_Ag/presen_e.asp>, aktualizováno srpen 1997, [cit. 19-03-2011]

SICE. *Sistema de Información sobre Comercio Exterior, Mercado Común Centroamericano* [online]: www.sice.org, <URL http://www.sice.org/SICA/bkgrd_s.asp>, aktualizováno 2009, [cit. 19-01-2010]

SICE 2011 [online]: www.sice.oas.org

a) Mercado Común Centroamericano

<URL http://www.sice.oas.org/SICA/bkgrd_s.asp>, aktualizováno 2011, [cit. 01-04-2011]

b) Grupo de los Tres

<URL http://www.sice.oas.org/TPD/G_3/G3_s.asp>, aktualizováno 2011, [cit. 12-03-2011]

Summits of the Americas [online]: www.summit-americas.org

a) A report on the Summit of the Americas Process between the Fourth and Fifth Summits

<URL http://www.summit-americas.org/pubs/summit_rep_2005-2009_en.pdf>, aktualizováno 07-04-2010, [cit. 15-12-2010]

b) REMARKS BY THE CHAIR, AMBASSADOR MIGUEL CAMILO RUIZ, VICE MINISTER OF FOREIGN AFFAIRS AND NATIONAL COORDINATOR FOR THE SUMMITS OF THE AMERICAS PROCESS OF THE REPUBLIC OF COLOMBIA

<URL http://www.summit-americas.org/SIRG/2010/SIRG_041310/remarks_ruiz_en.doc>, aktualizováno 22-04-2010, [cit. 15-12-2010]

The Andean World. *MERCOSUR* [online]: www.mundoandino.com, <URL <http://www.mundoandino.com/Argentina/Mercosur>>, aktualizováno 2009, [cit. 25-08-2009]

The International Solidarity & Friendship Centre Venezuela Bolivariana Tours. *Final Declaration from the First Cuba-Venezuela Meeting for the application of the Bolivarian Alternative for the Americas (ALBA)* [online]: www.bolivariancentre.com, <URL <http://www.bolivariancentre.com/leftframe/cubavenezuela.htm>>, aktualizováno 28-04-2005, [cit. 13-10-2010]

The Office of the United States Trade Representative (USTR). *CAFTA-DR (Dominican Republic-Central America FTA)* [online]: <http://www.ustr.gov/>, <URL <http://www.ustr.gov/trade-agreements/free-trade-agreements/cafta-dr-dominican-republic-central-america-fta>>, aktualizováno cca 2010, [cit. 03-12-2010]

THOUGHT ECONOMICS. *Regional and Global Economic Integration* [online]: <http://thoughteconomics.blogspot.com/>, <URL <http://thoughteconomics.blogspot.com/2010/05/regional-and-global-economic.html>>, aktualizováno 27-05-2010, [cit. 04-03-2011]

Trade Compliance Centre. *Chapter Nineteen: Administration of the Agreement and Trade Capacity Building* [online]: <http://tcc.export.gov/>, <URL http://tcc.export.gov/static/CAFTA_Preamble19_Admin.pdf>, aktualizováno cca 2010, [cit. 08-12-2010]

UNASUR. *La Comunidad Sudamericana de Naciones: ¿una alianza entre izquierday empresarios?* [online]: www.uniondenacionessuramericanas.com, <URL <http://www.uniondenacionessuramericanas.com/analisis/GiacaloneComunidadSudamericanaAlianzaIzqEmp.pdf>>, aktualizováno 11-12-2005, [cit. 09-05-2010]

UOL O MELHOR CONTEÚDO: *CANAL MERCOSUR: Grupo Mercado Común* [online]: <http://www2.uol.com.br/>, <URL http://www2.uol.com.br/actasoft/actamercosul/espanhol/grupo_mercado_comun.htm>, aktualizováno cca 2010, [cit. 08-03-2010]

USDA: United States Department of Agriculture: Foreign Agricultural Service. *FACT SHEET on Dominican Republic-Central America-United States Free Trade Agreement* [online]: www.fas.usda.gov, <URL <http://www.fas.usda.gov/info/factsheets/CAFTA/CAFTA-DR0909.pdf>>, aktualizováno září 2009, [cit. 03-12-2010]

USDA: United States Department of Agriculture: Foreign Agricultural Service. *NAFTA* [online]: www.fas.usda.gov, <URL <http://www.fas.usda.gov/itp/policy/nafta/nafta.asp>>, aktualizováno 02-09-2010, [cit. 06-01-2011]

VARAS, A. *Latin America's Integration Muddle* [online]: www.project-syndicate.org, <URL <http://www.project-syndicate.org/commentary/varas1/English>>, aktualizováno 09-06-2010, [cit. 03-03-2010]

Venezuelanalysis.com. *What is the Bolivarian Alternative for Latin America and the Caribbean?* [online]: <http://venezuelanalysis.com/>, <URL <http://venezuelanalysis.com/analysis/344>>, aktualizováno 05-02-2004, [cit. 13-10-2010]

WAIŠOVÁ, Š. *Mezinárodní organizace a režimy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2008. 255s. ISBN 978-80-7380-109-0

WAIŠOVÁ, Š. a kolektiv. *Regionální integrační procesy*. Plzeň: Aleš Čeněk, 2009. s. 507. ISBN 978-80-7380-232-5

World Bank [online]: <http://siteresources.worldbank.org/>, <URL http://siteresources.worldbank.org/LACEXT/Resources/258553-1119648763980/DR_CAFTA_Challenges_Opport_Final_en.pdf>, aktualizováno cca 2011, [cit. 22-03-2011]

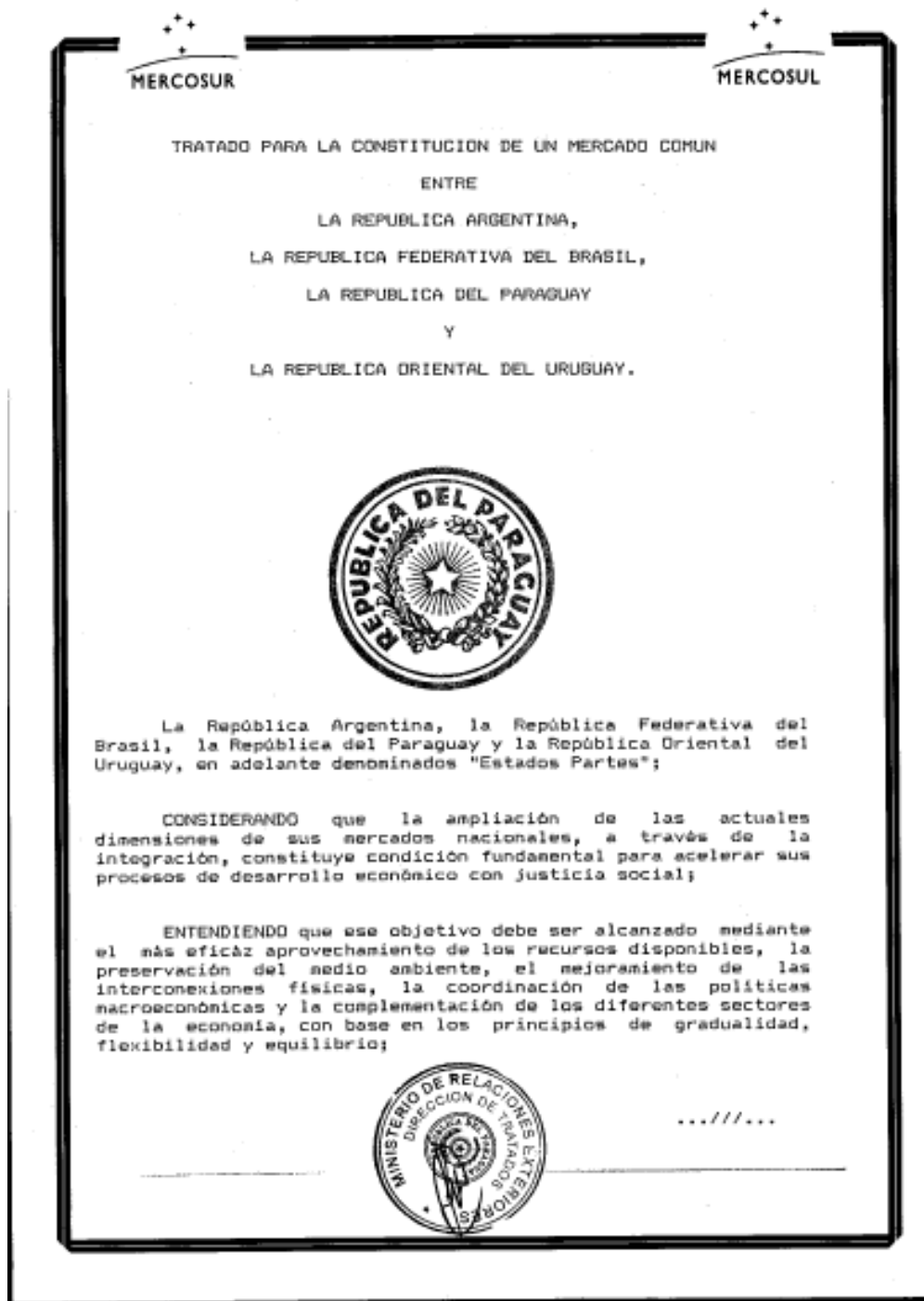
WRITER, S. *Report on Latin America intra-regional trade* [online]: <http://marcotradenews.com/>, <URL <http://marcotradenews.com/trade-relations/17661/Report-on-Latin-American-intra-regional-trade>>, aktualizováno 19-01-2011, [cit. 15-03-2010]

Přílohy

Seznam příloh

Příloha 1 - plný text Smlouvy z Asunciónu	3
Příloha 2 - plný text Protokolu z Ouro Preta.....	32

Příloha 1 – plný text Smlouvy z Asunción³²⁴

³²⁴ MERCOSUR, cca 2011a

TENIENDO en cuenta la evolución de los acontecimientos internacionales, en especial la consolidación de grandes espacios económicos y la importancia de lograr una adecuada inserción internacional para sus países;

EXPRESANDO que este proceso de integración constituye una respuesta adecuada a tales acontecimientos;

CONSCIENTES de que el presente Tratado debe ser considerado como un nuevo avance en el esfuerzo tendiente al desarrollo en forma progresiva de la integración de América Latina, conforme al objetivo del Tratado de Montevideo de 1980;

CONVENCIDOS de la necesidad de promover el desarrollo científico y tecnológico de los Estados Partes y de modernizar sus economías para ampliar mercados, mejorar la calidad de los bienes y servicios disponibles y mejorar las condiciones de vida de sus habitantes;

REAFIRMANDO sus intenciones de dejar establecidas las bases para una integración más estrecha entre sus pueblos, con la finalidad de alcanzar los objetivos arriba mencionados.

ACUERDAN:

CAPITULO I

PROPOSITOS, PRINCIPIOS E INSTRUMENTOS

ARTICULO 1

Los Estados Partes deciden constituir un Mercado Común, que deberá estar conformado al 31 de diciembre de 1994, el que se denominará "Mercado Común del Sur" (MERCOSUR).

Este Mercado Común implica:

.....

La libre circulación de bienes, servicios y factores productivos entre los países, a través, entre otros, de la eliminación de los derechos aduaneros y restricciones no arancelarias a la circulación de mercaderías y de cualquier otra medida equivalente;

El establecimiento de un arancel externo común y la adopción de una política comercial común con relación a terceros Estados o agrupaciones de Estados y la coordinación de posiciones en foros económico-comerciales regionales e internacionales;

La coordinación de políticas macroeconómicas y sectoriales entre los Estados Partes: de comercio exterior, agrícola, industrial, fiscal, monetaria, cambiaria y de capitales, de servicios aduanera, de transportes y comunicaciones y otras que se agreguen, a fin de asegurar condiciones adecuadas de coexistencia entre los Estados Partes;

El compromiso de los Estados Partes de armonizar sus legislaciones en los aspectos mencionados, para lograr el fortalecimiento del proceso de integración.

ARTICULO 2

El Mercado Común estará fundado en la reciprocidad de derechos y obligaciones entre los Estados Partes.

ARTICULO 3

Durante el periodo de transición, que se extenderá desde la entrada en vigor del presente Tratado hasta el 31 de diciembre de 1994, y a fin de facilitar la constitución del Mercado Común, los Estados Partes adoptan un Régimen General de Origen, un Sistema de Solución de Controversias y Cláusulas de Salvaguardia, que constan como Anexos II, III y IV al presente Tratado.

.....

-4-

ARTICULO 4

En las relaciones con terceros países, los Estados Partes asegurarán condiciones equitativas de comercio. A tal efecto, aplicarán sus legislaciones nacionales para inhibir importaciones cuyos precios estén influenciados por subsidios, dumping o cualquier otra práctica desleal. Paralelamente, los Estados Partes coordinarán sus respectivas políticas nacionales, con el objeto de elaborar normas comunes sobre competencia comercial.

Durante el período de transición, los principales instrumentos para la conformación del Mercado Común serán:

- a) Un Programa de Liberación Comercial, que consistirá en rebajas arancelarias progresivas, lineales y automáticas, acompañadas de la eliminación de restricciones no arancelarias o medidas de efectos equivalentes, así como de otras restricciones al comercio entre los Estados Partes, para llegar al 31 de diciembre de 1974 con arancel cero, sin restricciones no arancelarias sobre la totalidad del universo arancelario (Anexo I);
- b) La coordinación de políticas macroeconómicas que se realizará gradualmente y en forma convergente con los programas de desgravación arancelaria y de eliminación de restricciones no arancelarias indicados en el literal anterior;
- c) Un arancel externo común, que incentive la competitividad externa de los Estados Partes;
- d) La adopción de acuerdos sectoriales, con el fin de optimizar la utilización y movilidad de los factores de producción y de alcanzar escalas operativas eficientes.

.....

...//...
-5-

ARTICULO 6

Los Estados Partes reconocen diferencias puntuales de ritmo para la República del Paraguay y para la República Oriental del Uruguay, las que constan en el Programa de Liberación Comercial (Anexo I).

ARTICULO 7

En materia de impuestos, tasas y otros gravámenes internos, los productos originarios del territorio de un Estado Parte gozarán, en todos los Estados Partes, del mismo tratamiento que se aplica al producto nacional.

Los Estados Partes se comprometen a preservar los compromisos asumidos hasta la fecha de la celebración del presente Tratado, inclusive los acuerdos firmados en el ámbito de la Asociación Latinoamericana de Integración, y a coordinar sus posiciones en las negociaciones comerciales externas que emprendan durante el periodo de transición. Para ello:

- a) Evitarán afectar los intereses de los Estados Partes en las negociaciones comerciales que realicen entre sí hasta el 31 de diciembre de 1994;
- b) Evitarán afectar los intereses de los demás Estados Partes o los objetivos del Mercado Común en los acuerdos que celebren con otros países miembros de la Asociación Latinoamericana de Integración durante el periodo de transición;
- c) Celebrarán consultas entre sí siempre que negocien esquemas amplios de desgravación arancelaria tendientes a la formación de zonas de libre comercio con los demás países miembros de la Asociación Latinoamericana de Integración;

...//...

...//...
+ + +

-6-

d) Extenderán automáticamente a los demás Estados Partes cualquier ventaja, favor, franquicia, inmunidad o privilegio que concedan a un producto originario de o destinado a terceros países no miembros de la Asociación Latinoamericana de Integración.

CAPITULO II

ESTRUCTURA ORGANICA

ARTICULO 9

La administración y ejecución del presente Tratado y de los acuerdos específicos y decisiones que se adopten en el marco jurídico que el mismo establece durante el periodo de transición, estará a cargo de los siguientes órganos:

- a) Consejo del Mercado Común
- b) Grupo Mercado Común

ARTICULO 10

El Consejo es el órgano superior del Mercado Común, correspondiéndole la conducción política del mismo y la toma de decisiones para asegurar el cumplimiento de los objetivos y plazos establecidos para la constitución definitiva del Mercado Común.

ARTICULO 11

El Consejo estará integrado por los Ministros de Relaciones Exteriores y los Ministros de Economía de los Estados Partes.

Se reunirá las veces que estimen oportuno, y por lo menos una vez al año lo hará con la participación de los Presidentes de los Estados Partes.

...//...
+ + +

ARTICULO 12

La Presidencia del Consejo se ejercerá por rotación de los Estados Partes y en orden alfabético, por periodos de seis meses.

Las reuniones del Consejo serán coordinadas por los Ministros de Relaciones Exteriores y podrán ser invitados a participar en ellas otros Ministros o autoridades de nivel ministerial.

El Grupo Mercado Común es el órgano ejecutivo del Mercado Común y será coordinado por los Ministros de Relaciones Exteriores.

El Grupo Mercado Común tendrá facultad de iniciativa. Sus funciones serán las siguientes:

- velar por el cumplimiento del Tratado;
- tomar las providencias necesarias para el cumplimiento de las decisiones adoptadas por el Consejo;
- proponer medidas concretas tendientes a la aplicación del Programa de Liberación Comercial, a la coordinación de políticas macroeconómicas y a la negociación de acuerdos frente a terceros;
- fijar programas de trabajo que aseguren el avance hacia la constitución del Mercado Común.

El Grupo Mercado Común podrá constituir los Sub-grupos de Trabajo que fueren necesarios para el cumplimiento de sus cometidos. Inicialmente contará con los Sub-grupos mencionados en el Anexo V.

El Grupo Mercado Común establecerá su Reglamento interno en el plazo de 60 días a partir de su instalación.

...//...

-8-

ARTICULO 14

El Grupo Mercado Común estará integrado por cuatro miembros titulares y cuatro miembros alternos por país, que representen a los siguientes organismos públicos:

- Ministerio de Relaciones Exteriores,
- Ministerio de Economía o sus equivalentes (Áreas de Industria, Comercio Exterior y/o Coordinación Económica),
- Banco Central.

Al elaborar y proponer medidas concretas en el desarrollo de sus trabajos, hasta el 31 de diciembre de 1994, el Grupo Mercado Común podrá convocar, cuando así lo juzgue conveniente, a representantes de otros organismos de la Administración Pública y del sector privado.

El Grupo Mercado Común contará con una Secretaría Administrativa, cuyas principales funciones consistirán en la guarda de documentos y comunicación de actividades del mismo. Tendrá su sede en la ciudad de Montevideo.

ARTICULO 16

Durante el periodo de transición las decisiones del Consejo del Mercado Común y del Grupo Mercado Común serán tomadas por consenso y con la presencia de todos los Estados Partes.

ARTICULO 17

Los idiomas oficiales del Mercado Común serán el español y el portugués y la versión oficial de los documentos de trabajo será la del idioma del país sede de cada reunión.

...//...

...//...

-9-

ARTICULO 18

Antes del establecimiento del Mercado Común, el 31 de diciembre de 1994, los Estados Partes convocarán a una reunión extraordinaria con el objeto de determinar la estructura institucional definitiva de los órganos de administración del Mercado Común, así como las atribuciones específicas de cada uno de ellos y su sistema de adopción de decisiones.

CAPITULO III

El presente Tratado tendrá vigencia indefinida y entrará en vigor treinta días después de la fecha de depósito del tercer instrumento de ratificación. Los instrumentos de ratificación serán depositados ante el Gobierno de la República del Paraguay que comunicará la fecha de depósito a los Gobiernos de los demás Estados Partes.

El Gobierno de la República del Paraguay notificará al Gobierno de cada uno de los demás Estados Partes la fecha de entrada en vigor del presente Tratado.

CAPITULO IV

ADHESION

ARTICULO 20

El presente Tratado estará abierto a la adhesión, mediante negociación, de los demás países miembros de la Asociación Latinoamericana de Integración, cuyas solicitudes podrán ser examinadas por los Estados Partes después de cinco años de vigencia de este Tratado.

...//...

No obstante, podrán ser consideradas antes del referido plazo las solicitudes presentadas por países miembros de la Asociación Latinoamericana de Integración que no formen parte de esquemas de integración subregional o de una asociación extraregional.

La aprobación de las solicitudes será objeto de decisión unánime de los Estados Partes.

CAPITULO V

DENUNCIA

ARTICULO 21

El Estado Parte que desee desvincularse del presente Tratado deberá comunicar esa intención a los demás Estados Partes de manera expresa y formal, efectuando dentro de los sesenta (60) días de la entrega del documento de denuncia al Ministerio de Relaciones Exteriores de la República del Paraguay que lo distribuirá a los demás Estados Partes.

Formalizada la denuncia, cesarán para el Estado denunciante los derechos y obligaciones que correspondan a su condición de Estado Parte, manteniéndose los referentes al programa de liberación del presente Tratado y otros aspectos que los Estados Partes, junto con el Estado denunciante, acuerden dentro de los sesenta (60) días posteriores a la formalización de la denuncia. Esos derechos y obligaciones del Estado denunciante continuarán en vigor por un periodo de dos (2) años a partir de la fecha de la mencionada formalización.

CAPITULO VI

DISPOSICIONES GENERALES

ARTICULO 23

El presente Tratado se denominará "Tratado de Asunción".

.....

.....

-11-

ARTICULO 24

Con el objeto de facilitar el avance hacia la conformación del Mercado Común se establecerá una Comisión Parlamentaria Conjunta del MERCOSUR. Los Poderes Ejecutivos de los Estados Partes mantendrán informados a los respectivos Poderes Legislativos sobre la evolución del Mercado Común objeto del presente Tratado.

HECHO en la ciudad de Asunción, a los veinte y seis días del mes de marzo del año mil novecientos noventa y uno, en un original en los idiomas español y portugués, siendo ambos textos igualmente auténticos. El Gobierno de la República del Paraguay será el depositario del presente Tratado y enviará copia debidamente autenticada de él a los Gobiernos de los demás Estados Partes firmantes.

POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA ARGENTINA

CARLOS SAUL MENEM

GUIDO DI TELLA

ES COPIA FIEL DEL ORIGINAL
QUE OBRA EN LA DIRECCION DE
TRATADOS DEL MINISTERIO DE
RELACIONES EXTERIORES

LOURDES RIVAS CUEVAS
Directora de Tratados

.....

POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA FEDERATIVA DEL BRASIL

f. Collor
FERNANDO COLLOR

[Signature]
FRANCISCO REZEK

POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA DEL PARAGUAY

[Signature]
ANDRES RODRIGUEZ

[Signature]
ALEXIS FRUTOS VAESKEN

POR EL GOBIERNO DE LA REPUBLICA ORIENTAL DEL URUGUAY

[Signature]
LUIS ALBERTO LACALLE HERRERA

[Signature]
HECTOR GROS ESPINELLI

ES COPIA FIEL DEL ORIGINAL
QUE OBRA EN LA DIRECCION DE
TRATADOS DEL MINISTERIO DE
RELACIONES EXTERIORES

[Signature]
LOURDES RIVAS CUEVAS
Directora de Tratados

ANEXO I

PROGRAMA DE LIBERACION COMERCIAL

ARTICULO PRIMERO

Los Estados Partes acuerdan eliminar a más tardar el 31 de diciembre de 1994 los gravámenes y demás restricciones aplicadas en su comercio recíproco.

En lo referente a las Listas de Excepciones presentadas por la República del Paraguay y por la República Oriental del Uruguay, el plazo para su eliminación se extenderá hasta el 31 de diciembre de 1995, en los términos del Artículo séptimo del presente Anexo.

ARTICULO SEGUNDO

A los efectos dispuestos en el Artículo anterior, se entenderá:

a) por "gravámenes" los de tasas, aduaneros y cualesquiera otros recargos de carácter equivalente, sean de carácter fiscal, monetario, cambiario, o de cualquier naturaleza, que incidan sobre el comercio exterior. No quedan comprendidos en dicho concepto las tasas y recargos análogos cuando respondan al costo aproximado de los servicios prestados; y

b) por "restricciones", cualquier medida de carácter administrativo, financiero, cambiario o de cualquier naturaleza, mediante la cual un Estado Parte impida o dificulte, por decisión unilateral, el comercio recíproco. No quedan comprendidos en dicho concepto las medidas adoptadas en virtud de las situaciones previstas en el Artículo 50 del Tratado de Montevideo 1980.

ARTICULO TERCERO

A partir de la fecha de entrada en vigor del Tratado, los Estados Partes iniciarán un programa de desgravación progresivo, lineal y automático, que beneficiará a los productos comprendidos en el universo arancelario clasificados de conformidad con la nomenclatura arancelaria utilizada por la Asociación Latinoamericana de Integración de acuerdo al cronograma que se establece a continuación:

...//...

-2-

FECHA/PORCENTAJE DE DESGRAVACION

30/VI/91	31/XII/91	30/VI/92	31/XII/92	30/VI/93	31/XII/93	30/VI/94	31/XII/94
47	54	61	68	75	82	89	100

Las preferencias se aplicarán sobre el arancel vigente en el momento de su aplicación y consisten en una reducción porcentual de los gravámenes más favorables aplicados a la importación de los productos provenientes desde terceros países no miembros de la Asociación Latinoamericana de Integración.

En caso que alguno de los Estados Partes eleve dicho arancel para la importación desde terceros países, el cronograma establecido se continuará aplicando sobre el nivel de arancel vigente al momento de la elevación.

Si se redujeren los aranceles, la preferencia correspondiente se aplicará automáticamente sobre el nuevo arancel en la fecha de entrada en vigencia del mismo.

Para tales efectos los Estados Partes se intercambiarán y remitirán a la Asociación Latinoamericana de Integración, dentro de los treinta días de la entrada en vigor del Tratado, copias actualizadas de sus aranceles aduaneros, así como de los vigentes al 1 de enero de 1991.

ARTICULO CUARTO

Las preferencias acordadas en los acuerdos de alcance parcial celebrados en el marco de la Asociación Latinoamericana de Integración por los Estados Partes entre sí, se profundizarán dentro del presente Programa de Integración de acuerdo al siguiente cronograma:

FECHA/PORCENTAJE DE DESGRAVACION

31/XII/90	30/VI/91	31/XII/91	30/VI/92	31/XII/92	30/VI/93	31/XII/93	30/VI/94	31/XII/94
00 A 40	47	54	61	68	75	82	89	100
41 A 45	52	59	66	73	80	87	94	100
46 A 50	57	64	71	78	85	92	100	
51 A 55	61	67	73	79	86	93	100	
56 A 60	67	74	81	88	95	100		
61 A 65	71	77	83	89	96	100		
66 A 70	75	80	85	90	95	100		
71 A 75	80	85	90	95	100			
76 A 80	85	90	95	100				
81 A 85	89	93	97	100				
86 A 90	95	100						
91 A 95	100							
96 A 100								

Estas desgravaciones se aplicarán exclusivamente en el marco de los respectivos acuerdos de alcance parcial, no beneficiando a los demás productos del Mercado Común, y no alcanzarán a los productos incluidos en las respectivas Listas de Excepciones.

ARTICULO QUINTO

Sin perjuicio del mecanismo descrito en los Artículos tercero y cuarto, los Estados Partes podrán profundizar, adicionalmente, las preferencias mediante negociaciones a efectuarse en el marco de los acuerdos previstos en el Tratado de Montevideo 1980.

ARTICULO SEXTO

Quedarán excluidos del cronograma de desgravación al que se refieren los Artículos tercero y cuarto del presente Anexo, los productos comprendidos en las Listas de Excepciones presentadas por cada uno de los Estados Partes con las siguientes cantidades de ítem NALADI:

República Argentina:	394
República Federativa del Brasil:	324
República del Paraguay:	439
República Oriental del Uruguay:	960

ARTICULO SEPTIMO

Las Listas de Excepciones se reducirán al vencimiento de cada año calendario conforme al cronograma que se detalla a continuación:

a) Para la República Argentina y la República Federativa del Brasil a razón de un veinte por ciento (20%) anual de los ítem que las componen, reducción que se aplica desde el 31 de diciembre de 1990.

b) Para la República del Paraguay y para la República Oriental del Uruguay, la reducción se hará a razón de :

- 10 % en la fecha de entrada en vigor del Tratado,
- 10 % al 31 de diciembre de 1991,
- 20 % al 31 de diciembre de 1992,
- 20 % al 31 de diciembre de 1993,
- 20 % al 31 de diciembre de 1994,
- 20 % al 31 de diciembre de 1995.

ARTICULO OCTAVO

Las Listas de Excepciones incorporadas en los Apéndices I, II, III y IV incluyen la primera reducción contemplada en el Artículo anterior.

ARTICULO NOVENO

Los productos que se retiren de las Listas de Excepciones en los términos previstos en el Artículo séptimo se beneficiarán automáticamente de las preferencias que resulten del Programa de Desgravación establecido en el Artículo tercero del presente Anexo con, por los menos, el porcentaje de desgravación mínimo previsto en la fecha en que se opere su retiro de dichas listas.

ARTICULO DECIMO

Los Estados Partes solo podrán aplicar hasta el 31 de diciembre de 1994, a los productos comprendidos en el programa de desgravación, las restricciones no arancelarias expresamente declaradas en las Notas Complementarias al acuerdo de complementación que los Estados Partes celebrarán en el marco del Tratado de Montevideo de 1980.

Al 31 de diciembre de 1994 y en el ámbito del Mercado Común, quedarán eliminadas todas las restricciones no arancelarias.

ARTICULO DECIMOPRIMERO

A fin de asegurar el cumplimiento del cronograma de desgravación establecido en los artículos tercero y cuarto, así como la conformación del Mercado Común, los Estados Partes coordinarán las políticas económicas y las sectoriales que se acuerden, a las que se refiere el Tratado para la Constitución del Mercado Común, considerando por aquellas que se vinculan con los flujos de comercio, con la configuración de los sectores productivos de los Estados Partes.

ARTICULO DECIMOSEGUNDO

Las normas contenidas en el presente Anexo, no se aplicarán a los Acuerdos de Alcance Parcial, de Complementación Económica Números 1, 2, 13 y 14, ni a los comerciales y agropecuarios, suscriptos en el marco del Tratado de Montevideo 1980, los cuales se regirán exclusivamente por las disposiciones en ellos establecidas.

[Handwritten signatures]

[Handwritten signature]

ANEXO IIREGIMEN GENERAL DE ORIGENCAPITULO IRégimen General de Calificación de Origen

ARTICULO PRIMERO: Serán considerados originarios de los Estados Partes:

- a) Los productos elaborados íntegramente en el territorio de cualquiera de ellos, cuando en su elaboración se utilicen, exclusivamente, materiales originarios de los Estados Partes;
- b) Los productos comprendidos en los capítulos o posiciones de la Nomenclatura Arancelaria de la Asociación Latinoamericana de Integración que se indican en el Anexo 1 de la Resolución 78 del Comité de Representantes de la citada Asociación, por el solo hecho de ser producidos en sus respectivos territorios.

Se considerarán como producidos en el territorio de un Estado Parte:

- i) Los productos de los reinos mineral, vegetal y animal, incluyendo los de la caza y de la pesca, extraídos, cosechados o recolectados, nacidos y criados en su territorio o en sus Aguas Territoriales o Zona Económica Exclusiva;
- ii) Los productos del mar extraídos fuera de sus Aguas Territoriales y Zona Económica Exclusiva por barcos de su bandera o arrendados por empresas establecidas en su territorio; y
- iii) Los productos que resulten de operaciones o procesos efectuados en su territorio por los que adquieran la forma final en que serán comercializados, excepto cuando dichos procesos u operaciones consistan solamente en simples montajes o ensambles, embalaje, fraccionamiento en lotes o volúmenes, selección y clasificación, marcación, composición de surtidos de mercaderías u otras operaciones o procesos equivalentes.

...//...

-2-

c) Los productos en cuya elaboración se utilicen materiales que no sean originarios de los Estados Partes cuando resulten de un proceso de transformación realizado en el territorio de alguno de ellos, que les confiera una nueva individualidad, caracterizada por el hecho de estar clasificados en la Nomenclatura Arancelaria de la Asociación Latinoamericana de Integración en posición diferente a la de dichos materiales, excepto en los casos en que los Estados Partes determinen que, además se cumpla con el requisito previsto en el Artículo 2 del presente Anexo.

No obstante, no serán considerados como originarios los productos que resulten de operaciones o procesos efectuados en el territorio de un Estado Parte por los cuales adquieran la forma final en que serán comercializados, cuando en dichas operaciones o procesos se utilicen exclusivamente materiales o insumos que no sean originarios de sus respectivos países y consistan solamente en montajes o ensambles, fraccionamiento en lotes o volúmenes, selección, clasificación, marcación, composición de surtidos de mercancías, otras operaciones o procesos semejantes;

d) Hasta el 31 de diciembre de 1994, los productos que resulten de operaciones de ensamble y montaje realizados en el territorio de un Estado Parte utilizando materiales originarios de los Estados Partes y de terceros países, cuando el valor de los materiales originarios no sea inferior al 40 % del valor FOB de exportación del producto final; y

e) Los productos que, además de ser producidos en su territorio, cumplan con los requisitos específicos establecidos en el Anexo 2 de la Resolución 78 del Comité de Representantes de la Asociación Latinoamericana de Integración.

ARTICULO SEGUNDO: En los casos en que el requisito establecido en el literal c) del Artículo primero no pueda ser cumplido porque el proceso de transformación operado no implica cambio de posición en la nomenclatura, bastará con que el valor CIF puerto de destino o CIF puerto marítimo de los materiales de terceros países no exceda del 50 (cincuenta) ciento del valor FOB de exportación de las mercancías de que se trate.

...//...

.../

...//...
-3-

En la ponderación de los materiales originarios de terceros países para los Estados Partes sin litoral marítimo, se tendrán en cuenta, como puerto de destino, los depósitos y zonas francas concedidos por los demás Estados Partes y cuando los materiales arriben por vía marítima.

ARTICULO TERCERO: Los Estados Partes podrán establecer, de común acuerdo, requisitos específicos de origen los que prevalecerán sobre los criterios generales de calificación.

ARTICULO CUARTO: En la determinación de los requisitos específicos de origen a que se refiere el Artículo tercero, así como en la revisión de los que se hubieran establecido, los Estados Partes tomarán como base, individual o conjuntamente, los siguientes elementos:

- I. Materiales y otros insumos utilizados en la producción:
  - a) Materias primas:
    - i) Materia prima, preexistente o que confiera al producto su característica esencial; y
    - ii) Materias primas principales.
  - b) Partes o piezas:
    - i) Parte o pieza que confiera al producto su característica esencial;
    - ii) Partes o piezas principales; y
    - iii) Porcentaje de las partes o piezas en relación al peso total.
  - c) Otros insumos.
- II. Proceso de transformación o elaboración utilizado.
- III. Proporción máxima del valor de los materiales importados de terceros países en relación con el valor total del producto que resulte del procedimiento de valorización convenido en cada caso.

...//...
-4-

ARTICULO QUINTO: En casos excepcionales, cuando los requisitos específicos no puedan ser cumplidos porque ocurran problemas circunstanciales de abastecimiento: disponibilidad, especificaciones técnicas, plazo de entrega y precio, teniendo presente lo dispuesto en el Artículo 4 del Tratado, podrán ser utilizados materiales no originarios de los Estados Partes.

Dada la situación prevista en el párrafo anterior, el país exportador emitirá en el certificado correspondiente informando al Estado Parte importador y al Grupo Mercado Común, acompañando los antecedentes y constancias que justifiquen la expedición de dicho documento.

De producirse una continua reiteración de estos casos el Estado Parte exportador o el Estado Parte importador comunicará esta situación al Grupo Mercado Común a efectos de la revisión del requisito específico.

Este Artículo no comprende a los productos que resulten de operaciones de ensamble o montaje, y será de aplicación hasta la entrada en vigor del Tratado Externo Común para los productos objeto de requisitos específicos de origen y sus materiales o insumos.

ARTICULO SEXTO: Cualquiera de los Estados Partes podrá solicitar la revisión de los requisitos de origen establecidos de conformidad con el Artículo primero. En su solicitud deberá proponer y fundamentar los requisitos aplicables al producto o productos de que se trate.

ARTICULO SEPTIMO: A los efectos del cumplimiento de los requisitos de origen, los materiales y otros insumos, originarios del territorio de cualquiera de los Estados Partes, incorporados por un Estado Parte en la elaboración de determinado producto, serán considerados originarios del territorio de este último.

ARTICULO OCTAVO: El criterio de máxima utilización de materiales u otros insumos originarios de los Estados Partes no podrá ser considerado para fijar requisitos que impliquen la imposición de materiales u otros insumos de dichos Estados Partes, cuando a juicio de los mismos, estos no reúnen condiciones adecuadas de abastecimiento, calidad y precio que no se adapten a los procesos industriales o técnicas aplicadas.

.....

-5-

ARTICULO NOVENO: Para que las mercancías originarias se beneficien con los tratamientos preferenciales, las mismas deben haber sido expedidas directamente del país exportador al país importador. Para tales efectos, se considera como expedición directa:

- a) Las mercancías transportadas sin pasar por el territorio de algún país no participante del Tratado.
- b) Las mercancías transportadas en tránsito por uno o más países no participantes, con o sin trasbordo o almacenamiento temporal, bajo la vigilancia de la autoridad aduanera competente en tales países, siempre que:
  - i) el tránsito este justificado por razones geográficas o por consideraciones relativas a requerimientos del transporte;
  - ii) no estén destinadas al consumo, uso o empleo en el país de tránsito; y
  - iii) no sufran, durante su transporte y depósito, ninguna operación distinta a la carga y descarga o manipuleo para mantenerlas en buenas condiciones o asegurar su conservación.

ARTICULO DECIMO: A los efectos del presente Régimen General se entenderá:

- a) que los productos provenientes de las zonas francas ubicadas dentro de los límites geográficos de cualquiera de los Estados Partes deberán cumplir los requisitos previstos en el presente Régimen General;
- b) que la expresión "materiales" comprende las materias primas, los productos intermedios y las partes y piezas, utilizados en la elaboración de las mercancías.

.....

-6-

CAPITULO II

Declaración, certificación y comprobación

ARTICULO DECIMOPRIMERO: Para que la importación de los productos originarios de los Estados Partes pueda beneficiarse con las reducciones de gravámenes y restricciones, otorgadas entre sí, en la documentación correspondiente a las exportaciones de dichos productos deberá constar una declaración que acredite el cumplimiento de los requisitos de origen establecidos conforme a lo dispuesto en el Capítulo anterior.

ARTICULO DECIMOSEGUNDO: La declaración a que se refiere el Artículo precedente será expedida por el productor final o el exportador de la mercancía y certificada por una repartición oficial o entidad gubernativa o persona jurídica, habilitada por el Gobierno del Estado Parte exportador.

Al habilitar a esas reparticiones, los Estados Partes procurarán que se trate de organizaciones que actúen con jurisdicción nacional, pudiendo delegar atribuciones en entidades regionales o locales, conservando siempre la responsabilidad directa por la veracidad de las certificaciones que se expidan.

Los Estados Partes se comprometen en un plazo de 90 días, a partir de la entrada en vigencia del Tratado, a establecer un régimen armonizado de sanciones administrativas para casos de falsedad en los certificados, sin perjuicio de las acciones penales correspondientes.

ARTICULO DECIMOTERCERO: Los certificados de origen emitidos para los fines del presente Tratado tendrán plazos de validez de 180 días, a contar de la fecha de su expedición.

ARTICULO DECIMOCUARTO: En todos los casos se utilizará el formulario tipo que figura anexo al Acuerdo 25 del Comité de Representantes de la Asociación Latinoamericana de Integración, hasta tanto no entre en vigencia otro aprobado por los Estados Partes.

...//...

-7-

ARTICULO DECIMOQUINTO: Los Estados Partes comunicarán a la Asociación Latinoamericana de Integración la relación de las reparticiones oficiales y entidades gremiales habilitadas para expedir la certificación a que se refiere el Artículo anterior, con el registro y facsimil de las firmas autorizadas.

ARTICULO DECIMOSEXTO: Siempre que un Estado Parte considere que los certificados emitidos por una repartición oficial o entidad gremial habilitada de otro Estado Parte no se ajustan a las disposiciones contenidas en el presente Régimen General, lo comunicará a dicho Estado Parte para que éste adopte las medidas que estime necesarias para dar solución a los problemas planteados.

En ningún caso el país importador detendrá el trámite de importación de los productos amparados en los certificados a que se refiere el párrafo anterior, pero podrá, además de solicitar las informaciones adicionales que correspondan a las autoridades gubernamentales del país exportador, adoptar las medidas que considere necesarias para resguardar el interés fiscal.

ARTICULO DECIMOSEPTIMO: Por los fines de un posterior control, las copias de los certificados y los respectivos documentos deberán ser conservados durante dos años a partir de su emisión.

ARTICULO DECIMOCTAVO: Las disposiciones del presente Régimen General y las modificaciones que se introduzcan, no afectarán las mercaderías embarcadas a la fecha de su adopción.

ARTICULO DECIMONOVENO: Las normas contenidas en el presente Anexo no se aplicarán a los Acuerdos de Alcance Parcial, de Complementación Económica Ns. 1, 2, 13 y 14 ni a los comerciales y agropecuarios, suscriptos en el marco del Tratado de Montevideo 1980, los cuales se regirán exclusivamente por las disposiciones en ellos establecidas.

[Handwritten signatures]

ANEXO IIISOLUCION DE CONTROVERSIAS

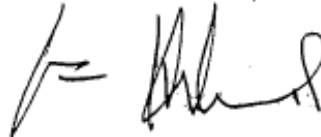
1) Las controversias que pudieren surgir entre los Estados Partes como consecuencia de la aplicación del Tratado serán resueltas mediante negociaciones directas.

En caso de no lograr una solución, dichos Estados Partes someterán la controversia a consideración del Grupo Mercado Común, el que luego de evaluar la situación formulará en el lapso de sesenta (60) días las recomendaciones pertinentes a las Partes para la solución del diferendo. A tal efecto, el Grupo Mercado Común podrá establecer o convocar paneles de expertos o grupos de peritos con el objeto de contar con asesoramiento técnico.

Si en el ámbito del Grupo Mercado Común tampoco se alcanzara una solución, se elevará la controversia al Consejo del Mercado Común para que adopte las recomendaciones pertinentes.

2) Dentro de los cien (100) días de la entrada en vigor del Tratado, el Grupo Mercado Común elevará a los Gobiernos de los Estados Partes una propuesta de Sistema de Solución de Controversias que regirá durante el periodo de transición.

3) Antes del 31 de diciembre de 1994, los Estados Partes adoptarán un Sistema Permanente de Solución de Controversias para el Mercado Común.

ANEXO IV

CLAUSULAS DE SALVAGUARDIA

ARTICULO 1: Cada Estado Parte podrá aplicar, hasta el 31 de diciembre de 1994, cláusulas de salvaguardia a la importación de los productos que se beneficien del Programa de Liberación Comercial establecido en el ámbito del Tratado.

Los Estados Partes acuerdan que solamente deberán recurrir al presente régimen en casos excepcionales.

ARTICULO 2: Si las importaciones de determinado producto causaran daño o amenaza de daño grave a su mercado, como consecuencia de un sensible aumento de las importaciones de ese producto, en un corto período, provenientes de los otros Estados Partes, el país importador solicitará al Grupo Mercado Común la realización de consultas con el fin de eliminar esa situación.

El pedido del país importador estará acompañado de una declaración pormenorizada de los hechos, razones y justificativos del mismo.

El Grupo Mercado Común deberá iniciar las consultas en un plazo máximo de diez (10) días corridos a partir de la presentación del pedido del país importador y deberá concluir las, habiendo tomado una decisión al respecto, dentro de los veinte (20) días corridos desde su iniciación.

ARTICULO 3: La determinación del daño o amenaza de daño grave en el sentido del presente régimen será analizada por cada país, teniendo en cuenta la evolución, entre otros, de los siguientes aspectos relacionados con el producto en cuestión:

- a) Nivel de producción y capacidad utilizada;
- b) Nivel de empleo;

.....

-2-

- c) Participación en el mercado;
- d) Nivel de comercio entre las Partes involucradas o participantes en la consulta;
- e) Desempeño de las importaciones y exportaciones en relación a terceros países.

Ninguno de los factores antes mencionados constituye, por sí solo, un criterio decisivo para la determinación del daño o amenaza de daño grave.

No serán considerados, en la determinación del daño o amenaza de daño grave, factores tales como los cambios tecnológicos o cambios en las preferencias de los consumidores en favor de productos similares y de productos competitivos dentro del mismo sector.

La aplicación de la cuota de salvaguardia dependerá, en cada país, de la aprobación de la Comisión Nacional del Grupo Mercado Común.

ARTICULO 4: Con el objetivo de no interrumpir las corrientes de comercio que hubieran sido generadas, el país importador negociará una cuota para la importación del producto objeto de salvaguardia, que se regirá por las mismas preferencias y demás condiciones establecidas en el Programa de Liberación Comercial.

La mencionada cuota será negociada con el Estado Parte de donde se originan las importaciones, durante el período de consulta a que se refiere el Artículo 2. Vencido el plazo de la consulta y no habiéndose alcanzado un acuerdo, el país importador que se considere afectado podrá fijar una cuota, que será mantenida por el plazo de un año.

En ningún caso la cuota fijada unilateralmente por el país importador será menor que el promedio de los volúmenes fijados importados en los últimos tres años calendario.

...//...

ARTICULO 5: Las cláusulas de salvaguardia tendrán un año de duración y podrán ser prorrogadas por un nuevo período anual y consecutivo, aplicándose los términos y condiciones establecidos en el presente Anexo. Estas medidas solamente podrán ser adoptadas una vez para cada producto.

En ningún caso la aplicación de cláusulas de salvaguardia podrá extenderse más allá del 31 de diciembre de 1994.

ARTICULO 6: La aplicación de las cláusulas de salvaguardia no afectará las mercaderías embarcadas en la fecha de su adopción, las cuales serán computadas en la cuota prevista en el Artículo 4.

ARTICULO 7: Durante el período de transición en caso de que algún Estado Parte del Grupo Mercado Común sea afectado por graves dificultades en sus actividades económicas, solicitará al Grupo Mercado Común la realización de consultas a fin de que se tomen las medidas correctivas que fueren necesarias.

El Grupo Mercado Común, dentro de los plazos establecidos en el Artículo 2 del presente Anexo, evaluará la situación y se pronunciará sobre las medidas a adoptarse, en función de las circunstancias.

Handwritten signatures of the representatives of the member states.

Handwritten signature, likely of the Director of External Relations.

ANEXO V

SUBGRUPOS DE TRABAJO DEL GRUPO MERCADO COMUN

El Grupo Mercado Común, a los efectos de la coordinación de las políticas macroeconómicas y sectoriales constituirá, dentro de los 30 días de su instalación, los siguientes Subgrupos de Trabajo:

- Subgrupo 1: Asuntos Comerciales
- Subgrupo 2: Asuntos Aduaneros
- Subgrupo 3: Normas Técnicas
- Subgrupo 4: Políticas Fiscal y Monetaria Relacionada con el Comercio
- Subgrupo 5: Transporte Terrestre
- Subgrupo 6: Transporte Aéreo
- Subgrupo 7: Política Industrial y Tecnológica
- Subgrupo 8: Política Agrícola
- Subgrupo 9: Política Energética
- Subgrupo 10: Coordinación de Políticas Macroeconómicas

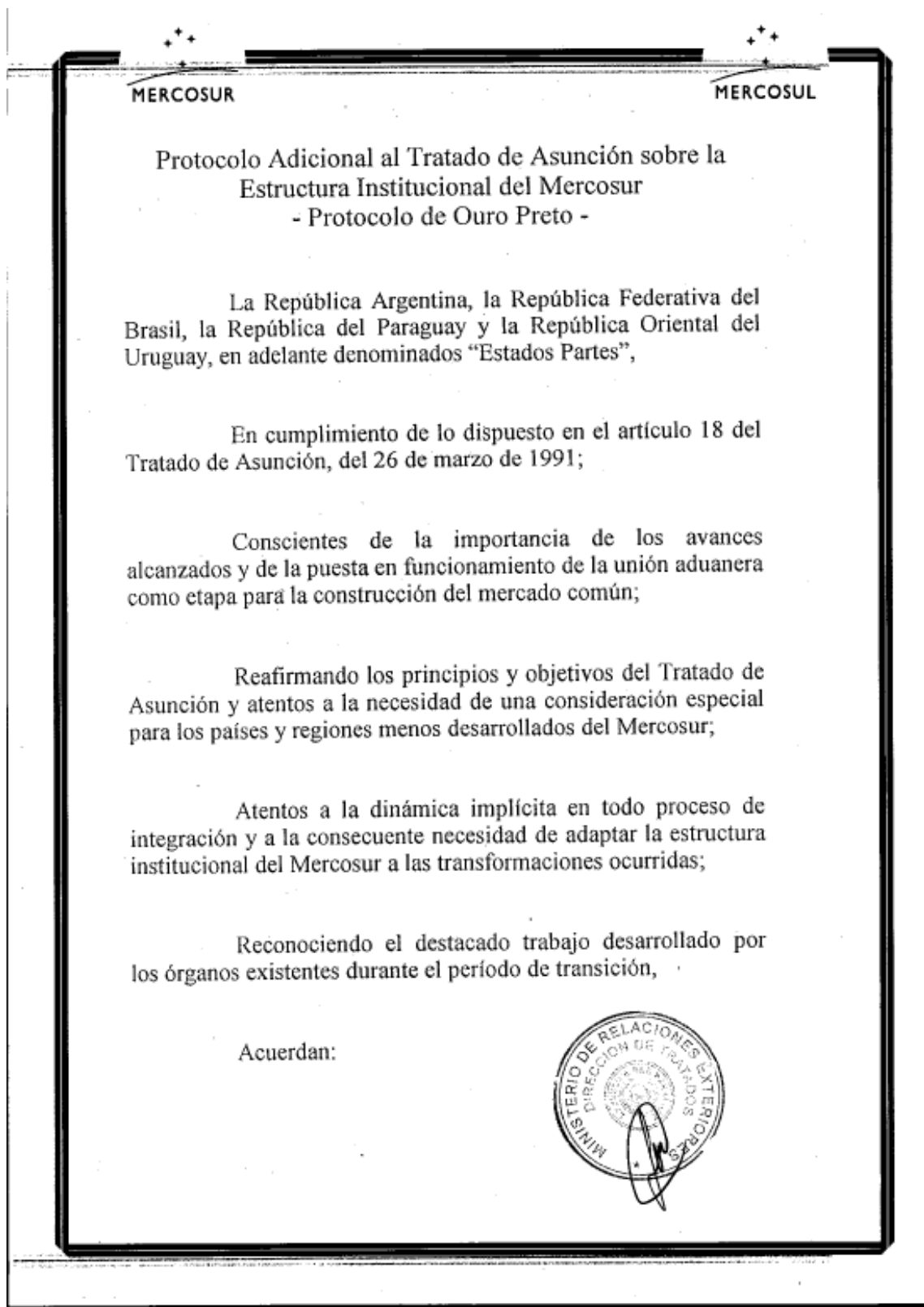

[Handwritten signatures and initials]

Přiloha 2 – plný text Protokolu z Ouro Preto³²⁵

³²⁵ MERCOSUR,cca 2011b

Capítulo I
Estructura del Mercosur

Artículo 1

La estructura institucional del Mercosur contará con los siguientes órganos:

- I - El Consejo del Mercado Común (CMC);
- II - El Grupo Mercado Común (GMC);
- III - La Comisión de Comercio del Mercosur (CCM);
- IV - La Comisión Parlamentaria Conjunta (CPC);
- V - El Foro Consultivo Económico-Social (FCES);
- VI - La Secretaría Administrativa del Mercosur (SAM).

Parágrafo único - Podrán ser creados, en los términos del presente Protocolo, los órganos auxiliares que fueren necesarios para la consecución de los objetivos del proceso de integración.

Artículo 2

Son órganos con capacidad decisoria, de naturaleza intergubernamental: el Consejo del Mercado Común, el Grupo Mercado Común y la Comisión de Comercio del Mercosur.

Sección I
Del Consejo del Mercado Común

Artículo 3

El Consejo del Mercado Común es el órgano superior del Mercosur al cual incumbe la conducción política del proceso de integración y la toma de decisiones para asegurar el cumplimiento de los objetivos establecidos por el Tratado de

Asunción y para alcanzar la constitución final del mercado común.

Artículo 4

El Consejo del Mercado Común estará integrado por los Ministros de Relaciones Exteriores; y por los Ministros de Economía, o sus equivalentes, de los Estados Partes.

Artículo 5

La Presidencia del Consejo del Mercado Común será ejercida por rotación de los Estados Partes, en orden alfabético, por un período de seis meses.

Artículo 6

El Consejo del Mercado Común se reunirá todas las veces que lo estime oportuno, debiendo hacerlo por lo menos una vez por semestre con la participación de los Presidentes de los Estados Partes.

Artículo 7

Las reuniones del Consejo del Mercado Común serán coordinadas por los Ministerios de Relaciones Exteriores y podrán ser invitados a participar en ellas otros Ministros o autoridades de nivel ministerial.

Artículo 8

Son funciones y atribuciones del Consejo del Mercado Común:

1 - Velar por el cumplimiento del Tratado de Asunción, de sus Protocolos y de los acuerdos firmados en su marco;

- II - Formular políticas y promover las acciones necesarias para la conformación del mercado común;
- III - Ejercer la titularidad de la personalidad jurídica del Mercosur;
- IV - Negociar y firmar acuerdos, en nombre del Mercosur, con terceros países, grupos de países y organismos internacionales. Dichas funciones podrán ser delegadas por mandato expreso al Grupo Mercado Común en las condiciones establecidas en el inciso VII del artículo 14;
- V - Pronunciarse sobre las propuestas que le sean elevadas por el Grupo Mercado Común;
- VI - Crear reuniones de ministros y pronunciarse sobre los acuerdos que le sean remitidos por las mismas;
- VII - Crear los órganos que estime pertinentes, así como modificarlos o suprimirlos;
- VIII - Aclarar, cuando lo estime necesario, el contenido y alcance de sus Decisiones;
- IX - Designar al Director de la Secretaría Administrativa del Mercosur;
- X - Adoptar Decisiones en materia financiera y presupuestaria;
- XI - Homologar el Reglamento Interno del Grupo Mercado Común.

Artículo 9

El Consejo del Mercado Común se pronunciará mediante Decisiones, las que serán obligatorias para los Estados Partes.

Sección II Del Grupo Mercado Común

Artículo 10

El Grupo Mercado Común es el órgano ejecutivo del Mercosur.

